

Suunised

Suunised 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega

Version 2.0

Vastu võetud 28. märtsil 2023

Versioonid

Versioon 1.0	18. jaanuar 2022	Suuniste vastuvõtmine avalikuks konsultatsiooniks
Versioon 2.0	28. märts 2023	Suuniste vastuvõtmine pärast avalikku konsultatsiooni

KOKKUVÕTE

ELi põhiõiguste harta artiklis 8 on sätestatud andmesubjektide õigus tutvuda andmetega. See õigus on algusest peale olnud Euroopa andmekaitse õigusraamistiku osa ning nüüd on seda isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15 sätestatud konkreetsemate ja täpsemate eeskirjadega edasi arendatud.

Andmetega tutvumise õiguse eesmärk ja üldine ülesehitus

Andmetega tutvumise õiguse üldine eesmärk on anda üksikisikutele piisavat, arusaadavat ja lihtsasti kättesaadavat teavet nende isikuandmete töötlemise kohta, et nad oleksid teadlikud töötlemise seaduslikkusest ja töödeldavate andmete õigsusest ning saaksid seda kontrollida. See lihtsustab üksikisiku jaoks teiste õiguste, nagu andmete kustutamise või parandamise õiguse kasutamist, kuid ei ole selle tingimuseks.

Andmekaitsealaste õigusaktide kohast õigust andmetega tutvuda tuleb eristada sarnastest õigustest, millel on muud eesmärgid, näiteks avalike dokumentidega tutvumise õigusest, mille eesmärk on tagada ametiasutuste otsuste läbipaistvus ja hea haldustava.

Samas ei pea andmesubjekt andmetega tutvumise taotlust põhjendama ja vastutava töötleja ülesanne ei ole analüüsida, kas taotlus aitab tegelikult andmesubjektidel asjaomase töötlemise seaduslikkust kontrollida või muid õigusi kasutada. Vastutav töötleja peab taotlust menetlema, välja arvatud juhul, kui on selge, et taotlus on esitatud muude kui andmekaitse-eeskirjade alusel.

Andmetega tutvumise õigus hõlmab kolme komponenti:

- kinnitus selle kohta, kas isikut käsitlevaid andmeid töödeldakse või mitte;
- tutvumine nende isikuandmetega ja
- tutvumine töötlemist käsitleva teabega, mis hõlmab näiteks töötlemise eesmärki, andmekategooriaid ja andmete vastuvõtjaid, töötlemise kestust, andmesubjektide õigusi ja asjakohaseid kaitsemeetmeid andmete edastamisel kolmandatele riikidele.

Üldised kaalutlused andmesubjekti taotluse hindamisel

Taotluse sisu analüüsid peab vastutav töötleja hindama, kas taotlus käsitleb taotluse esitanud isiku isikuandmeid, kas taotlus kuulub artikli 15 kohaldamisalasse ja kas on olemas muid erinevusi, mis reguleerivad andmetega tutvumist konkreetsetes sektorites. Samuti peab vastutav töötleja hindama, kas taotlus puudutab kõiki andmeid, mida andmesubjekti puhul töödeldakse, või ainult osa neist.

Taotluse vormile ei ole konkreetseid nõudeid kehtestatud. Vastutav töötleja peaks pakkuma asjakohaseid ja kasutajasõbralikke sidekanaleid, mida andmesubjekt saab hõlpsasti kasutada. Andmesubjekt ei ole siiski kohustatud neid konkreetseid kanaleid kasutama ning võib selle asemel saata taotluse vastutava töötleja ametlikule kontaktpunktile. Vastutav töötleja ei ole kohustatud menetlema taotlusi, mis on saadetud täiesti juhuslikule või ilmselt väärale aadressile.

Kui vastutav töötleja ei suuda andmesubjekti puudutavaid andmeid tuvastada, teatab ta sellest andmesubjektile ja võib keelduda andmete juurdepääsu andmisest, välja arvatud juhul, kui andmesubjekt esitab tuvastamist võimaldavat täiendavat teavet. Samuti võib vastutav töötleja nõuda täiendavat teavet andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks, kui tal on kahtlusi, kas andmesubjekt on see, kes ta väidab end olevat. Liigse andmekogumise vältimiseks peab täiendava teabe nõudmine olema proportsionaalne töödeldavate andmete liigiga, tekkida võiva kahjuga jne.

Andmetega tutvumise õiguse ulatus

Andmetega tutvumise õiguse ulatus on kindlaks määratud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 1 määratletud isikuandmete mõiste ulatusega. Lisaks peamistele isikuandmetele, nagu nimi, aadress, telefoninumber jne, võivad selle määratluse alla kuuluda mitmesugused andmed, näiteks meditsiinilised leiud, ostuajalugu, krediitvõimelisuse näitajad, tegevuslogid, otsingud jne. Erinevalt anonüümitud andmetest on pseudonüümitud isikuandmed endiselt isikuandmed. Õigus tutvuda andmetega puudutab taotluse esitanud isikuga seotud isikuandmeid. Seda ei tohiks tõlgendada liiga kitsalt ja see võib hõlmata andmeid, mis võivad puudutada ka teisi isikuid, näiteks sissetulevate ja väljaminevate sõnumitega seotud teabevahetuse ajalugu.

Lisaks isikuandmetega tutvumise võimaldamisele peab vastutav töötaja andma täiendavat teavet töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta. Selline teave võib põhineda vastutava töötaja isikuandmete töötlemise toimingute registris (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 30) ja isikuandmete kaitse teates (isikuandmete kaitse üldmääruse artiklid 13 ja 14) juba sisalduval teabel. Seda üldist teavet võib siiski olla vaja ajakohastada vastavalt taotluse esitamise ajale või kohendada vastavalt konkreetse taotluse esitanud isikuga seotud töötlemistoimingutele.

Kuidas võimaldada andmetega tutvuda?

Andmetega tutvuda võimaldamise viisid võivad olla erinevad sõltuvalt andmete hulgast ja töötlemise keerukusest. Kui ei ole sõnaselgelt märgitud teisiti, tuleks taotlust mõista nii, et see puudutab *kõiki* andmesubjekti käsitlevaid isikuandmeid, ning kui vastutav töötaja töötleb suurt andmehulka, võib ta paluda andmesubjektil taotlust täpsustada.

Vastutav töötaja peab otsima isikuandmeid kõigest IT-süsteemidest ja muudest arhiveerimissüsteemidest, mis ei ole IT-süsteemid, kasutades otsingukriteeriume, mis kajastavad seda, kuidas teave on struktureeritud (nt nimi ja kliendinumbr). Andmed ja muu teave töötlemise kohta tuleb esitada selget ja lihtsat keelt kasutades kokkuvõtlikult, läbipaistvalt, arusaadavalt ja lihtsasti kättesaadaval kujul. Sellega seotud täpsemad nõuded sõltuvad andmetöötluse asjaoludest ning andmesubjekti suutlikkusest teadet lugeda ja seda mõista (nt võttes arvesse, et andmesubjekt on laps või erivajadustega isik). Kui andmed sisaldavad koode või muid „toorandmeid“, võib olla vaja neid selgitada, et need oleksid andmesubjektile arusaadavad.

Peamine andmetega tutvuda võimaldamise viis on anda andmesubjektile koopia tema andmetest, kuid ette võib näha ka muid viise (nt suuline teavitamine ja kohapeal tutvumine), kui andmesubjekt seda taotleb. Andmeid võib saata e-posti teel, tingimusel et võetakse kõik vajalikud kaitsemeetmed, võttes arvesse näiteks andmete laadi, või muul viisil, näiteks iseteenindusvahendi abil.

Mõnikord võib olla asjakohane kasutada mitmekihilist lähenemisviisi, juhul kui andmete hulk on suur ja andmesubjektil oleks teabest raske aru saada, kui kogu teave esitataks korraga (eriti veebipõhises kontekstis). Teabe esitamine kihtidena võib hõlbustada andmesubjektil andmetest arusaamist. Vastutav töötaja peab suutma tõendada, et mitmekihiline lähenemisviis annab andmesubjektile lisaväärtust, ja kui andmesubjekt seda soovib, tuleks kõik kihid esitada korraga.

Andmed ja lisateave tuleks esitada püsival kujul, näiteks kirjaliku tekstina, mis võiks olla üldkasutatavas elektroonilises vormingus, et andmesubjekt saaks andmed hõlpsasti alla laadida. Andmed võib esitada ärakirjana või kogumina, tingimusel et see sisaldab kogu teavet ega muuda teabe sisu.

Taotlus tuleb rahuldada võimalikult kiiresti ja igal juhul ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest. Seda ajavahemikku võib vajaduse korral pikendada kahe kuu võrra, võttes arvesse taotluste keerukust ja hulka. Andmesubjekti tuleb viivituse põhjusest teavitada. Vastutav töötaja peab rakendama vajalikke

meetmeid taotluste käsitlemiseks nii kiiresti kui võimalik ja kohandama neid meetmeid vastavalt töötlemise asjaoludele. Kui andmeid säilitatakse ainult väga lühikest aega, tuleb võtta meetmeid, mis tagavad, et andmetega tutvumise taotlust on võimalik rahuldada ning et andmeid ei kustutata ajal, mil taotluse menetlemine on pooleli. Kui töödeldakse suurt andmehulka, peab vastutav töötleja kehtestama protsessid ja mehhanismid, mis on kohandatud töötlemise keerukusele.

Taotluse hindamine peaks kajastama olukorda hetkel, mil vastutav töötleja taotluse sai. Esitada tuleb isegi need andmed, mis võivad olla ebaõiged või mida võib olla töödeldud ebaseaduslikult. Andmeid, mis on juba kustutatud (nt kooskõlas andmete säilitamise põhimõtetega) ja mida seetõttu vastutaval töötlejal enam ei ole, ei saa esitada.

Piirangud

Isikuandmete kaitse üldmäärus võimaldab kohaldada andmetega tutvumise õiguse suhtes teatavaid piiranguid. Täiendavaid erandeid või mõõndusi ei tehta. Andmetega tutvumise õigusega ei kaasne üldist reservatsiooni seoses vastutava töötleja nende jõupingutuste proportsionaalsusega, mida ta peab andmesubjekti taotluse rahuldamiseks tegema.

Artikli 15 lõike 4 kohaselt ei tohi koopia saamise õigus kahjustada teiste isikute õigusi ja vabadusi. Euroopa Andmekaitsekoogu on seisukohal, et neid õigusi tuleb arvesse võtta mitte ainult andmetega tutvumise võimaldamisel koopia esitamise teel, vaid ka siis, kui andmetega võimaldatakse tutvuda muul viisil (nt kohapeal). Artikli 15 lõike 1 punktides a–h sätestatud töötlemist käsitleva täiendava teabe suhtes ei ole artikli 15 lõike 4 siiski kohaldatav. Vastutav töötleja peab suutma tõendada, et konkreetsetes olukorras kahjustatakse teiste isikute õigusi või vabadusi. Artikli 15 lõike 4 kohaldamine ei tohiks põhjustada andmesubjekti taotluse täielikku tagasilükkamist; selle tulemuseks oleks üksnes nende osade väljajätmine või loetamatuks muutmine, millel võib olla kahjulik mõju teiste isikute õigustele ja vabadustele.

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikega 5 võimaldatakse vastutavatel töötlejatel lükata tagasi selgelt põhjendamatud või ülemäärased taotlused või küsida selliste taotluste eest mõistlikku tasu. Neid mõisteid tuleb tõlgendada kitsalt. Taotluse selgelt põhjendamatuks tunnistamise võimalused on üsna piiratud, kuna andmetega tutvumise taotlustega seotud eeltingimusi on väga vähe. Ülemäärased taotlused sõltuvad selle sektori eripärast, kus vastutav töötleja tegutseb. Mida sagedamini vastutava töötleja andmebaasis muutused toimuvad, seda sagedamini võib andmesubjekt taotleda andmetega tutvumist, ilma et see oleks ülemäärane. Andmetele juurdepääsu andmisest keeldumise asemel võib vastutav töötleja otsustada küsida andmesubjektilt tasu. See oleks asjakohane ainult ülemääraste taotluste puhul, et katta halduskulud, mida sellised taotlused võivad põhjustada. Vastutav töötleja peab suutma tõendada, et taotlus on selgelt põhjendamatu või ülemäärane.

Samuti võivad liikmesriikide õiguses olla sätestatud andmetega tutvumise õiguse piirangud vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 23 ja selles sätestatud eranditele. Vastutavad töötlejad, kes kavatsevad sellistele piirangutele tugineda, peavad hoolikalt kontrollima siseriiklike sätete nõudeid ja võtma arvesse kõiki eritingimusi, mis võivad kehtida. Selliseks tingimuseks võib olla, et andmetega tutvumise õiguse kasutamine lükatakse edasi ainult ajutiselt või et piirangut kohaldatakse ainult teatavate andmekategooriate suhtes.

Sisukord

1	Sissejuhatus – üldised kaalutlused	8
2	Andmetega tutvumise õiguse eesmärk, isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 ülesehitus ja üldpõhimõtted	10
2.1	Andmetega tutvumise õiguse eesmärk.....	10
2.2	Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 ülesehitus	11
2.2.1	Andmetega tutvumise õiguse sisu kindlaksmääramine	12
2.2.1.1	Kinnitus selle kohta, „kas“ isikuandmeid töödeldakse või mitte	12
2.2.1.2	Tutvumine töödeldavate isikuandmetega	12
2.2.1.3	Teave töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta	13
2.2.2	Andmetega tutvumise viise käsitlevad sätted.....	13
2.2.2.1	Koopia esitamine	13
2.2.2.2	Täiendavate koopiade esitamine	14
2.2.2.3	Teabe esitamine üldkasutatavas elektroonilises vormingus.....	15
2.2.3	Andmetega tutvumise õiguse võimalikud piirangud.....	15
2.3	Andmetega tutvumise õiguse üldpõhimõtted	15
2.3.1	Teabe täielikkus.....	16
2.3.2	Teave õigsus	18
2.3.3	Hindamise ajaline lähtepunkt.....	18
2.3.4	Vastavus andmeturbenõuetele	19
3	Üldised kaalutlused seoses andmetega tutvumise taotluste hindamisega	20
3.1	Sissejuhatus	20
3.1.1	Taotluse sisu analüüs.....	20
3.1.2	Taotluse vorm.....	22
3.2	Tuvastamine ja autentimine.....	24
3.3	Proportsionaalsuse hindamine seoses taotluse esitanud isiku autentimisega.....	26
3.4	Kolmandate isikute / volitatud isikute kaudu esitatud taotlused	29
3.4.1	Andmetega tutvumise õiguse kasutamine laste nimel	30
3.4.2	Andmetega tutvumise õiguse kasutamine kolmanda isiku pakutavate portaalide/kanalite kaudu	30
4	Andmetega tutvumise õiguse ulatus ning isikuandmed ja teave, millele see õigus viitab	31
4.1	Isikuandmete mõiste	31
4.2	Isikuandmed, mida andmetega tutvumise õigus puudutab	35
4.2.1	„Teda käsitlevad isikuandmed“	35
4.2.2	Isikuandmed, mida „töödeldakse“	37
4.2.3	Uue andmetega tutvumise taotluse ulatus.....	37

4.3	Teave töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta	38
5	Kuidas saab vastutav töötleja võimaldada andmetega tutvuda?	41
5.1	Kuidas saab vastutav töötleja taotletud andmeid leida?	42
5.2	Asjakohased meetmed andmetega tutvumise võimaldamiseks.....	42
5.2.1	„Asjakohaste meetmete“ võtmine	42
5.2.2	Erinevad vahendid andmetega tutvumise võimaldamiseks.....	44
5.2.3	Andmete esitamine „kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ja lihtsasti kättesaadavas vormis, kasutades selget ja lihtsat keelt“	45
5.2.4	Suure hulga teabe puhul on vaja erinõudeid teabe esitamise viisi kohta.....	47
5.2.5	Vorming	48
5.3	Andmetega tutvumise võimaldamise tähtaeg	50
6	Andmetega tutvumise õiguse kasutamise piirangud	52
6.1	Üldised märkused	52
6.2	Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõige 4	53
6.3	Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 5	56
6.3.1	Mida tähendab „selgelt põhjendamatu“?	56
6.3.2	Mida tähendab „ülemäärane“?	57
6.3.3	Tagajärjed	59
6.4	Võimalikud piirangud liidu või liikmesriikide õiguses isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 alusel ja erandid	60
Lisa.	Vooskeem	62

Euroopa Andmekaitsekohtu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) (edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“) artikli 70 lõike 1 punkti e,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018¹,

võttes arvesse oma kodukorra artikleid 12 ja 22

ning arvestades, et käesolevate suuniste ettevalmistamisel koguti sidusrühmade arvamusi nii kirjalikult kui ka andmesubjektide õigusi käsitleval üritusel, et teha kindlaks probleemid ja tõlgendusküsimused, mis isikuandmete kaitse üldmääruse asjaomaste sätete kohaldamisel tekivad,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISED SUUNISED.

1 SISSEJUHATUS – ÜLDISED KAALUTLUSED

1. Tänapäeva ühiskonnas töötlevad avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud üksused isikuandmeid paljude tegevuste käigus, väga mitmesugustel eesmärkidel ja eri viisidel. Üksikisikud võivad sageli olla ebasoodsas olukorras, kuna nad ei ole teadlikud, kuidas nende isikuandmeid töödeldakse ning millist tehnoloogiat konkreetsel juhul kasutatakse, olenemata sellest, kas töötleja on eraõiguslik või avalik-õiguslik üksus. Selleks et kaitsta sellistes olukordades füüsiliste isikute isikuandmeid, on isikuandmete kaitse üldmäärusega loodud ühtne ja tugev õigusraamistik, mis on üldkohaldatav erinevate liikide töötlemise suhtes ning mis sisaldab konkreetseid sätteid andmesubjekti õiguste kohta.
2. Isikuandmega tutvumise õigus on üks andmesubjekti õigustest, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse III peatükis teiste selliste õiguste hulgas nagu õigus andmete parandamisele ja kustutamisele, õigus töötlemise piiramisele, andmete ülekandmise õigus, õigus esitada vastuväiteid või õigus nõuda, et andmesubjekti kohta ei tehtaks otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlemisel, sealhulgas profiilianalüüsil². Andmesubjekti õigus tutvuda andmetega on sätestatud nii ELi põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“)³ kui ka isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15, kus see on täpselt sõnastatud kui õigus tutvuda isikuandmetega ja muule seonduva teabega.
3. Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt hõlmab andmetega tutvumise õigus kolme komponenti, st kinnitust selle kohta, kas isikuandmeid töödeldakse või mitte, tutvumist nende isikuandmetega ja teavet töötlemise enda kohta. Andmesubjekt võib ka saada töödeldavate isikuandmete koopia, kusjuures see võimalus ei ole andmesubjekti täiendav õigus, vaid andmetega tutvumise võimaldamise viis. Seega võib andmetega tutvumise õiguse all mõista nii andmesubjekti võimalust küsida vastutavalt töötlejalt, kas tema kohta käivaid isikuandmeid töödeldakse, kui ka võimalust nende andmetega

---

¹ Käesolevas dokumendis esitatud viiteid liikmesriikidele tuleks käsitada viidetena EMP liikmesriikidele.

² Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklid 15–22.

³ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 8 lõikes 1 on sätestatud, et igaühel on õigus oma isikuandmete kaitsele. Harta artikli 8 lõike 2 teises lauses on sätestatud, et igaühel on õigus tutvuda tema kohta kogutud andmetega ja nõuda nende parandamist.

tutvuda ja neid kontrollida. Vastutav töötleja esitab andmesubjektile viimase taotluse alusel teabe, mis kuulub isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõigete 1 ja 2 kohaldamisalasse.

4. Andmetega tutvumise õigust kasutatakse nii andmekaitsealaste õigusaktide raames kooskõlas nende õigusaktide eesmärkidega kui ka konkreetsemalt selleks, et kaitsta „füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi, eriti nende õigust isikuandmete kaitsele“, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 1 lõikes 2. Andmetega tutvumise õigus on kogu andmekaitseüsteemi oluline osa.
5. Andmetega tutvumise õiguse praktiline eesmärk on võimaldada füüsilistel isikutel omada kontrolli oma isikuandmete üle⁴. Selle eesmärgi tõhusaks praktiliseks saavutamiseks püütakse isikuandmete kaitse üldmäärusega hõlbustada selle õiguse kasutamist mitme tagatise abil, mis võimaldavad andmesubjektile kasutada seda õigust hõlpsasti, ilma tarbetute piiranguteta, mõistlike ajavahemike järel ja ilma liigsete viivituste või kulutusteta. Kõik see peaks tõhustama digiajastul andmesubjekti andmetega tutvumise õiguse jõustamist, mille osaks on laiemas mõttes ka andmesubjekti õigus esitada kaebus järelevalveasutusele ja õigus tõhusale õiguskaitsele⁵.
6. Seoses andmetega tutvumise õiguse kui andmekaitsealase õigusraamistiku osa arenguga tuleb rõhutada, et see on olnud algusest peale Euroopa andmekaitseüsteemi osa. Võrreldes direktiiviga 95/46/EÜ on isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud andmesubjekti õiguste standardit nii täiustatud kui ka tugevdatud; see kehtib ka andmetega tutvumise õiguse kohta. Kuna andmetega tutvumise õiguse üksikasjad on nüüd isikuandmete kaitse üldmääruses täpsemalt sätestatud, on see õigus ka rohkem juhendav, pidades silmas õiguskindlust nii andmesubjekti kui ka vastutava töötleja seisukohast. Lisaks kohustab isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 konkreetne sõnastus ja artikli 12 lõikes 3 sätestatud andmete esitamise täpne tähtaeg vastutavat töötlejat olema valmis andmesubjekti päringuteks, töötades välja protsessid taotluste käsitlemiseks.
7. Andmetega tutvumise õigust ei tohiks vaadelda eraldi, sest see on tihedalt seotud isikuandmete kaitse üldmääruse teiste sätetega, eelkõige andmekaitse põhimõtetega, sealhulgas töötlemise õigluse ja seaduslikkuse põhimõttega, vastutava töötleja läbipaistvuskohustusega ja muude andmesubjekti õigustega, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse III peatükis.
8. Seoses andmesubjekti õigustega tuleb rõhutada ka seda, kui oluline on isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 12, milles on sätestatud nõuded seoses vastutava töötleja poolt võetavate asjakohaste meetmetega isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 13 ja 14 osutatud teabe edastamiseks ning artiklites 15–22 ja 34 osutatud teavitamiseks; nende nõuetega määratakse üldiselt kindlaks andmesubjektile vastamise vorm, viis ja tähtaeg, eelkõige lapsele mõeldud teabe puhul.
9. Euroopa Andmekaitseõukogu peab vajalikuks anda täpsemaid juhiseid selle kohta, kuidas andmetega tutvumise õigust tuleb erinevates olukordades rakendada. Käesolevate suuniste eesmärk on analüüsida andmetega tutvumise õiguse mitmesuguseid aspekte. Täpsemalt on järgmise jaotise eesmärk anda üldine ülevaade artikli 15 sisust ja seda selgitada, samas kui sellele järgnevas jaotises analüüsitakse põhjalikumalt kõige levinumaid praktilisi küsimusi ja probleeme andmetega tutvumise õiguse rakendamisel.

---

⁴ Vt isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendused 7, 68, 75 ja 85.

⁵ Vt isikuandmete kaitse üldmääruse VIII peatüki artiklid 77, 78 ja 79.

2 ANDMETEGA TUTVUMISE ÕIGUSE EESMÄRK, ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE ARTIKLI 15 ÜLESEHITUS JA ÜLDPÕHIMÕTTED

2.1 Andmetega tutvumise õiguse eesmärk

10. Andmetega tutvumise õiguse eesmärk on võimaldada füüsilistel isikutel omada kontrolli neid puudutavate isikuandmete üle, kuna see võimaldab neil „olla töötlemisest teadlik ja kontrollida selle seaduslikkust“⁶. Täpsemalt on andmetega tutvumise õiguse eesmärk võimaldada andmesubjektidel mõista, kuidas nende isikuandmeid töödeldakse ja millised on sellise töötlemise tagajärjed, ning kontrollida töödeldavate andmete õigsust, ilma et nad peaksid oma kavatsust põhjendama. Teisisõnu on andmetega tutvumise õiguse eesmärk anda üksikisikutele piisavat, läbipaistvat ja lihtsasti kättesaadavat teavet andmete töötlemise kohta, sõltumata kasutatavast tehnoloogiast, ning võimaldada neil kontrollida isikuandmete kaitse üldmääruse alusel toimuva konkreetse töötlemistoimingu eri aspekte (nt seaduslikkus, õigsus).
11. Käesolevates suunistes esitatud isikuandmete kaitse üldmääruse tõlgendus põhineb Euroopa Liidu Kohtu senisel kohtupraktikal. Võttes arvesse andmetega tutvumise õiguse tähtsust, võib eeldada, et sellega seotud kohtupraktika muutub tulevikus märkimisväärselt.
12. Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu otsustega⁷ on andmetega tutvumise õiguse eesmärk tagada andmesubjektide õigus eraelu puutumatusel ja andmekaitsele seoses neid puudutavate andmete töötlemisega⁸ ning see võib hõlbustada näiteks isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitest 16–19, 21–22 ja 82 tulenevate õiguste kasutamist. Andmetega tutvumise õiguse teostamine on siiski üksikisiku õigus ega sõltu kõnealuste muude õiguste teostamisest ning muude õiguste teostamine ei sõltu andmetega tutvumise õiguse teostamisest.
13. Võttes arvesse andmetega tutvumise õiguse laiaulatuslikku eesmärki, ei ole sobilik, et vastutav töötleja analüüsib andmetega tutvumise taotluste hindamise raames selle õiguse kasutamise eeltingimusena andmetega tutvumise õiguse eesmärki. Seega ei peaks vastutav töötleja hindama, „miks“ andmesubjekt andmetega tutvumist taotleb, vaid ainult seda, „mida“ andmesubjekt taotleb (vt jaotis 3 taotluse analüüsi kohta) ja kas tal on kõnealuse üksikisikuga seotud isikuandmeid (vt jaotis 4). Seega ei tohiks vastutav töötleja näiteks keelduda andmetele juurdepääsu andmisest põhjusel või kahtlusel, et andmesubjekt võib taotletud andmeid kasutada enda kaitsmiseks kohtus vallandamise korral või vastutava töötlejaga tekkiva kaubandusvaidluse korral⁹. Andmetega tutvumise õiguse kasutamise piirangute kohta vt jaotis 6.

Näide 1. Tööandja vallandas isiku. Nädal hiljem otsustab isik koguda tõendeid, et esitada endise tööandja vastu ebaõiglase vallandamise pärast hagi. Seda silmas pidades kirjutab isik endisele tööandjale ja taotleb tutvumist kõigi teda kui andmesubjekti puudutavate isikuandmetega, mida endine tööandja vastutava töötlejana töötleb.

Vastutav töötleja ei tohi hinnata andmesubjekti kavatsust ja andmesubjekt ei pea taotlust vastutavale töötlejale põhjendama. Seega, kui taotlus vastab kõigile muudele nõuetele (vt jaotis 3), peab vastutav töötleja taotluse rahuldama, välja arvatud juhul, kui taotlus osutub vastavalt isikuandmete kaitse

⁶ Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 63.

⁷ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Nowak, C-434/16 ja kohtuotsus, Euroopa Kohus, YS jt, C-141/12 ja C-372/12.

⁸ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Nowak, C-434/16, punkt 56.

⁹ Selle teemaga seotud küsimusi arutatakse Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevas kohtuasjas (C-307/22).

üldmääruse artikli 12 lõikele 5 selgelt põhjendamatuks või ülemääraseks (vt punkt 6.3), mida vastutav töötaja peab tõendama.

Variatsioon. Andmesubjekt kasutab kohtuvaidluse käigus õigust tutvuda teda puudutavate isikuandmetega. Liikmesriigi õigus, mis reguleerib vastutava töötaja ja andmesubjekti vahelist töösuhet, sisaldab siiski teatud sätteid, millega piiratakse selle teabe hulka, mida käimasoleva või tulevase kohtumenetluse pooled edastavad või vahetavad seoses andmesubjekti esitatud ebaõiglase vallandamise hagiga. Sellega seoses ja tingimusel, et need siseriiklikud sätted vastavad isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud nõuetele,¹⁰ ei ole andmesubjektil õigust saada vastutavalt töötajalt rohkem teavet, kui on kohtuvaidluse poolte vahelist teabevahetust reguleerivate liikmesriigi õigusnormidega ette nähtud.

14. Kuigi andmetega tutvumise õiguse eesmärk on laiaulatuslik, selgitas Euroopa Liidu Kohus ka andmekaitsealaste õigusaktide ja andmetega tutvumise õiguse kohaldamise piiranguid. Näiteks leidis Euroopa Liidu Kohus, et ELi andmekaitsealaste õigusaktidega tagatud andmetega tutvumise õiguse eesmärki tuleb eristada ELi ja siseriiklike õigusaktidega kehtestatud õigusest tutvuda avalike dokumentidega, sest viimase eesmärk on tagada „avaliku võimu asutuste otsustusprotsessi läbipaistvust ja edendada head haldustava“,¹¹ mis ei ole andmekaitsealaste õigusaktidega taotletav eesmärk. Euroopa Liidu Kohus jõudis järeldusele, et õigus tutvuda oma isikuandmetega kehtib sõltumata sellest, kas kohaldatakse teistsugust andmetega tutvumise õigust, millel on teistsugune eesmärk, näiteks kontrollimenetluse raames.

2.2 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 ülesehitus

15. Selleks, et vastata andmetega tutvumise taotlusele ja tagada, et ükski selle aspekt ei jääks tähelepanuta, tuleb kõigepealt mõista artikli 15 ülesehitust ja selles artiklis sätestatud andmetega tutvumise õiguse komponente.
16. Artikli 15 võib jagada kaheksaks osaks, mis on loetletud järgmises tabelis.

1.	Kinnitus selle kohta, kas vastutav töötaja töötleb taotluse esitanud isiku isikuandmeid või mitte	Artikli 15 lõige 1, lause esimene pool
2.	Tutvumine taotluse esitanud isikut puudutavate isikuandmetega	Artikli 15 lõige 1, lause teine pool (esimene osa)
3.	Tutvumine järgmise töötlemist käsitleva teabega: a) töötlemise eesmärk; b) isikuandmete liigid; c) vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad; d) kavandatav töötlemise kestus või kestuse määramise kriteeriumid; e) teave õiguse kohta taotleda andmete parandamist, kustutamist või töötlemise piiramist või esitada vastuväide töötlemisele; f) teave õiguse kohta esitada kaebus järelevalveasutusele; g) kui isikuandmeid ei koguta andmesubjektilt, siis olemasolev teave nende allika kohta;	Artikli 15 lõige 1, lause teine pool (teine osa)

¹⁰ Euroopa Andmekaitseõukogu suunised 10/2020 isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud piirangute kohta, avalikuks aruteluks mõeldud versioon, 18. detsember 2020.

¹¹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, YS jt, C-141/12 ja C-372/12, punkt 47.

	h) teave automatiseeritud otsuste, sealhulgas profiilianalüüsi tegemise kohta ja muu seonduv teave.	
4.	Teave artikli 46 kohaste kaitsemeetmete kohta, kui isikuandmeid edastatakse kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile	Artikli 15 lõige 2
5.	Vastutava töötaja kohustus esitada töödeldavate isikuandmete koopia	Artikli 15 lõike 3 esimene lause
6.	Vastutava töötaja poolt mõistliku tasu küsimine halduskulude katmiseks, kui andmesubjekt taotleb lisakoopiaid	Artikli 15 lõike 3 teine lause
7.	Teabe esitamine elektroonilisel kujul	Artikli 15 lõike 3 kolmas lause
8.	Teiste isikute õiguste ja vabaduste arvessevõtmine	Artikli 15 lõige 4

Kui isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõigete 1 ja 2 kõik elemendid üheskoos määravad kindlaks andmetega tutvumise õiguse sisu, siis artikli 15 lõikes 3 käsitletakse andmetega tutvumise korda, mis lisandub artiklis 12 sätestatud üldistele nõuetele. Artikli 15 lõikega 4 täiendatakse artikli 12 lõikes 5 kõigile andmesubjekti õigustele sätestatud piiranguid, pöörates erilist tähelepanu teiste isikute õigustele ja vabadustele seoses andmetele juurdepääsuga.

2.2.1 Andmetega tutvumise õiguse sisu kindlaksmääramine

17. Artikli 15 lõiked 1 ja 2 hõlmavad kolme järgmist aspekti: esiteks kinnitus selle kohta, kas taotluse esitanud isiku isikuandmeid töödeldakse, ning kui töödeldakse, siis teiseks tutvumine nende andmetega ja kolmandaks teave töötlemise kohta. Neid võib käsitada kolme eri komponendina, mis koos moodustavad andmetega tutvumise õiguse.

2.2.1.1 Kinnitus selle kohta, „kas“ isikuandmeid töödeldakse või mitte

18. Isikuandmetega tutvumise taotluse esitamisel peavad andmesubjektid kõigepealt teadma, kas vastutav töötaja töötleb neid puudutavaid andmeid või mitte. Järelikult on see teave artikli 15 lõikes 1 sätestatud andmetega tutvumise õiguse esimene komponent. Kui vastutav töötaja andmetega tutvumist taotleva andmesubjekti isikuandmeid ei töötle, piirdub esitatav teave kinnitusega, et andmesubjekti isikuandmeid ei töödelda. Kui vastutav töötaja töötleb taotluse esitanud isikut puudutavaid andmeid, peab vastutav töötaja seda isikule kinnitama. Selle kinnituse võib edastada eraldi või koos töödeldavaid isikuandmeid käsitleva teabega (vt allpool).

2.2.1.2 Tutvumine töödeldavate isikuandmetega

19. Tutvumine isikuandmetega on artikli 15 lõikes 1 sätestatud andmetega tutvumise õiguse teine komponent ning kujutab endast selle õiguse keskset osa. See on seotud isikuandmete mõistega, mis on määratletud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 1. Lisaks peamistele isikuandmetele, nagu nimi ja aadress, võib selle määratluse alla kuuluda piiramatult andmeid, tingimusel et need kuuluvad eelkõige nende töötlemise viisiga seoses isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 2). Tutvumine isikuandmetega tähendab tutvumist tegelike isikuandmetega, mitte seda, et esitatakse ainult andmete üldine kirjeldus või viidatakse pelgalt vastutava töötaja poolt töödeldavate isikuandmete kategooriatele. Kui piiranguid ei kohaldata,¹² on

¹² Vt käesolevate suuniste jaotis 6.

andmesubjektidel õigus tutvuda kõigi nendega seotud töödeldavate andmetega või nende osadega sõltuvalt taotluse ulatusest (vt punkt 2.3.1). Andmetega tutvumise võimaldamise kohustus ei sõltu nende andmete liigist või allikast. See kehtib täies ulatuses isegi juhul, kui taotluse esitanud isik oli algselt andmed vastutavale töötlejale esitanud, sest selle eesmärk on anda andmesubjektile teada nende andmete tegelikust töötlemisest vastutava töötleja poolt. Artikli 15 kohaste isikuandmete ulatust on üksikasjalikult selgitatud punktides 4.1 ja 4.2.

2.2.1.3 Teave töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta

20. Andmetega tutvumise õiguse kolmas osa on töötlemist ja andmesubjektide õigusi käsitlev teave, mille vastutav töötleja peab esitama vastavalt artikli 15 lõike 1 punktidele a–h ja artikli 15 lõikele 2. Selline teave võib põhineda tekstil, mis on võetud näiteks vastutava töötleja isikuandmete kaitse teatest¹³ või isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 30 osutatud vastutava töötleja andmetöötlustoimingute registrist, kuid seda võib olla vaja ajakohastada ja vastavalt andmesubjekti taotlusele kohandada. Teabe sisu ja täpsusastet on täpsemalt kirjeldatud punktis 4.3.

2.2.2 Andmetega tutvumise viise käsitlevad sätted

21. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikega 3 täiendatakse artiklis 12 sätestatud nõudeid, mis puudutavad andmetega tutvumise taotlustele vastamise korda, nähes ette mõningad täpsustused seoses andmetega tutvumise taotlustega.

2.2.2.1 Koopia esitamine

22. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 3 esimesele lausele esitab vastutav töötleja töödeldavate isikuandmete tasuta koopia. Koopia viitab seega ainult andmetega tutvumise õiguse teisele komponendile (st tutvumine töödeldavate isikuandmetega, vt eespool). Vastutav töötleja peab tagama, et esimene koopia on tasuta, isegi kui ta peab paljundamise kulusid suureks (nt telefonivestluse salvestuse koopia esitamise kulud).
23. Koopia andmise kohustust tuleb mõista mitte kui andmesubjekti täiendavat õigust, vaid kui andmetega tutvumise võimaldamise viisi. See tugevdab andmetega tutvumise õigust¹⁴ ja aitab seda õigust tõlgendada, sest selles selgitatakse, et artikli 15 lõike 1 kohane andmetega tutvumise õigus hõlmab täielikku teavet kõigi andmete kohta ja seda ei saa mõista nii, et antakse ainult kokkuvõtte andmetest. Samal ajal ei ole koopia andmise kohustus mõeldud andmetega tutvumise õiguse ulatuse laiendamiseks: see viitab (ainult) töödeldavate isikuandmete koopiale, mitte tingimata originaaldokumentide koopiatele (vt jaotise 5 lõige 152). Üldisemalt öeldes ei ole andmesubjektile koopia esitamisel vaja anda täiendavat teavet: koopias sisalduva teabe ulatus on artikli 15 lõikes 1 sätestatud andmetega tutvumise õiguse ulatus (eespool nimetatud andmetega tutvumise õiguse teine komponent, vt lõige 19), mis hõlmab kogu teavet, mis on vajalik selleks, et andmesubjekt saaks mõista ja kontrollida töötlemise seaduslikkust¹⁵.
24. Eeltoodut arvesse võttes on artikli 15 lõikes 3 nimetatud koopia esitamise kohustus täidetud, kui andmetega võimaldatakse artikli 15 lõike 1 tähenduses tutvuda koopia esitamisega. Koopia esitamise kohustus teenib andmetega tutvumise õiguse eesmärke, et võimaldada andmesubjektil olla

---

¹³ Vt täpsemalt artikli 29 tööühma 11. aprilli 2018. aasta suunised määruse (EL) 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta (WP260 rev.01), mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseamet (edaspidi „artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseamet“).

¹⁴ Andmekaitse direktiivis 95/46/EÜ ei ole koopia esitamise kohustust mainitud.

¹⁵ Selles punktis käsitletud teemaga seotud küsimusi arutatakse Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevas kohtuasjas (C-487/21).

töötlemisest teadlik ja kontrollida selle seaduslikkust (põhjendus 63). Nende eesmärkide saavutamiseks peab andmesubjekt enamasti nägema teavet mitte üksnes ajutiselt. Seetõttu peab andmesubjekt saama teabega tutvuda, saades oma isikuandmete koopia.

25. Eespool märgitud silmas pidades tuleb koopia mõistet tõlgendada laialt ja see hõlmab isikuandmetega tutvumise võimaldamise eri viise, tingimusel et need andmed on täielikud (st hõlmavad kõiki taotletud isikuandmeid) ja andmesubjektil on võimalik neid säilitada. Seega tähendab koopia esitamise nõue, et teave taotluse esitanud isikut puudutavate isikuandmete kohta esitatakse andmesubjektile viisil, mis võimaldab andmesubjektil kogu teavet säilitada ja selle juurde tagasi pöörduda.
26. Hoolimata sellisest laiast koopia käsitusest ja sellest, et see on peamine viis, mille abil tuleks võimaldada andmetega tutvuda, võivad mõnes olukorras olla asjakohased ka muud viisid. Täiendavad selgitused koopiade ja muude andmetega tutvumise võimaldamise viiside kohta on esitatud jaotises 5, eelkõige punktides 5.2.2–5.2.5.

2.2.2.2 Täiendavate koopiade esitamine

27. Artikli 15 lõike 3 teine lause puudutab olukordi, kus andmesubjekt küsib vastutavalt töötlejalt rohkem kui ühte koopiat, näiteks kui esimene koopia on kadunud või kahjustatud või kui andmesubjekt soovib edastada koopia teisele isikule või järelevalveasutusele. Lähtudes sellest, et vastutav töötleja peab andmesubjekti taotlusel esitama täiendavaid koopiaid, on artikli 15 lõikes 3 sätestatud, et iga taotletud täiendava koopia eest võib vastutav töötleja küsida mõistlikku tasu halduskulude katmiseks (artikli 15 lõike 3 teine lause).
28. Kui andmesubjekt taotleb täiendavat koopiat pärast esimese taotluse esitamist, võib tekkida küsimus, kas seda tuleks käsitada uue taotlusena või soovib andmesubjekt andmete täiendavat koopiat artikli 15 lõike 3 teise lause tähenduses; viimasel juhul võib täiendava koopia eest tasu küsida. Vastus nendele küsimustele sõltub üksnes taotluse sisust: taotlust tuleks tõlgendada täiendava koopia taotlusena, kui see puudutab ajaliselt ja ulatuselt sama isikuandmete töötlemist nagu eelmine taotlus. Kui aga andmesubjekti eesmärk on saada teavet andmete kohta, mida on töödeldud muul ajal või mis on seotud algselt taotletust erineva andmekogumiga, kehtib taas kord õigus saada tasuta koopia vastavalt artikli 15 lõikele 3. See kehtib ka juhul, kui andmesubjekt on esitanud esimese taotluse veidi aega enne kõnealust taotlust. Andmesubjekt võib kasutada oma andmetega tutvumise õigust hilisema taotluse alusel ja saada tasuta koopia, välja arvatud juhul, kui taotlust peetakse artikli 12 lõike 5 kohaselt ülemääraseks ja vastavalt artikli 12 lõike 5 punktile a on võimalik võtta mõistlikku tasu (korduvate taotluste ülemäärasuse kohta vt jaotis 6).

Näide 2. Klient esitab kaubandusettevõttele andmetega tutvumise taotluse. Üks aasta pärast ettevõttelt vastuse saamist esitab sama klient samale ettevõttele artikli 15 kohase andmetega tutvumise taotluse. Teist taotlust käsitatakse uue taotlusena sõltumata sellest, kas pärast eelmist taotlust on poolte vahel olnud uusi äritehinguid või muid kontakte. Isegi kui ettevõtte andmetöötles ei ole toimunud mingeid muutusi (mis ei pruugi andmesubjektile teada olla), on andmesubjektil õigus saada andmetest tasuta koopia.

Variatsioon 1. Isegi kui klient esitab eespool nimetatud juhtudel uue taotluse näiteks juba nädal pärast esimest taotlust, võib seda käsitada artikli 15 lõike 1 ja lõike 3 esimese lause kohaselt uue taotlusena, kui seda ei tule tõlgendada üksnes esimese taotluse meeldetuletusena. Seoses lühikesega ajavahemikuga ja sõltuvalt uue taotluse konkreetsetest asjaoludest on küsimuse all selle ülemäärasus vastavalt artikli 12 lõikele 5 (vt jaotis 6).

Variatsioon 2. Taotlust saada „uus koopia“ teabest, mis on vastuseks eelmisele taotlusele koopia kujul juba esitatud, näiteks juhul, kui klient on varem saanud koopia kaotanud, tuleks loomulikult käsitada täiendava koopia taotlusena, kuna see vastab töötlemise ulatuse ja aja poolest eelmisele taotlusele.

29. Kui andmesubjekt kordab esimest andmetega tutvumise taotlust põhjusel, et saadud vastus ei olnud täielik või keeldumist ei põhjendatud, ei käsitata seda taotlust uue taotlusena, kuna see on üksnes esimese, rahuldamata taotluse meeldetuletus.
30. Seoses kulude jaotamisega täiendava koopia taotlemise korral on artikli 15 lõikes 3 sätestatud, et vastutav töötleja võib küsida mõistlikku tasu taotlusest tulenevate halduskulude katmiseks. See tähendab, et halduskulud on asjakohane kriteerium tasu suuruse kindlaksmääramiseks. Samal ajal peaks tasu olema asjakohane, võttes arvesse andmetega tutvumise õiguse kui andmesubjekti põhiõiguse tähtsust. Vastutav töötleja ei tohiks üldkulusid ega muid kulusid andmesubjektile üle kanda, vaid peaks keskenduma konkreetsetele kuludele, mis tekkisid täiendava koopia esitamisega. Selle protsessi korraldamisel peaks vastutav töötleja kasutama oma inim- ja materiaalsel ressursi tõhusalt, et hoida koopia kulud madalad, sealhulgas juhul, kui vastutav töötleja kaasab välise abi.
31. Kui vastutav töötleja otsustab tasu küsida, peaks ta tasu küsimisest eelnevalt teavitama ja märkima võimalikult täpselt kulude summa, mille eest ta kavatseb andmesubjektilt tasu nõuda, et anda andmesubjektile võimalus otsustada, kas jääda taotluse juurde või see tagasi võtta.

2.2.2.3 Teabe esitamine üldkasutatavas elektroonilises vormingus

32. Elektroonilisel kujul esitatud taotluse korral esitatakse teave võimaluse korral elektrooniliselt, kui andmesubjekt ei taotle teisiti (vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 3). Artikli 15 lõike 3 kolmanda lausega täiendatakse seda nõuet andmetega tutvumise taotluste kontekstis, sätestades, et vastutav töötleja on lisaks kohustatud andma vastuse üldkasutatavate elektrooniliste vahendite kaudu, kui andmesubjekt ei taotle teisiti. Artikli 15 lõikes 3 eeldatakse, et vastutavatel töötajatel, kes saavad vastu võtta elektroonilisi taotlusi, on võimalik vastata taotlusele üldkasutatavate elektrooniliste vahendite kaudu (vt täpsemalt punkt 5.2.5). Selles sättes viidatakse kogu teabele, mis tuleb esitada kooskõlas artikli 15 lõigetega 1 ja 2. Seega, kui andmesubjekt esitab andmetega tutvumise taotluse elektrooniliselt, tuleb kogu teave esitada üldkasutatavate elektrooniliste vahendite kaudu. Vorminguga seotud küsimusi käsitletakse üksikasjalikumalt jaotises 5. Nagu alati, peaks vastutav töötleja rakendama asjakohaseid turvameetmeid, eriti kui tegemist on isikuandmete eriliigiga (vt allpool punkt 2.3.4).

2.2.3 Andmetega tutvumise õiguse võimalikud piirangud

33. Artikli 15 lõikes 4 on seoses andmetega tutvumise õigusega ette nähtud konkreetne piirang. Selles on sätestatud, et tuleb arvesse võtta võimalikku kahjulikku mõju teiste isikute õigustele ja vabadustele. Selle piirangu ulatust ja tagajärgi, samuti isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikes 5 või artiklis 23 sätestatud täiendavaid piiranguid käsitlevaid küsimusi selgitatakse jaotises 6.

2.3 Andmetega tutvumise õiguse üldpõhimõtted

34. Kui andmesubjekt esitab taotluse oma andmetega tutvumiseks, tuleb põhimõtteliselt alati esitada kogu isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15 osutatud teave. Seega, kui vastutav töötleja töötleb andmesubjekti andmeid, esitab vastutav töötleja kogu artikli 15 lõikes 1 osutatud teabe ja vajaduse korral artikli 15 lõikes 2 osutatud teabe. Vastutav töötleja peab võtma asjakohased meetmed tagamaks, et teave on täielik, õige ja ajakohane ning vastab võimalikult täpselt andmetöötluse seisule

taotluse saamise ajal¹⁶. Kui andmeid töötlevad ühiselt kaks või enam vastutavat töötajat, ei mõjuta kaasvastutavate töötajate kokkulepe nende vastavate kohustuste osas seoses andmesubjekti õiguste kasutamisega, eelkõige seoses andmetega tutvumise taotlustele vastamisega, andmesubjektide õigusi selle vastutava töötleja suhtes, kellele nad oma taotluse esitavad¹⁷.

2.3.1 Teabe täielikkus

35. Andmesubjektil on õigus saada täielikku teavet kõigi teda puudutavate andmete kohta, välja arvatud allpool nimetatud erandid (vt täpsemalt andmete ulatuse kohta punkt 4.2). Kui andmesubjekt ei ole sõnaselgelt taotlenud teisiti, käsitatakse andmetega tutvumise õiguse kasutamise taotlust üldiselt, nii et see hõlmab kõiki andmesubjekti isikuandmeid¹⁸. Juurdepääsu piiramist osale teabest võib kaaluda järgmistel juhtudel.
- a) Andmesubjekt on taotluse sõnaselgelt piiranud teatava alamkogumiga. Ebatäieliku teabe esitamise vältimiseks võib vastutav töötleja kaaluda andmesubjekti taotluse piiramist ainult siis, kui ta võib olla kindel, et selline tõlgendus vastab andmesubjekti soovile (täpsemalt vt punkt 3.1.1, lõige 51). Põhimõtteliselt ei pea andmesubjekt taotlust kordama, et talle edastataks kõik andmed, mida tal on õigus saada.
- b) Olukorras, kus vastutav töötleja töötleb suurt hulka andmesubjekti puudutavaid andmeid, võib vastutaval töötlejal tekkida kahtlus, kas väga üldiselt sõnastatud andmetega tutvumise taotluse eesmärk on tõesti saada üksikasjalikku teavet kõigi töödeldavate andmete või kõigi vastutava töötleja tegevusvaldkondade kohta. Selline kahtlus võib tekkida eelkõige siis, kui andmesubjektile ei olnud alguses võimalik anda vahendeid taotluse täpsustamiseks või kui andmesubjekt neid vahendeid ei kasutanud. Sellisel juhul seisab vastutav töötleja silmitsi probleemiga, kuidas anda täielik vastus, kuid vältida samal ajal andmesubjekti jaoks sellise teabe üleküllust, millest andmesubjekt ei ole huvitatud ja mida ta ei suuda tõhusalt käsitleda. Sõltuvalt asjaoludest ja tehnilistest võimalustest võib olla viise selle probleemi lahendamiseks, näiteks pakkudes veebipõhiseid iseteenindusvahendeid (vt jaotise 5 mitmekihilise lähenemisviisi kohta). Kui selliseid lahendusi ei saa kasutada, võib vastutav töötleja, kes töötleb suurt hulka andmesubjektiga seotud teavet, paluda, et andmesubjekt täpsustaks enne, kui talle teave edastatakse, millise teabe või milliste isikuandmete töötlemise toimingutega on taotlus seotud (vt isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 63). Selle näiteks võib olla ettevõtte, millel on mitu tegevusvaldkonda, või ametiasutus, millel on erinevad haldusüksused, kui vastutav töötleja leidis, et nendes harudes töödeldakse arvukalt andmesubjektiga seotud andmeid. Lisaks võivad suurt hulka andmeid töödelda sellised vastutavad töötlejad, kes koguvad pikema aja jooksul andmeid andmesubjekti sagedaste tegevuste kohta.

Näide 3. Ametiasutus töötleb mitmes osakonnas andmesubjekti andmeid, mis on seotud eri valdkondadega. Dokumentide haldamine ja säilitamine on osaliselt automatiseerimata ja enamikku andmeid säilitatakse ainult paber kandjal. Taotluse üldise sõnastuse tõttu kahtleb ametiasutus, kas andmesubjekt on teadlik taotluse ulatusest, eelkõige sellest, kui palju erinevaid töötlemistoiminguid see hõlmaks ning kui palju teavet ja lehekülgi andmesubjekt saaks.

¹⁶ Juhised asjakohaste meetmete kohta on esitatud jaotise 5 lõigetes 123–129.

¹⁷ Euroopa Andmekaitse nõukogu suunised 07/2020 vastutava töötleja ja volitatud töötleja mõistete kohta isikuandmete kaitse üldmääruses, lõike 162 joonealune märkus. Volitatud töötlejad peavad vastutavat töötlejat abistama, samas, lõige 129.

¹⁸ Vt täpsemalt allpool punkt 5.2.3, milles käsitletakse mitmekihilist lähenemisviisi.

Näide 4. Suur kindlustusselts saab kirja teel üldise andmetega tutvumise taotluse isikult, kes on olnud juba aastaid tema klient. Kuigi andmete kustutamise tähtaegadest peetakse täielikult kinni, töötleb ettevõtte tegelikult suurt hulka klienti puudutavaid andmeid, sest töötlemine on endiselt vajalik kliendiga sõlmitud lepingulistest suhetest tulenevate lepinguliste kohustuste täitmiseks (sh näiteks jätkuvad kohustused, kliendiga ja kolmandate isikutega vastuolulistes küsimustes suhtlemine jne) või õiguslike kohustuste täitmiseks (arhiveeritud andmed, mida tuleb säilitada maksustamise eesmärgil jne). Kindlustusseltsil võivad tekkida kahtlused, kas väga üldsõnalise taotluse eesmärk on tõesti hõlmata kõiki neid andmeid. Probleem võib olla eriti suur siis, kui kindlustusseltsil on olemas ainult andmesubjekti postiaadress ja ta peab seetõttu saatma kogu teabe paberkandjal. Samad kahtlused võivad aga olla asjakohased ka siis, kui teave esitatakse muul viisil.

Kui vastutav töötleja otsustab sellisel juhul paluda andmesubjektil taotlust täpsustada, annab vastutav töötleja selleks, et täita oma kohustust aidata kaasa andmetega tutvumise õiguse kasutamisele (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 2), samal ajal sisulist teavet oma töötlemistoimingute kohta, mis võivad andmesubjekti puudutada, teavitades oma tegevuse asjakohastest harudest, andmebaasidest jne.

Näide 5. Kui tegemist on töösuhtega, ei ole üldsõnalise andmetega tutvumise taotluse puhul iseenesest selge, et töötaja soovib saada kõiki kasutaja sisselogimise andmeid, andmeid töökohale juurdepääsu, sööklas arveldamise, palga väljamaksmise jne kohta. Tööandja nõue taotlust täpsustada võib näiteks viia selgituseni, et töötaja huvi on mõista või kontrollida, kellele on edastatud tema töötulemuste hindamise tulemused. Ilma taotluse täpsustamise nõudeta saaks töötaja suure hulga teavet, ilma et tal oleks huvi enamiku andmete vastu. Samal ajal peaks tööandja andma teavet erinevate töötlemistoimingute kohta, mis võivad töötajat puudutada, et töötaja saaks oma taotlust mõistlikult täpsustada.

Oluline on rõhutada, et täpsustamise nõude eesmärk ei tohi olla andmetega tutvumise taotlusele vastamise piiramine ning seda ei tohi kasutada andmesubjekti puudutavate andmete või töötlemist käsitleva teabe varjamiseks. Kui andmesubjekt, kellel on palutud oma taotluse ulatust täpsustada, kinnitab, et soovib saada kõik teda puudutavad isikuandmed, peab vastutav töötleja need loomulikult täielikult esitama.

Igal juhul peaks vastutav töötleja suutma alati tõendada, et taotluse käsitlemise viisi eesmärk on tagada andmetega tutvumise õiguse võimalikult laialdane rakendamine ja et see on kooskõlas tema kohustusega aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 2). Nende põhimõtete kohaselt, kui vastutav töötleja on andnud andmesubjektile selge ülevaate kõigist töötlemistoimingutest, mis võivad andmesubjekti puudutada, sealhulgas eelkõige nendest, mida andmesubjekt võib-olla ei oleks osanud oodata, kui ta on andnud juurdepääsu kõigile andmetele, mida andmesubjekt selgelt soovis, ja kui lisaks sellele teabele on selgelt näidatud, kuidas saab tutvuda töödeldavate andmete ülejäänud osadega, võib vastutav töötleja oodata ära andmesubjekti vastuse, enne kui ta esitab täiendavad andmed vastavalt andmesubjekti soovile.

- c) Andmetega tutvumise õiguse suhtes kohaldatakse erandeid või piiranguid (vt allpool jaotis 6). Sellistel juhtudel peaks vastutav töötleja hoolikalt kontrollima, milliseid teabe osi erand puudutab, ja esitama kogu teabe, mis ei ole erandiga välistatud. Näiteks ei pruugi erand mõjutada isikuandmete töötlemise kinnitamist (esimene komponent). Sellest tulenevalt tuleb esitada teave kõigi isikuandmete kohta ja kogu artikli 15 lõigetes 1 ja 2 osutatud teave, mille suhtes ei kohaldata erandit või piirangut.

2.3.2 Teabe õigsus

36. Andmesubjektile antud isikuandmete koopias sisalduv teave peab sisaldama tegelikku teavet või isikuandmeid, mida andmesubjekti kohta säilitatakse. See hõlmab kohustust anda teavet andmete kohta, mis on ebaõiged, või andmete töötlemise kohta, mis ei ole või enam ei ole seaduslik. Andmesubjekt võib kasutada andmetega tutvumise õigust näiteks selleks, et teada saada, kust pärinevad erinevate vastutavate töötajate vahel liikuvad ebaõiged andmed. Kui vastutav töötaja parandab ebaõiged andmed enne, kui ta andmesubjekti neist teavitab, jääb andmesubjekt sellest võimalusest ilma. Sama kehtib ka ebaseadusliku töötlemise puhul. Võimalus teada saada, et andmesubjekti puudutavaid andmeid töödeldakse ebaseaduslikult, on üks andmetega tutvumise õiguse peamisi eesmärgi. Kohustus teavitada töötlemise muutumatust seisust ei piira vastutava töötaja kohustust lõpetada ebaseaduslik töötlemine või parandada ebaõiged andmed. Järgnevalt antakse vastus küsimustele, millises järjekorras tuleks need kohustused täita.

2.3.3 Hindamise ajaline lähtepunkt

37. Töödeldavate andmete hindamine peab kajastama võimalikult täpselt olukorda ajal, mil vastutav töötaja saab taotluse, ja vastus peaks hõlmama kõiki sel ajal kättesaadavaid andmeid. See tähendab, et vastutav töötaja peab püüdma põhjendamatult viivitusest välja selgitada kõik andmesubjektiga seotud andmetöötlustõimingu. Seega ei ole vastutav töötaja kohustatud esitama isikuandmeid, mida ta on varem töödeldud, kuid mis ei ole enam tema käsutuses¹⁹. Näiteks võib vastutav töötaja olla oma andmete säilitamise põhimõtete ja/või õigusnormide kohaselt isikuandmed kustutanud ja seega ei pruugi tal enam olla võimalik taotletud isikuandmeid esitada. Sellega seoses tuleks meeles pidada, et andmete säilitamise aeg tuleks kindlaks määrata vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktile e, kuna andmete säilitamine peab olema objektiivselt põhjendatud.
38. Samal ajal peab vastutav töötaja eelnevalt rakendama vajalikke meetmeid, et aidata kaasa andmetega tutvumise õiguse kasutamisele ning käsitleda selliseid taotlusi võimalikult kiiresti (vt artikli 12 lõige 3) ja enne, kui andmed tuleb kustutada. Lühikeste säilitamistähtaegade puhul tuleks seetõttu taotlusele vastamiseks võetavaid meetmeid asjakohase säilitamistähtajaga kohandada, et aidata kaasa andmetega tutvumise õiguse kasutamisele ja hoida ära olukorda, kus töödeldavatele andmetele taotluse esitamise ajal juurdepääsu andmine on püsivalt võimatu²⁰. Mõnikord ei pruugi siiski olla võimalik taotlusele enne andmete kustutamise tähtaega vastata. Näiteks kui vastutav töötaja leiab taotlusele võimalikult kiiresti vastates isikuandmeid, mis tuleb järgmisel päeval kustutada, võib vastutav töötaja vajada lisaega, et kaaluda, kas teiste isikute vabaduste kaitsmiseks on vaja andmed välja jätta, enne kui ta väljastab taotluse esitajale isikuandmete koopia. Kui andmed on leitud ettenähtud säilitamistähtaja jooksul, võib vastutav töötaja jätkata nende andmete töötlemist, et täita oma taotlusele vastamise kohustust. Töötlemine võib sellistel juhtudel põhineda isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktis c koostoimes artikliga 15 ja selle kestus peab vastama isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 3 nõuetele²¹. Selle õigusliku aluse kohaldamine piirdub konkreetsele

---

¹⁹ Vt selle kohta täiendavad selgitused käesolevate suuniste jaotises 4, samuti kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. mai 2009, *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam vs. M. E. E. Rijkeboer*, C-553/07, milles käsitletakse õigust saada teavet vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta minevikus.

²⁰ Näiteks võiks kaaluda iseteenindusvahendi rakendamist, mis võimaldab andmesubjektil taotletud isikuandmetele hõlpsasti juurde pääseda, ning teavitussüsteemi rakendamist, mis hoiatab vastutavat töötajat lühikese säilitamistähtajaga isikuandmeid puudutavatest taotlustest, et hõlbustada kiiret tegutsemist.

²¹ See ei piira andmete hilisemat töötlemist tõendamise eesmärgil seoses andmetega tutvumise taotluse käsitlemisega asjakohase ajavahemiku jooksul.

taotlusele vastamisel vajalikeks peetavate andmete töötlemisega ning seda ei tohi kasutada säilitamistähtaegade üldise pikendamise õigustusena.

39. Lisaks ei tohi vastutav töötleja taotletud isikuandmete esitamise kohustusest tahtlikult kõrvale hoida, kustutades või muutes isikuandmeid vastuseks andmetega tutvumise taotlusele (vt punkt 2.3.2). Kui vastutav töötleja avastab andmetega tutvumise taotluse läbivaatamise käigus ebaõiged andmed või ebaseadusliku töötlemise, peab ta enne muude kohustuste täitmist hindama töötlemise seisu ja teavitama sellest andmesubjekti. Vastutav töötleja peaks enda huvides ja selleks, et vältida edasise teabevahetuse vajadust ning järgida läbipaistvuse põhimõtet, lisama teabe järgnevate paranduste või kustutatud andmete kohta.

Näide 6. Vastutav töötleja avastab andmetega tutvumise taotlusele vastamisel, et andmesubjekti avaldust vabale töökohale kandideerimiseks vastutava töötleja ettevõttes on säilitatud pärast säilitamistähtaja lõppu. Sellisel juhul ei saa vastutav töötleja andmeid esmalt kustutada ja seejärel vastata andmesubjektile, et (taotlusega seotud) andmeid ei töödelda. Ta peab esmalt andma andmetele juurdepääsu ja seejärel andmed kustutama. Selleks et vältida hilisemat kustutamistaotlust, on soovitatav lisada teave kustutamise fakti ja aja kohta.

Läbipaistvuse põhimõtte järgimiseks peaksid vastutavad töötlejad teavitama andmesubjekti sellest, millisele konkreetsele töötlemise ajahetkele vastutava töötleja vastuses viidatakse. Mõnikord, näiteks tiheda suhtluse puhul, võib töötlemise hindamise hetke ja vastutavalt töötlejalt vastuse saamise vahelisel ajal toimuda andmete täiendav töötlemine või muutmine. Kui vastutav töötleja on sellistest muudatustest teadlik, on soovitatav lisada teave nende muudatuste kohta, samuti teave täiendava töötlemise kohta, mis on vajalik taotlusele vastamiseks.

2.3.4 Vastavus andmeturbenõuetele

40. Kuna isikuandmete andmesubjektile edastamine ja kättesaadavaks tegemine on töötlemistoiming, on vastutav töötleja alati kohustatud rakendama asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada töötlemise riskile vastav turvalisuse tase (vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punkt f ning artiklid 24 ja 32). See kehtib andmetega tutvumise võimaldamise viisist sõltumata. Kui andmeid ei edastata andmesubjektile elektrooniliselt, võib vastutav töötleja sõltuvalt töötlemisega kaasnevatest riskidest kaaluda tähtkirja kasutamist või teise võimalusena pakkuda andmesubjektile (kuid ei tohi teda selleks kohustada), et ta võtaks dokumendid allkirja vastu otse ühest vastutava töötleja tegevuskohast. Kui kooskõlas artikli 12 lõigete 1 ja 3 esitatakse teave elektroonilise vahendi kaudu, valib vastutav töötleja andmeturbenõuetele vastava elektroonilise vahendi. Ka juhul, kui andmete koopiat esitatakse üldkasutatava elektroonilise vahendi kaudu (vt artikli 15 lõige 3), võtab vastutav töötleja elektroonilise faili andmesubjektile edastamise viisi valimisel arvesse andmeturbenõudeid. See võib hõlmata krüpteerimist, salasõnaga kaitsmist jne. Selleks et hõlbustada juurdepääsu krüpteeritud andmetele, peaks vastutav töötleja tagama ka asjakohase teabe edastamise, et andmesubjekt saaks juurdepääsu dekrüpteeritud teabele. Juhul kui andmeturbenõuded nõuavad elektroonilise posti läbivat krüpteerimist, kuid vastutav töötleja saab saata ainult tavalise e-kirja, peab vastutav töötleja kasutama muid vahendeid, näiteks saatma andmesubjektile (tähtitud) kirjaga USB-mälupulga.

3 ÜLDISED KAALUTLUSED SEoses ANDMETEGA TUTVUMISE TAOTLUSTE HINDAMISEGA

3.1 Sissejuhatus

41. Kui vastutav töötaja saab isikuandmetega tutvumise taotlused, peab ta iga taotlust hindama eraldi. Vastutav töötaja peab võtma muu hulgas arvesse järgmisi asjaolusid, mida on täpsemalt kirjeldatud järgmistes lõigetes: kas taotlus puudutab taotluse esitanud isikuga seotud isikuandmeid ja kes on taotluse esitanud isik. Käesoleva jaotise eesmärk on selgitada, milliseid andmetega tutvumise taotluse elemente peaks vastutav töötaja hindamisel arvesse võtma, ning arutada sellise hindamise võimalikke stsenaariume ja tagajärgi. Isikuandmetega tutvumise taotluse hindamisel võtab vastutav töötaja vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 2 arvesse ka kohustust aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele, pidades samal ajal silmas isikuandmete asjakohast turvalisust²².
42. Seetõttu peaksid vastutavad töötajad olema ennetavalt valmis tegelema isikuandmetega tutvumise taotlustega. See tähendab, et vastutav töötaja peaks olema valmis taotluse vastu võtma, seda nõuetekohaselt hindama (see hindamine on suuniste käesoleva jaotise teema) ja esitama taotluse esitanud isikule põhjendamatut viivitust asjakohase vastuse. See, kuidas vastutavad töötajad valmistuvad andmetega tutvumise taotluste täitmiseks, peaks olema piisav ja proportsionaalne ning sõltuma töötlemise laadist, ulatusest, kontekstist ja eesmärkidest ning füüsiliste isikute õigusi ja vabadusi ohustavatest riskidest vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 24. Sõltuvalt konkreetsetest asjaoludest võib vastutavatel töötajatel nõuda näiteks asjakohase protsessi rakendamist, mis peaks tagama andmete turvalisuse, ilma et see takistaks andmesubjekti õiguste kasutamist.

3.1.1 Taotluse sisu analüüs

43. Seda teemat saab täpsemalt hinnata järgmiste küsimuste abil.
- a) Kas taotlus puudutab isikuandmeid?*
44. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmäärusele peab taotlus käsitlema ainult isikuandmeid²³. Seetõttu ei käsitata taotlust teabe saamiseks muude küsimuste kohta, sealhulgas üldise teabe saamiseks vastutava töötaja, tema ärimudelite või muu kui isikuandmete töötlemisega seotud tegevuse kohta, isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohaselt esitatud taotlusena. Lisaks ei kuulu andmetega tutvumise õiguse alla taotlus saada teavet anonüümsete andmete kohta või andmete kohta, mis ei puuduta taotluse esitanud isikut või isikut, kelle nimel volitatud isik taotluse esitas. Seda küsimust analüüsitakse üksikasjalikumalt jaotises 4.

---

²² Vastutav töötaja tagab isikuandmete asjakohase turvalisuse kooskõlas terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse põhimõttega (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punkt f), rakendades asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, millele on osutatud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 32 ja mida on täpsustatud artiklis 24. Vastutav töötaja peab suutma tõendada, et ta tagab piisava andmekaitse taseme kooskõlas vastutuse põhimõttega (vt ka artikli 29 tööühma arvamus 3/2010 vastutuse põhimõtte kohta (vastu võetud 13. juulil 2010; 00062/10/EN WP 173) ja Euroopa Andmekaitse nõukogu suunised 07/2020 vastutava töötaja ja volitatud töötaja mõistete kohta isikuandmete kaitse üldmääruses).

²³ Välja arvatud juhul, kui taotlus hõlmab ka isikustamata andmeid, mis on lahutamatu seotud andmesubjekti isikuandmetega. Vt täpsemad selgitused lõikes 100.

45. Erinevalt anonüümsetest andmetest (mis ei ole isikuandmed) on pseudonüümitud andmed, mida saab täiendava teabe abil seostada füüsilise isikuga, isikuandmed²⁴. Seega tuleb pseudonüümitud andmeid, mida on võimalik seostada andmesubjektiga – nt kui andmesubjekt esitab vastava tunnuse, mis võimaldab tema tuvastamist, või kui vastutav töötaja suudab ise seostada andmed taotluse esitanud isikuga –, taotluse raames arvesse võtta²⁵.

b) Kas taotlus on seotud taotluse esitanud isikuaga (või isikuaga, kelle nimel volitatud isik taotluse esitab)?

46. Üldjuhul võib taotlus puudutada ainult taotluse esitanud isiku andmeid. Tutvumist teiste isikute andmetega võib taotleda ainult asjakohase loa alusel²⁶.

Näide 7. Andmesubjekt X töötab osakonnajuhatajana ettevõttes, mis pakub juhtkonnale parkimiskohti ettevõtte parklas. Kuigi andmesubjekt X on alaline parkimiskoht, on tema saabumisel kontoris teise vahetuse ajaks üks teine auto selle koha sageli juba hõivanud. Kuna selline olukord kordub, palub andmesubjekt kontori parkimisala videovalvesüsteemi vastutavalt töötlejalt juurdepääsu selle auto juhi isikuandmetele, et teha kindlaks isik, kes omavalitselt tema parkimiskohta hõivab. Sellisel juhul ei ole andmesubjekti X taotlus tema enda isikuandmetega tutvumise taotlus, kuna see puudutab mitte taotluse esitanud isiku, vaid teise isiku andmeid, ja seetõttu ei tohiks seda käsitada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohase taotlusena.

c) Kas lisaks isikuandmete kaitse üldmäärusele kohaldatakse ka muid sätteid, mis reguleerivad juurdepääsu teatavatele andmekategooriatele?

47. Andmesubjektid ei pea oma taotluses täpsustama õiguslikku alust. Kui aga andmesubjekt täpsustab, et tema taotlus põhineb valdkondlikel või siseriiklikel õigusaktidel, millega reguleeritakse konkreetset juurdepääsu teatavatele andmekategooriatele, mitte aga isikuandmete kaitse üldmäärusel, vaatab vastutav töötaja sellise taotluse läbi vastavalt neile valdkondlikele või siseriiklikele normidele, kui need on kohaldatavad. Sõltuvalt asjaomastest siseriiklikest õigusaktidest võib vastutavalt töötlejalt nõuda eraldi vastuseid, mis käsitlevad eri õigusaktides sätestatud erinõudeid. Seda ei tohi segi ajada siseriiklike või ELi õigusaktidega, milles on sätestatud andmetega tutvumise õiguse piirangud, mida tuleb andmetega tutvumise taotlustele vastamisel järgida.
48. Kui vastutav töötaja kahtleb, millist õigust andmesubjekt soovib kasutada, soovitatakse paluda taotluse esitanud andmesubjektidel selgitada taotluse sisu. Selline kirjavahetus andmesubjektiga ei mõjuta vastutava töötaja kohustust tegutseda põhjendamatu viivitusega²⁷. Kui aga vastutav töötaja küsib andmesubjektilt kahtluse korral täiendavaid selgitusi ega saa vastust, peaks vastutav töötaja tõlgendama esimeses taotluses sisalduvat teavet ja tegutsema selle alusel, pidades silmas kohustust aidata kaasa isiku andmetega tutvumise õiguse kasutamisele. Vastutuse põhimõtte kohaselt võib vastutav töötaja määrata asjakohase ajavahemiku, mille jooksul andmesubjekt võib anda täiendavaid selgitusi. Sellise ajavahemiku kindlaksmääramisel peaks vastutav töötaja jätma pärast selle

²⁴ Vt isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 26. Täiendavad selgitused anonüümsete ja pseudonüümitud andmete mõistete kohta on esitatud artikli 29 tööühma arvamuses 4/2007 isikuandmete mõiste kohta, lk 18–21.

²⁵ Artikli 29 tööühma 5. aprilli 2017. aasta suunised andmete ülekandmise õiguse kohta (WP242 rev.01), mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu (edaspidi „artikli 29 tööühma andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu“), lk 9.

²⁶ Vt punkt 3.4 („Kolmandate isikute / volitatud isikute kaudu esitatud taotlused“).

²⁷ Vt ajastust käsitlevad täiendavad juhised punktis 5.3.

möödumist piisavalt aega taotluse täitmiseks ja seega kaaluma, kui palju aega on objektiivselt vaja taotletud andmete koostamiseks ja esitamiseks, kui andmesubjekt on (või ei ole) esitanud täpsustusi.

49. Kui taotlus kuulub isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse, ei kaalu selliste eriõigusaktide olemasolu üles isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud andmetega tutvumise õiguse üldist kohaldamist. ELi või siseriiklike õigusaktidega võib olla kehtestatud piiranguid, kui see on lubatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 23 (vt punkt 6.4).

d) Kas taotlus kuulub artikli 15 kohaldamisalasse?

50. Tuleb märkida, et isikuandmete kaitse üldmäärusega ei kehtestata mingeid ametlikke nõudeid isikutele, kes taotleavad andmetega tutvumist. Andmetega tutvumise taotluse esitamiseks piisab, kui taotluse esitanud isikud märgivad, et nad soovivad teada, milliseid neid puudutavaid isikuandmeid vastutav töötaja töötleb. Seetõttu ei saa vastutav töötaja keelduda andmete esitamisest, viidates taotluse õigusliku aluse puudumisele, eelkõige sellele, et puudub konkreetne viide andmetega tutvumise õigusele või isikuandmete kaitse üldmäärusele.

Näiteks piisab taotluse esitamiseks sellest, kui taotluse esitanud isik märgib, et

- ta soovib tutvuda teda puudutavate isikuandmetega;
- ta kasutab andmetega tutvumise õigust või
- ta soovib teada, millist teda puudutavat teavet vastutav töötaja töötleb.

Tuleks meeles pidada, et taotlejad ei pruugi olla kursis isikuandmete kaitse üldmääruse üksikasjadega ja et soovitav on olla leebe isikute suhtes, kes kasutavad oma andmetega tutvumise õigust, eriti kui tegemist on alaealistega. Nagu eespool märgitud, on kahtluste korral soovitatav, et vastutav töötaja paluks taotluse esitanud andmesubjektil täpsustada taotluse sisu.

e) Kas andmesubjektid soovivad tutvuda kogu neid käsitleva töödeldava teabega või osaga sellest?

51. Lisaks peab vastutav töötaja hindama, kas taotluse esitanud isiku taotlus puudutab kogu teda käsitlevat töödeldavat teavet või osa sellest. Andmesubjekti esitatud taotluse ulatuse piiramine isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 konkreetse sättega peab olema selge ja üheselt mõistetav. Näiteks kui andmesubjekt küsib otsesõnu „teavet temaga seoses töödeldavate andmete kohta“, peaks vastutav töötaja eeldama, et andmesubjekt kavatseb kasutada oma täielikku õigust vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõigetele 1 ja 2. Sellist taotlust ei tohiks tõlgendada nii, et andmesubjekt soovib saada ainult töödeldavate isikuandmete kategooriaid ja loobuda oma õigusest saada artikli 15 lõike 1 punktides a–h loetletud teavet. See oleks erinev näiteks siis, kui andmesubjekt soovib kindlaksmääratud andmete puhul teavet isikuandmete allika või päritolu kohta või kindlaksmääratud säilitamistähtaja kohta. Sellisel juhul võib vastutav töötaja oma vastuses piirduda taotletud konkreetse teabega.

3.1.2 Taotluse vorm

52. Nagu eespool märgitud, ei kehtestata isikuandmete kaitse üldmäärusega andmesubjektidele mingeid nõudeid seoses isikuandmetega tutvumise taotluse vormiga. Seega ei ole isikuandmete kaitse üldmääruses põhimõtteliselt sätestatud nõudeid, mida andmesubjektid peavad järgima, kui nad valivad sidekanali, mille kaudu nad vastutava töötajaga ühendust võtavad.

53. Euroopa Andmekaitseõukogu soovib vastutavatel töötajatel pakkuda kõige sobivamaid ja kasutajasõbralikumaid sidekanaleid kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikega 2 ja artikliga 25, et andmesubjektil oleks võimalik esitada kehtiv taotlus. Kui andmesubjekt esitab taotluse, kasutades vastutava töötaja pakutud sidekanalit,²⁸ mis ei ole tema valitud eelistatud kanal, loetakse selline taotlus üldjuhul kehtivaks ja vastutav töötaja peaks sellist taotlust vastavalt käsitlema (vt allpool toodud näited). Vastutavad töötajad peaksid tegema mõistlikke jõupingutusi, et aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele (nt kui andmesubjekt saadab andmetega tutvumise taotluse puhkusel olevale töötajale, võiks mõistlikuks jõupingutuseks olla automaatsõnum, milles teavitatakse andmesubjekti alternatiivsest sidekanalist taotluse esitamiseks).
54. Tuleb märkida, et kui vastutav töötaja on pakkunud asjakohast sidekanalit, mida andmesubjekt saab kasutada, ei ole vastutav töötaja kohustatud vastama taotlusele, mis on saadetud juhuslikule või ebaõigele e-posti aadressile (või postiaadressile), mida vastutav töötaja ei ole otseselt esitanud, või mis tahes sidekanali kaudu, mis ei ole selgelt ette nähtud andmesubjekti õigustega seotud taotluste vastuvõtmiseks.
55. Samuti ei ole vastutav töötaja kohustatud vastama taotlusele, mis on saadetud sellise vastutava töötaja töötaja e-posti aadressile, kes ei pruugi olla seotud andmesubjektide õigusi puudutavate taotluste töötlemisega (nt autojuhid, koristajad jne). Selliseid taotlusi ei loeta kehtivaks, kui vastutav töötaja on selgelt pakkunud andmesubjektile asjakohast sidekanalit. Kui aga andmesubjekt saadab taotluse vastutava töötaja töötajale, kes on määratud tema tavapäraseks kontaktisikuks (nt pangas isiklik kontohaldur või mobiilioperaatori tavapärase konsultant), ei tohiks sellist kontakti pidada juhuslikuks ja vastutav töötaja peaks tegema mõistlikke jõupingutusi, et sellist taotlust käsitleda nii, et selle saaks ümber suunata kontaktisikule ja sellele vastata isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud tähtaja jooksul.
56. Sellegipoolest soovib Euroopa Andmekaitseõukogu hea tavana, et vastutavad töötajad võtaksid kasutusele asjakohased mehhanismid, et aidata kaasa andmesubjektide õiguste kasutamisele, sealhulgas automaatsed vastamissüsteemid, et teavitada töötajate puudumisest ja asjakohastest alternatiivsetest kontaktidest, ning võimaluse korral mehhanismid, et parandada töötajatevahelist asutusesisest suhtlust taotluste puhul, mida saavad need, kes ei pruugi olla pädevad selliseid taotlusi käsitlema.

Näide 8. Vastutav töötaja X esitab nii oma veebisaidil kui ka isikuandmete kaitse teates kaks e-posti aadressi – vastutava töötaja üldise e-posti aadressi CONTACT@X.COM ja vastutava töötaja andmekaitse kontaktpunkti e-posti aadressi QUERIES@X.COM. Lisaks märgib vastutav töötaja X oma veebisaidil, et isikuandmete töötlemisega seotud päringute või taotluste esitamiseks peaksid üksikisikud võtma ühendust andmekaitse kontaktpunktiga, kasutades selleks ettenähtud e-posti aadressi. Andmesubjekt saadab siiski taotluse vastutava töötaja üldisele e-posti aadressile CONTACT@X.COM.

Sellisel juhul peaks vastutav töötaja tegema mõistlikke jõupingutusi, et teavitada oma talituse üldise e-posti aadressi kaudu esitatud taotlusest, et selle saaks suunata andmekaitse kontaktpunktile ja vastata sellele isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud tähtaja jooksul. Peale selle ei ole vastutaval töötajal õigust pikendada taotlusele vastamise tähtaega üksnes seetõttu, et andmesubjekt on saanud

---

²⁸ See võib hõlmata näiteks vastutava töötaja sidekanalite andmeid, mis esitatakse otse andmesubjektidele suunatud kirjades, või kontaktandmeid, mille vastutav töötaja esitab avalikult, näiteks vastutava töötaja eraelu puutumatus põhimõtetes või muudes vastutava töötaja kohustuslikes õiguslikes teadetes (nt omaniku või ettevõtte kontaktandmed veebisaidil).

taotluse vastutava töötaja üldisele e-posti aadressile, mitte aga vastutava töötaja andmekaitse kontaktpunkti e-posti aadressile.

Näide 9. Vastutav töötaja Y haldab spordiklubide võrku. Vastutav töötaja Y märgib oma veebisaidil ja spordiklubi klientidele mõeldud isikuandmete kaitse teates, et isikuandmete töötlemisega seotud päringute või taotluste esitamiseks peaksid üksikisikud võtma vastutava töötajaga ühendust e-posti aadressil QUERIES@Y.COM. Sellegipoolest saadab andmesubjekt taotluse riietusruumis leiduvale e-posti aadressile, mille ta leidis teatest „Kui te ei ole rahul ruumi puhtusega, võtke meiega ühendust aadressil CLEANERS@Y.COM“, mis on Y-i puhastusteenindajate e-posti aadress. Puhastusteenindajad ilmselgelt ei tegele küsimustega, mis on seotud andmesubjektide, st spordiklubi klientide õiguste kasutamisega. Kuigi e-posti aadress oli kättesaadav spordiklubi ruumides, ei saanud andmesubjekt põhjendatult eeldada, et see on asjakohane kontaktaadress selliste taotluste esitamiseks, kuna veebisaidil ja isikuandmete kaitse teates teavitati selgelt, millist suhtluskanalit tuleb andmesubjektide õiguste kasutamiseks kasutada.

57. Kuupäev, mil vastutav töötaja saab taotluse kätte, käivitab üldjuhul ühe kuu pikkuse tähtaja, mille jooksul vastutav töötaja peab andma teavet taotluse alusel võetud meetmete kohta vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 3 (täpsemad juhised tähtaja kohta on esitatud punktis 5.3). Euroopa Andmekaitsekoostöögrupi peab heaks tavaks, et vastutav töötaja kinnitab taotluste kättesaamist kirjalikult, näiteks saates taotluse esitajale e-kirja (või vajaduse korral posti teel teabe), milles kinnitatakse, et tema taotlus on kätte saadud ja et ühekuuline periood kestab päevast X päevani Y.

3.2 Tuvastamine ja autentimine

58. Töötlemise turvalisuse tagamiseks ja isikuandmete loata avalikustamise riski miinimumini viimiseks peab vastutav töötaja suutma välja selgitada, millised andmed viitavad andmesubjektile (tuvastamine), ja tuvastama selle isiku isikusamasuse (autentimine).
59. Võib meelde tuletada, et olukordades, kus isikuandmete töötlemise eesmärk ei nõua või enam ei nõua andmesubjekti tuvastamist, ei pea vastutav töötaja säilitama tuvastamise andmeid üksnes andmesubjektide õiguste järgimiseks, pidades silmas ka võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet. Neid olukordi käsitletakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 lõikes 1.
60. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikes 2 on sätestatud, et vastutav töötaja ei tohi keelduda andmesubjekti õiguste kasutamiseks esitatud taotluse täitmisest, välja arvatud juhul, kui vastutav töötaja töötleb isikuandmeid eesmärgil, mis ei nõua andmesubjekti tuvastamist, ja kui ta tõendab, et ta ei suuda andmesubjekti tuvastada. Sellisel juhul võib andmesubjekt siiski otsustada esitada täiendavat teavet, mis võimaldab teda tuvastada (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 lõige 2)²⁹.
61. Vastutav töötaja ei ole kohustatud hankima sellist täiendavat teavet andmesubjekti tuvastamiseks üksnes andmesubjekti taotluse täitmise eesmärgil, pidades silmas ka võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet. Ta ei tohiks siiski keelduda sellise täiendava teabe vastuvõtmisest, mida andmesubjekt esitab oma õiguste kasutamise toetamiseks (isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 57).

---

²⁹ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp, lk 13.

Näide 10. X on hoone videovalvega seoses töödeldavate andmete vastutav töötaja. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 lõikele 1 ei ole vastutav töötaja kohustatud tuvastama kõiki isikuid, keda turvakaamera on jälgimise raames registreerinud (eesmärk, mis ei nõua tuvastamist). Vastutav töötaja saab isikuandmetega tutvumise taotluse isikult, kes väidab, et teda on vastutava töötaja videovalve raames salvestanud. Vastutava töötaja tegevus sõltub esitatud lisateabest. Kui taotluse esitanud isik märgib konkreetse päeva ja kellaaja, mil kaamerad võisid kõnealust sündmust salvestada, saab vastutav töötaja tõenäoliselt sellised andmed esitada (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 lõige 2). Kui aga vastutaval töötajal ei ole võimalik andmesubjekti tuvastada (nt kui vastutav töötaja ei saa olla kindel, et taotluse esitanud isik on tegelikult andmesubjekt, või kui taotlus puudutab näiteks pika aja jooksul tehtud salvestisi ja vastutav töötaja ei saa nii suurt hulka andmeid töödelda), võib vastutav töötaja keelduda meetmete võtmisest, kui ta tõendab, et ta ei suuda andmesubjekti tuvastada (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 2).

Näide 11. Vastutav töötaja C töötleb isikuandmeid oma veebikasutajatele suunatud käitumusliku reklaami eesmärgil. Käitumusliku reklaami jaoks kogutakse isikuandmeid tavaliselt küpsiste abil ja neid seostatakse pseudonüümsete juhuslike identifikaatoritega. Andmesubjekt X kasutab C kogutavate andmetega tutvumise õigust C veebisaidi kaudu. C suudab X-i täpselt tuvastada, et näidata andmesubjektile käitumuslikku reklaami, sidudes X-i lõppseadmesse paigaldatud küpsiste abil lõppseadme tema reklaamiprofiiliga. C peaks seejärel saama ka X-i täpselt tuvastada, et anda talle juurdepääs tema isikuandmetele, sest töödeldud andmete ja andmesubjekti vahel on võimalik leida seos. Seetõttu ja võttes arvesse isikuandmete kaitse üldmääruse põhimõtteid, ei kuulu ülaltoodud näide isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 kohaldamisalasse. Täpsemalt nõuavad eespool toodud näites C eesmärgid andmesubjektide tuvastamist, samas kui isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 11 käsitletakse olukorda, kus töötlemine ei nõua tuvastamist ja kus vastutav töötaja ei ole kohustatud töötama täiendavaid andmeid isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 11 lõike 1 tähenduses üksnes selleks, et ta saaks järgida isikuandmete kaitse üldmäärust. Järelikult ei tohiks mõnel juhul nõuda täiendavaid andmeid, et andmesubjekt saaks kasutada oma õigusi.

Kui aga X püüab kasutada oma andmetega tutvumise õigust e-posti või tavaposti teel, siis ei jää C-l selles olukorras muud üle, kui paluda X-il esitada „täiendavat teavet“ (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 6), et oleks võimalik tuvastada X-iga seotud reklaamiprofiil. Sellisel juhul on täiendavaks teabeks X-i lõppseadmesse salvestatud küpsise identifikaator.

62. Kui andmesubjekti tuvastamine on tõendatult võimatu (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 11), peab vastutav töötaja võimaluse korral andmesubjekti sellest teavitama, sest vastutav töötaja peab vastama andmesubjekti taotlustele põhjendamatult viivitusega ja põhjendama, kui ta ei kavatse selliseid taotlusi täita. See teave tuleb esitada ainult siis, „kui see on võimalik“, kuna vastutav töötaja ei pruugi suuta andmesubjekti teavitada, kui tema tuvastamine on võimatu.
63. Nii juhul, kui töötlemine ei nõua isiku tuvastamist, kui ka juhul, kui see nõuab seda, võib vastutav töötaja nõuda andmesubjekti isiku tuvastamiseks vajaliku täiendava teabe esitamist, kui tal on põhjendatud kahtlusi taotluse esitanud füüsilise isiku identiteedi suhtes (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 6).
64. Isikuandmete kaitse üldmäärusega ei ole kehtestatud nõudeid selle kohta, kuidas andmesubjekti autentida. Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 11 ja 12 on siiski sätestatud kõigi andmesubjekti õiguste, sealhulgas isikuandmetega tutvumise õiguse kasutamise tingimused.

65. Tuleks meeles pidada, et üldjuhul ei saa vastutav töötaja küsida rohkem isikuandmeid, kui on vaja autentimise võimaldamiseks, ja et sellise teabe kasutamine peaks rangelt piirduma andmesubjektide taotluste täitmisega.
66. Sageli on andmesubjektide ja vastutavate töötajate vahelised autentimismenetlused juba olemas. Vastutavad töötajad võivad kasutada neid autentimismenetlusi, et teha kindlaks nende andmesubjektide isikusamasus, kes taotlevad oma isikuandmeid või kasutavad neile isikuandmete kaitse üldmäärusega antud õigusi³⁰. Vastasel juhul peaksid vastutavad töötajad selleks autentimismenetluse sisse seadma³¹.
67. Kui vastutav töötaja taotleb või saab andmesubjektilt andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks vajalikku täiendavat teavet, hindab vastutav töötaja iga kord, millist teavet ta saab kasutada andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks, ja võib esitada taotlejale lisaküsimusi või nõuda andmesubjektilt mõne täiendava identifitseerimiselemendi esitamist, kui see on proportsionaalne (vt punkt 3.3).
68. Selleks et andmesubjektil oleks võimalik esitada oma andmete tuvastamiseks vajalikku täiendavat teavet, peaks vastutav töötaja teavitama andmesubjekti tuvastamiseks vajaliku täiendava teabe laadist. Selline täiendav teave ei tohiks olla ulatuslikum kui see, mis on algselt vajalik andmesubjekti autentimiseks. Üldiselt ei tohi asjaolu, et vastutav töötaja võib nõuda täiendavat teavet andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks, viia ülemääraste nõudmiste esitamiseni ja selliste isikuandmete kogumiseni, mis ei ole asjakohased ega vajalikud isiku ja taotletud isikuandmete vahelise seose kinnitamiseks³².
69. Kui veebis kogutud teave on seotud pseudonüümide või muude kordumatute tunnustega, võib vastutav töötaja rakendada asjakohaseid protsesse, mis võimaldavad taotluse esitanud isikul esitada andmetega tutvumise taotluse ja saada enda kohta käivaid andmeid³³.

Näide 12. Andmesubjekt X taotleb juurdepääsu oma andmetele, kui ta räägib selle elektriettevõtja abitelefoni konsultandiga, kellega ta on lepingu sõlminud. Konsultant, kes kahtleb taotluse esitanud isiku isikusamasuses, loob ettevõtte süsteemis ühekordse kordumatu koodi, mis saadetakse konto loomisel esitatud kasutaja mobiiltelefoninumbrile osana kaheastmelise autentimise süsteemist, mida tuleks sellisel juhul pidada proportsionaalseks.

3.3 Proportsionaalsuse hindamine seoses taotluse esitanud isiku autentimisega

70. Nagu eespool märgitud, kui vastutaval töötajal on põhjendatud alus kahelda taotluse esitanud isiku isikusamasuses, võib ta nõuda andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks täiendavat teavet. Samal ajal peab aga vastutav töötaja tagama, et ta ei koguks rohkem isikuandmeid, kui on vaja taotluse esitanud isiku autentimiseks. Seetõttu viib vastutav töötaja läbi proportsionaalsuse hindamise, milles tuleb arvesse võtta töödeldavate isikuandmete liiki (nt andmete eriliigid või mitte), taotluse laadi,

---

³⁰ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp, lk 14.

³¹ Vt autentimist käsitlevad täiendavad juhised punktis 3.3.

³² Samas, lk 14.

³³ Samas, lk 13–14.

taotluse esitamise asjaolusid ning nõuetevastasest avalikustamisest tuleneda võivad kahju. Proportsionaalsuse hindamisel tuleks meeles pidada, et tuleb vältida ülemäärast andmekogumist, tagades samal ajal töötlemise turvalisuse piisava taseme.

71. Vastutav töötleja peaks rakendama autentimismenetlust, et olla kindel nende isikute isikusamasuses, kes taotleavad juurdepääsu oma andmetele,³⁴ ning tagama töötlemise turvalisuse kogu andmetega tutvumise taotluse menetlemise protsessi jooksul vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 32, sealhulgas näiteks turvalise kanali andmesubjektidele täiendava teabe esitamiseks. Autentimiseks kasutatav meetod peaks olema asjakohane, sobiv ja proportsionaalne ning järgima võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet. Kui vastutav töötleja kehtestab andmesubjekti autentimiseks meetmed, mis on koormavad, peab ta seda piisavalt põhjendama ja tagama vastavuse kõigile aluspõhimõtetele, sealhulgas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttele ja kohustusele aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 2).
72. Veebipõhine autentimismehhanism võib hõlmata samu volitusi, mida andmesubjekt kasutab vastutava töötleja pakutavasse sidusteenusesse sisselogimiseks (isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 57)³⁵.
73. Tegelikult on autentimismenetlused sageli juba olemas ja vastutavad töötlejad ei pea võtma kasutusele täiendavaid kaitsemeetmeid, et vältida volitamata juurdepääsu teenustele. Selleks et võimaldada üksikisikutel tutvuda nende kontodel (näiteks e-posti kontol, sotsiaalvõrgustike või veebipoodide kontodel) olevate andmetega, nõuavad vastutavad töötlejad kõige tõenäolisemalt sisselogimist kasutajatunnuse ja salasõna abil, millest peaks sellistel juhtudel piisama andmesubjekti autentimiseks³⁶. Lisaks sellele tuvastab vastutav töötleja andmesubjektid sageli juba enne lepingu sõlmimist või töötlemiseks nõusoleku küsimist ning seetõttu võib töötlemise käigus asjaomase isiku registreerimiseks kasutatud isikuandmeid kasutada ka tõendina, et andmesubjekt juurdepääsu eesmärgil autentida³⁷. Järelikult on ebaseaduslik nõuda isikut tõendava dokumendi koopiat juhul, kui vastutav töötleja on taotluse esitanud andmesubjekti juba autentitud.
74. Tuleks rõhutada, et isikut tõendava dokumendi koopia kasutamine autentimismenetluse osana ohustab isikuandmete turvalisust ja võib viia loata või ebaseadusliku töötlemiseni ning seetõttu tuleks seda pidada ebasobivaks, välja arvatud juhul, kui see on vajalik, sobiv ja kooskõlas siseriikliku õigusega. Sellistel juhtudel peaksid vastutavatel töötlejal olema sisse seatud süsteemid, mis tagavad sellise turvalisuse taseme, mis on piisav andmesubjekti õigusi ja vabadusi ohustavate suuremate riskide maandamiseks, et saada selliseid andmeid. Samuti on oluline märkida, et autentimine isikutunnistuse

---

³⁴ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 14.

³⁵ Vt täiendavad juhised autentimismetodite kohta 14. jaanuaril 2021 vastu võetud Euroopa Andmekaitseõukogu suunistes 01/2021 isikuandmetega seotud rikkumisest teatamise näidete kohta, lk 30–31, ja 7. juulil 2021 vastu võetud Euroopa Andmekaitseõukogu suunistes 02/2021 häälele reageerivate virtuaalassistentide kohta, versioon 2.0, punkt 3.7.

³⁶ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 14.

³⁷ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 14.

abil ei pruugi veebipõhises kontekstis (nt pseudonüümide kasutamisel) aidata, kui asjaomane isik ei saa esitada muid tõendeid, näiteks täiendavaid tunnuseid, mis vastavad kasutajakontole.

75. Võttes arvesse asjaolu, et paljud organisatsioonid (nt hotellid, pangad, autorendifirmad) nõuavad oma klientidelt isikutunnistuse koopiat, ei tohiks seda siiski üldiselt pidada sobivaks autentimisviisiks. Teise võimalusena võib vastutav töötleja rakendada kiiret ja tõhusat turvameedet andmesubjekti tuvastamiseks eelnevalt tehtud autentimise alusel, näiteks e-kirja või tekstisõnumi kaudu, mis sisaldab kinnituslinki, turvaküsimusi või kinnituskoodi³⁸.
76. Andmesubjekt võib isikut tõendaval dokumendil olevad andmed, mis ei ole vajalikud andmesubjekti isikusamasuse tuvastamiseks (nt juurdepääsu- ja seerianumber, kodakondsus, pikkus, silmavärv, foto ja masinloetav ala), enne dokumendi esitamist vastutavale töötlejale välja jätta või varjata, välja arvatud juhul, kui siseriiklike õigusaktidega nõutakse isikutunnistuse täielikku väljajäteteta koopiat (vt allpool lõige 78). Üldjuhul piisab vastutava töötleja jaoks isikusamasuse kontrollimiseks dokumendi väljaandmise kuupäevast või kehtivusaja lõppemisest, välja andnud asutusest ja veebikontole vastavast täisnimest, tingimusel et koopia autentsus ja seos taotlejaga on alati tagatud. Täiendavat teavet (nt andmesubjekti sünniaeg) võib nõuda ainult isikusamasusega seotud eksimisohu jätkuval esinemisel, kui vastutav töötleja suudab seda teavet võrrelda juba töödeldava teabega.
77. Võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimiseks peaks vastutav töötleja teavitama andmesubjekti sellest, millist teavet ei ole vaja, ning võimalusest neid isikut tõendava dokumendi osi välja jätta või varjata. Sellisel juhul, kui andmesubjekt ei oska või ei saa sellist teavet välja jätta, on hea tava, et vastutav töötleja jätab selle välja dokumendi kättesaamisel, kui vastutaval töötlejal on see võimalik, võttes arvesse konkreetset olukorras vastutava töötleja käsutuses olevaid vahendeid.

Näide 13. Kasutaja Y on loonud veebipoes salasõnaga kaitstud konto, esitades oma e-posti aadressi ja/või kasutajanime. Seejärel küsib konto omanik vastutavalt töötlejalt teavet selle kohta, kas ta töötleb tema isikuandmeid, ja kui see on nii, siis palub ta võimalust nende andmetega artiklis 15 osutatud ulatuses tutvuda. Vastutav töötleja küsib taotluse esitanud isikult tema isikusamasuse tuvastamiseks isikut tõendavat dokumenti. Vastutava töötleja tegevus on sellisel juhul ebaproportsionaalne ja toob kaasa tarbetu andmekogumise.

Selleks et tuvastada taotluse esitanud isiku isikusamasus, ent vältida samal ajal tarbetut andmekogumist, võiks vastutav töötleja siiski nõuda temalt autentimist kontole sisselogimise teel või esitada talle (mittekohustuslikke) turvaküsimusi, mille vastust peaks teadma ainult andmesubjekt, või kasutada mitmefaktorilist autentimist, mis konfigureeriti andmesubjekti konto registreerimisel, või saata juurdepääsu salasõna, kasutades selleks muid teadaolevalt andmesubjektile kuuluvaid sidevahendeid, nagu e-posti aadress või telefoninumber.

Näide 14. Panga klient Y kavatseb taotleda tarbijakrediiti. Selleks läheb Y pangakontorisse, et saada teavet, sealhulgas oma isikuandmeid, mis on vajalikud tema krediitvõimelisuse hindamiseks. Andmesubjekti isikusamasuse kontrollimiseks palub konsultant kliendil tõestada oma isikusamasust notariaalselt, et ta saaks esitada kliendile nõutava teabe.

---

³⁸ Vt ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ, milles on sätestatud erinevad teenused, mis võimaldavad turvalist kaugtuvastust.

Vastutav töötleja ei tohiks nõuda isikusamasuse notariaalset tõestamist, välja arvatud juhul, kui see on vajalik, asjakohane ja kooskõlas siseriikliku õigusega (nt kui isikul ei ole ajutiselt ühtegi isikut tõendavat dokumenti ja kui siseriikliku õigusega nõutakse andmesubjekti isikusamasuse tõestamist õigustoimingute sooritamiseks). Selline tava tekitab taotluse esitanud isikutele lisakulusid ja paneb andmesubjektidele ülemäärase koormuse, mis takistab neil andmetega tutvumise õiguse kasutamist.

78. Ilma et see piiraks eespool nimetatud üldpõhimõtete kohaldamist, võib isikut tõendava dokumendi alusel autentimine teataval asjaoludel olla õigustatud ja proportsionaalne meede, eelkõige selliste üksuste puhul, kes töötlevad isikuandmete eriliike või töötlevad andmeid, mis võivad kujutada endast ohtu andmesubjektile (nt meditsiiniline või tervisealane teave). Samal ajal tuleks siiski meeles pidada, et teavad siseriiklikud sätted näevad ette avalikes dokumentides, sealhulgas isikut tõendavates dokumentides, sisalduvate andmete töötlemise piirangud (samuti isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 87 alusel). Nende dokumentide andmete töötlemise piirangud võivad olla seotud eelkõige isikutunnistuste skaneerimise või neist koopiade tegemisega või ametlike isikukoodide töötlemisega³⁹.
79. Eespool öeldut arvesse võttes peab vastutav töötleja juhul, kui nõutakse isikut tõendavat dokumenti (ja see on kooskõlas siseriikliku õigusega ning õigustatud ja proportsionaalne isikuandmete kaitse üldmääruse alusel), rakendama kaitsemeetmeid, et vältida isikut tõendava dokumendi ebaseaduslikku töötlemist. Olenemata isikut tõendava dokumendi alusel autentimist käsitlevatest kohaldatavatest siseriiklikest sätetest võib see hõlmata isikut tõendavast dokumendist koopia tegemisest hoidumist või koopia kustutamist kohe pärast andmesubjekti isikusamasuse edukat tuvastamist. Selle põhjuseks on asjaolu, et isikutunnistuse koopia edasine säilitamine kujutab endast tõenäoliselt eesmärgi ja säilitamise piiramise põhimõtete rikkumist (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktid b ja e) ning lisaks sellele siseriiklike õigusaktide rikkumist seoses riikliku isikukoodi töötlemisega (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 87). Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi soovib hea tavana, et vastutav töötleja teeks pärast isikutunnistuse kontrollimist asjakohase märke (nt „isikutunnistus kontrollitud“), et vältida tarbetut isikutunnistustest koopiade tegemist või nende koopiade säilitamist.

3.4 Kolmandate isikute / volitatud isikute kaudu esitatud taotlused

80. Kuigi andmetega tutvumise õigust kasutavad üldjuhul andmesubjektid, sest see puudutab neid endid, on võimalik, et kolmas isik esitab taotluse andmesubjekti nimel. See võib muu hulgas toimuda juhul, kui tegutsetakse alaealiste nimel esindajate või eestkostjate kaudu ning kui tegutsetakse veebiportaale kasutades teiste üksuste kaudu. Mõningatel asjaoludel võib nõuda andmetega tutvumise õiguse kasutamiseks volitatud isiku isikusamasuse kontrollimist, samuti volitust tegutseda andmesubjekti nimel, kui see on sobiv ja proportsionaalne (vt eespool punkt 3.3)⁴⁰. Tuleks meeles pidada, et isikuandmete kättesaadavaks tegemine isikule, kellel ei ole õigust neile juurde pääseda, võib kujutada endast isikuandmetega seotud rikkumist⁴¹.
81. Seejuures tuleks arvesse võtta õiguslikku esindamist (nt volikirja) reguleerivaid siseriiklike õigusakte, millega võidakse kehtestada erinõuded andmesubjekti nimel taotluse esitamiseks vajaliku volituse tõendamiseks, kuna isikuandmete kaitse üldmäärusega seda küsimust ei reguleerita. Kooskõlas vastutuse põhimõtte ja muude andmekaitsepõhimõtetega peavad vastutavad töötlejad suutma tõendada, et on olemas asjakohane volitus esitada andmesubjekti nimel taotlus ja saada taotletud

³⁹ Mitu liikmesriiki on kehtestanud sellise piirangu oma siseriiklike õigusaktidega, sätestades näiteks, et isikutunnistusest koopia tegemine on seaduslik ainult siis, kui see tuleneb otseselt õigusakti sätetest.

⁴⁰ Seoses andmetega tutvumise õiguse kasutamise tähtaegadega, kui vastutaval töötlejal on vaja saada täiendavat teavet, vt lõige 157.

⁴¹ Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punkt 12.

teavet, välja arvatud juhul, kui siseriiklikus õiguses on sätestatud teisiti (nt siseriiklik õigus sisaldab advokaatide usaldusväärsust käsitlevaid erinorme), mis võimaldab vastutaval töötlejal kontrollida volitatud isiku isikusamasust (nt advokaatide puhul, kes kontrollivad advokatuuri liikmeks registreerimist). Seetõttu on soovitatav koguda asjakohaseid dokumente seoses eelnevalt osutatud üldiste eeskirjadega, mis käsitlevad taotluse esitanud füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamist, ning kui vastutaval töötlejal on põhjendatud kahtlusi andmesubjekti nimel tegutseva isiku isikusamasuse suhtes, peab ta nõudma selle isiku isikusamasuse tuvastamiseks täiendavat teavet.

82. Kuigi surnud isikute isikuandmetega tutvumise õiguse kasutamine on järjekordne näide olukorrast, kus andmetega tutvub kolmas isik, kes ei ole andmesubjekt, on põhjenduses 27 täpsustatud, et isikuandmete kaitse üldmäärust ei kohaldata surnud isikute isikuandmete suhtes. Seda küsimust käsitletakse seega siseriiklikus õiguses ja liikmesriigid võivad sätestada surnud isikute isikuandmete töötlemise eeskirjad. Samas tuleks meeles pidada, et andmed võivad olla seotud ka elavate kolmandate isikutega, näiteks kui taotletakse juurdepääsu surnud isiku kirjavahetusele. Selliste andmete konfidentsiaalsust tuleb siiski kaitsta.

3.4.1 Andmetega tutvumise õiguse kasutamine laste nimel

83. Laste isikuandmed väärivad erilist kaitset, kuna lapsed ei pruugi olla piisavalt teadlikud asjaomastest ohtudest, tagajärgedest ja kaitsemeetmetest ning oma õigustest seoses isikuandmete töötlemisega⁴². Laste isikuandmete töötlemisel peaks kogu teave olema ja suhtlemine toimuma selges ja lihtsas keeles, mis on lapsele kergesti arusaadav⁴³.
84. Lapsed on ise andmesubjektid ja seega kuulub andmetega tutvumise õigus lapsele. Sõltuvalt lapse küpsusest ja teovõimest võib laps vajada enda nimel tegutsemiseks kolmandat isikut, näiteks vanemliku vastutuse kandjat.
85. Lapse parimad huvid peaksid olema juhtivaks kaalutluseks kõigi otsuste puhul, mis tehakse andmetega tutvumise õiguse kasutamise valdkonnas seoses lastega, eelkõige juhul, kui andmetega tutvumise õigust kasutab lapse nimel näiteks vanemliku vastutuse kandja.
86. Kuna isikuandmete kaitse üldmääruses on sätestatud laste isikuandmete eriline kaitse, peab vastutav töötleja võtma asjakohaseid meetmeid, et vältida alaealiste isikuandmete avalikustamist isikule, kellel ei ole õigust neid andmeid saada (vt ka eespool punkt 3.4).
87. Vanemliku vastutuse kandja õigust tegutseda lapse nimel ei tohiks segi ajada väljapoole andmekaitseõigust jäävate juhtumitega, kus siseriiklikes õigusaktides võib olla sätestatud vanemliku vastutuse kandja õigus küsida ja saada teavet lapse kohta (nt lapse õpitulemused koolis).

3.4.2 Andmetega tutvumise õiguse kasutamine kolmanda isiku pakutavate portaalide/kanalite kaudu

88. On ettevõtteid, mis pakuvad teenuseid, mis võimaldavad andmesubjektidel esitada andmetega tutvumise taotlusi portaali kaudu. Andmesubjekt logib sisse ja saab juurdepääsu portaalile, mille kaudu

---

⁴² Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 38. Nagu on sätestatud Euroopa Andmekaitseõukogu tööprogrammis, on selle eesmärk anda juhiseid seoses laste andmetega. Sellises dokumendis tuleks anda rohkem juhiseid selle kohta, millistel tingimustel võib laps ise oma andmetega tutvumise õigust kasutada ja millistel tingimustel võib vanemliku vastutuse kandja kasutada andmetega tutvumise õigust lapse nimel.

⁴³ Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 58. Euroopa Andmekaitseõukogu suunised 05/2020 määruse (EL) 2016/679 kohase nõusoleku kohta, jaotis 7.

ta saab esitada näiteks andmetega tutvumise, andmete parandamise või kustutamise taotluse erinevatele vastutavatele töötlejatele. Seoses kolmanda isiku pakutavate portaalide kasutamisega tekivad erinevad küsimused.

89. Esimene küsimus, millega vastutavad töötlejad peavad sellistes olukordades tegelema, on veenduda, et kolmas isik tegutseb õiguspäraselt andmesubjekti nimel, sest tuleb tagada, et andmeid ei avalikustata isikutele, kellel ei ole õigust neid andmeid saada.
90. Lisaks sellele peab sellise portaali kaudu esitatud taotluse saanud vastutav töötleja seda taotlust alati õigeaegselt käsitlema⁴⁴. Vastutav töötleja ei ole siiski kohustatud andma andmeid isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 alusel otse portaalile, kui vastutav töötleja teeb näiteks kindlaks, et turvameetmed on ebapiisavad, või kui peetakse asjakohaseks kasutada muud viisi andmesubjektile andmete avalikustamiseks. Sellistel asjaoludel, kui vastutaval töötlejal on olemas muud protsessid andmetega tutvumise taotluste tõhusaks ja turvaliseks käsitlemiseks, võib vastutav töötleja anda taotletud teavet nende protsesside kaudu.

4 ANDMETEGA TUTVUMISE ÕIGUSE ULATUS NING ISIKUANDMED JA TEAVE, MILLELE SEE ÕIGUS VIITAB

91. Käesoleva jaotise eesmärk on selgitada isikuandmete mõistet (punkt 4.1) ja andmetega tutvumise õigusega hõlmatud teabe ulatust üldiselt (punktid 4.2 ja 4.3). Tuleb märkida, et isikuandmete mõiste ulatus ning seega isikuandmete ja muude andmete eristamine on lahutamatu osa vastutava töötleja poolt läbiviidavast hindamisest, mille eesmärk on teha kindlaks, milliste andmetega on andmesubjektil õigus tutvuda⁴⁵.
92. Alustuseks tuleks meelde tuletada, et andmetega tutvumise õigust saab kasutada ainult isikuandmete sellise töötlemise puhul, mis kuulub isikuandmete kaitse üldmääruse materiaalsesse ja territoriaalsesse kohaldamisalasse. Seetõttu ei hõlma andmetega tutvumise õigus isikuandmeid, mida ei töödelda automatiseeritult või mis ei kuulu andmete kogumisse või mida ei kavatseta andmete kogumisse kanda, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 2 lõikes 1, või mida füüsiline isik töötleb eranditult isiklike või koduste tegevuste käigus, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 2 lõikes 2.

4.1 Isikuandmete mõiste

93. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõigetes 1 ja 3 viidatakse vastavalt „isikuandmetele“ ja „töödeldavatele isikuandmetele“. Seega on andmetega tutvumise õiguse ulatus kindlaks määratud eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 1 määratletud isikuandmete mõistega⁴⁶.

---

⁴⁴ Seoses andmetega tutvumise õiguse kasutamise tähtaegadega, kui vastutaval töötlejal on vaja saada täiendavat teavet, vt lõige 157.

⁴⁵ Vastavalt lõimprivaatsuse põhimõttele on selline analüüs osa andmekaitsepõhimõtete ja andmesubjekti õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete ja kaitsemeetmete hindamisest, mis viiakse läbi „nii töötlemisvahendite kindlaksmääramisel kui ka isikuandmete töötlemise ajal“, näiteks võib üheks mõõdupuuks olla vastamisaja lühendamise, kui andmesubjektid kasutavad oma õigusi. Vt täiendavad selgitused suunistes 4/2019, milles käsitletakse artiklit 25 „Lõimitud andmekaitse ja vaikumisi andmekaitse“.

⁴⁶ Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktile 1 on „isikuandmed“ igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku („andmesubjekti“) kohta; tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt

Isikuandmete mõistet on juba käsitletud mitmes artikli 29 tööühma⁴⁷ dokumendis⁴⁸ ja seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, sealhulgas seoses direktiivi 95/46/EÜ artikli 12 kohase andmetega tutvumise õigusega.

94. Artikli 29 tööühm leidis, et direktiivis 95/46/EÜ sätestatud isikuandmete määratluse „mõistes kajastub Euroopa seadusandja eesmärk piiritleda kasutatav mõiste „isikuandmed“ laialt“⁴⁹. Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt viitab mõiste ikkagi „igasugusele teabele tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta“. Lisaks peamistele isikuandmetele, nagu nimi ja aadress, telefoninumber jne, võib selle määratluse alla kuuluda piiramatu hulk erinevaid andmeid, sealhulgas meditsiinilised leiud, ostuajalugu, krediitdivõimelisuse näitajad, suhtluse sisu jne. Isikuandmete mõiste laia ulatust arvesse võttes võib vastutava töötleva kitsendav hinnang selle mõiste suhtes viia isikuandmete ebaõige liigitamiseni⁵⁰ ja lõppkokkuvõttes andmetega tutvumise õiguse rikkumiseni.
95. Liidetud kohtuasjades C-141/12 ja C-372/12⁵¹ otsustas Euroopa Liidu Kohus, et andmetega tutvumise õigus hõlmab seletuskirjas sisalduvaid isikuandmeid, nimelt „taotlejat puudutavad andmed, nagu nimi, sünnikuupäev, kodakondsus, sugu, etniline kuuluvus, usund ja keel“ ja „olenevalt olukorrast ka seal sisalduvas õiguslikus analüüsis esitatud andmed“, kuid mitte õiguslikku analüüsi ennast⁵². Sellega seoses ei saanud andmesubjekt õigusliku analüüsi õigsust iseenesest kontrollida ega parandada. Lisaks sellele ei täida õigus tutvuda õigusliku analüüsiga eraelu puutumatus tagamise eesmärki, vaid eesmärki tagada õigus tutvuda haldusdokumentidega.
96. Kohtuotsuses Nowak⁵³ tegi Euroopa Liidu Kohus ulatuslikuma analüüsi ja leidis, et eksaminandi poolt kutsealasel eksamil antud vastused ja võimalikud eksamineerija märkused kujutavad endast eksaminandi isikuandmeid. Täpsemalt öeldes on selline subjektiivne teave isikuandmed „arvamuste või hinnangute vormis, tingimusel, et need „puudutavad“ andmesubjekti“⁵⁴, erinevalt eksamiküsimustest, mida ei loeta isikuandmeteks⁵⁵. Seega peaks kontekstipõhine hindamine selgitama, milline on teabe mõju või tulemus üksikisikule ja seega ka andmetega tutvumise õiguse ulatust.

Näide 15. Isikul on ettevõttes töointervjuu. Selle raames esitab töötaja oma elulookirjelduse ja kandideerimisavalduse. Intervjuu ajal teeb personalitöötaja arvutisse märkmeid, et intervjuu

---

tuvastada, eelkõige sellise identifitseerimistunnuse põhjal nagu nimi, isikukood, asukohateave, võrguidentifikaator või selle füüsilise isiku ühe või mitme füüsilise, füsioloogilise, geneetilise, vaimse, majandusliku, kultuurilise või sotsiaalse tunnuse põhjal“.

⁴⁷ Artikli 29 tööühm on sõltumatu Euroopa tööühm, mis tegeles eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitsega seotud küsimustega kuni 25. maini 2018 (isikuandmete kaitse üldmääruse jõustumiseni); see on Euroopa Andmekaitseõukogu eelkäija.

⁴⁸ Nt suunised automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilianalüüsi kohta määruse 2016/679 kohaldamisel (WP251, rev.01), lk 19. Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 9.

⁴⁹ Artikli 29 tööühma arvamus 4/2007 isikuandmete mõiste kohta, lk 4.

⁵⁰ Teabena, mis ei ole seotud tuvastatud või tuvastatava füüsilise isikuga.

⁵¹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. juuli 2014, YS vs. Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel and Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel vs. M ja S, C-141/12 ja C-372/12.

⁵² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, YS jt, C-141/12 ja C-372/12, punktid 38 ja 48.

⁵³ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Peter Nowak vs. Data Protection Commissioner, C-434/16.

⁵⁴ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Nowak, C-434/16, punktid 34–35.

⁵⁵ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Nowak, C-434/16, punkt 58.

dokumenteerida. Seejärel taotleb töötaja andmesubjektina juurdepääsu teda puudutavatele isikuandmetele, mida ettevõtte vastutava töötajana on värbamise käigus kogunud.

Vastutav töötaja on kohustatud esitama andmesubjektile isikuandmed, mis viimane on aktiivselt oma elulookirjelduses ja kandideerimisavalduses esitanud. Peale selle peab vastutav töötaja esitama andmesubjektile vestluse kokkuvõtte, sealhulgas andmesubjekti käitumist puudutavad subjektiivsed märkused, mida personalitöötaja tegi tööintervjuu ajal, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud erandeid ja kui see on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 23.

97. Seega peavad vastutavad töötajad konkreetse andmetega tutvumise taotluse hindamisel esitama sõltuvalt konkreetse juhtumi asjaoludest muu hulgas järgmised andmeliigid, ilma et see piiraks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohaldamist:

- isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 9 nimetatud isikuandmete eriliigid;
- isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 10 nimetatud süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmed;
- andmed, mille andmesubjekt on aktiivselt ja teadlikult esitanud (nt vorme kasutades esitatud kontoandmed, küsimustikule antud vastused)⁵⁶;
- jälgimise teel saadud andmed või toorandmed, mille andmesubjekt on esitanud teenuse või seadme kasutamise teel (nt ühendatud objektide poolt töödeldud andmed, tehingute ajalugu, tegevuslogid, nagu juurdepääsulogid, veebisaidi kasutamise ajalugu, otsingutegevus, asukohaandmed, klõpsamistegevus, isiku käitumise ainulaadsed aspektid, näiteks käekiri, klahvivajutused, konkreetne kõnnak või kõnelemisviis)⁵⁷;
- andmed, mida andmesubjekt ei ole otseselt esitanud, vaid mis on tuletatud muudest andmetest (nt krediidimäär, andmesubjektide ühistel tunnustel põhinev klassifikatsioon, sihtnumbrist tuletatud elukohariik)⁵⁸;
- andmed, mida andmesubjekt ei ole otseselt esitanud, vaid mis on tuletatud muudest andmetest (nt andmed krediidihinnangu määramiseks või rahapesuvastaste eeskirjade täitmiseks, algoritmide kasutamisel saadud tulemused, tervisekontrolli või isikupärastamise või soovitude andmise protsessi tulemused)⁵⁹;
- pseudonüümitud andmed vastandina anonüümitud andmetele (vt ka käesolevate suuniste jaotis 3).

Näide 16. Andmed, mida on kasutatud otsuse tegemiseks näiteks töötaja edutamise, palgatõusu või uue tööülesande kohta (nt iga-aastased tulemuslikkuse hindamised, koolitustaotlused, distsiplinaarkaristused, pingeread, karjäärivõimalused), on asjaomase töötajaga seotud isikuandmed. Seega on andmesubjektil taotluse korral ja isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõiget 4 järgides võimalik selliste andmetega tutvuda, kui isikuandmed on näiteks seotud ka teise isikuga (nt isikuandmete või selliste andmete puhul, mis paljastavad teise töötaja isiku, kelle ütlused töötulemuste

⁵⁶ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 9.

⁵⁷ Artikli 29 tööühma arvamus 4/2007 isikuandmete mõiste kohta, lk 8.

⁵⁸ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 10–11.

⁵⁹ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 10–11; artikli 29 tööühma 6. veebruari 2018. aasta suunised automatiseeritud töötulustel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilianalüüsi kohta määruse 2016/679 kohaldamisel (WP251 rev.01), mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu (edaspidi „artikli 29 tööühma suunised automatiseeritud töötulustel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilianalüüsi kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu“), lk 9–10.

kohta sisalduvad iga-aastases tulemuslikkuse hindamises, võivad kehtida isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohased piirangud ja seega on võimalik, et neid ei saa andmesubjektile edastada, et kaitsta nimetatud töötaja õigusi ja vabadusi). Sellegipoolest võidakse kohaldada siseriikliku tööõiguse sätteid, mis käsitlevad näiteks töötajate juurdepääsu personalitoimikutele, või muid siseriiklikke sätteid, näiteks ametisaladust käsitlevaid sätteid. Igal juhul peavad sellised andmesubjekti andmetega tutvumise õiguse (või muude siseriiklikus õiguses sätestatud õiguste) kasutamise piirangud vastama isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud tingimustele (vt punkt 6.4).

98. Eespool esitatud mittetäielikust isikuandmete loetelust, mida võib andmesubjektile andmetega tutvumise taotluse korral esitada, võib teha mitu järeldust. Eespool öeldust on ilmne, et vastutav töötleja ei tohi isikuandmetele juurdepääsu võimaldamisel teha vahet paberkandjal ja elektrooniliselt säilitatavate andmete vahel, kui need kuuluvad isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse. Teisisõnu kuuluvad isikuandmed, mis sisalduvad paberkandjal toimikus, mis on kantud arhiveerimissüsteemi või on mõeldud arhiveerimissüsteemi kandmiseks, andmetega tutvumise õiguse alla samamoodi nagu isikuandmed, mis on salvestatud arvuti mällu näiteks binaarkoodi või videolindi vahendusel.
99. Lisaks sellele hõlmab andmetega tutvumise õigus, nagu enamik andmesubjekti õigusi, nii kaudseid (järeldatud või tuletatud) andmeid, sealhulgas teenuseosutaja loodud isikuandmeid, samas kui õigus andmete ülekandmisele hõlmab ainult andmesubjekti esitatud andmeid⁶⁰. Seetõttu tuleks andmetega tutvumise taotluse korral ja erinevalt andmete ülekandmise taotlusest esitada andmesubjektile mitte ainult isikuandmeid, mis on esitatud vastutavale töötlejale nende andmete hilisemaks analüüsiks või hindamiseks, vaid ka sellise hilisema analüüsi või hindamise tulemused.
100. Samuti on oluline meenutada, et on olemas teave, näiteks anonüümsed andmed,⁶¹ mis on andmed, mis ei ole otseselt ega kaudselt seotud tuvastatava isikuga ja on seega isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalast välja jäetud. Näiteks selle serveri asukoht, kus töödeldakse andmesubjekti isikuandmeid, ei ole isikuandmed. Eristamine võib olla keeruline ja vastutavad töötlejad võivad küsida, kuidas tõmmata selge piir isikuandmete ja isikustamata andmete vahele, eelkõige kombineeritud andmekogumite puhul. Sellisel juhul võib olla kasulik eristada kombineeritud andmekogumeid, kus isikuandmed ja isikustamata andmed on lahutamatu seotud, ja neid, kus see nii ei ole. Isikuandmed ja isikustamata andmed võivad olla kombineeritud andmekogumites lahutamatu seotud ja kuuluvad täielikult selle andmesubjekti andmetega tutvumise õiguse kohaldamisalasse, kellega isikuandmed on seotud⁶². Muudel juhtudel ei pruugi kombineeritud andmekogumites sisalduvad isikuandmed ja isikustamata andmed olla lahutamatu seotud, mistõttu andmesubjektile on kättesaadavad ainult kogumis sisalduvad isikuandmed. Näiteks võib ettevõtte olla kohustatud esitama andmesubjektile aruande tema poolt algatatud üksiku IT-intsidendi kohta, kuid mitte ettevõtte IT-probleeme käsitlevat teadmusbaasi. Seda, milliseid turvameetmeid vastutav töötleja on rakendanud, ei käsitata siiski

---

⁶⁰ Nagu on varem märgitud artikli 29 tööühma suunistes andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostööühkogu, lk 10, ja artikli 29 tööühma suunistes automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilanalüüsi kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostööühkogu, lk 17.

⁶¹ Täiendavaid selgitusi anonüümimise mõiste kohta võib leida artikli 29 tööühma 10. aprilli 2014. aasta arvamuses 05/2014 anonüümimistehnikate kohta, WP216, lk 5–19.

⁶² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Suunised määruse kohta, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku“ (COM(2019) 250 final, 29. mai 2019).

üldjuhul isikuandmetena, tingimusel et need ei ole lahutatamatult seotud isikuandmetega ja seega andmetega tutvumise õigus neid ei hõlma.

101. Enne käesoleva jaotise lõpetamist tuleb Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi sellega seoses meelde, et füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel hõlmab kõiki eespool loetletud isikuandmete liike ning et määratluse kitsendav tõlgendamine on vastuolus isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega ja rikub lõppkokkuvõttes põhiõiguste harta artiklit 8. Teatavate isikuandmete liikide puhul, mida ei ole isikuandmete kaitse üldmäärusega ette nähtud, võib õiguse teostamiseks kohaldada erinevat korda üksnes seaduse alusel kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 23 (nagu on täpsemalt selgitatud punktis 6.4). Seega ei saa vastutavad töötajad piirata andmetega tutvumise õiguse kasutamist, piirates põhjendamatult isikuandmete ulatust.

4.2 Isikuandmed, mida andmetega tutvumise õigus puudutab

102. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikele 1 on „[a]ndmesubjektil [...] õigus saada vastutavalt töötajalt kinnitust selle kohta, kas teda käsitlevaid isikuandmeid töödeldakse, ning sellisel juhul tutvuda isikuandmete ja järgmise teabega“ (rõhuasetus lisatud).
103. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikest 1 tuleneb mitu elementi. Selles lõikes viidatakse sõnaselgelt „teda käsitlevatele isikuandmetele“ (punkt 4.2.1), mida vastutav töötaja „töötleb“ (punkt 4.2.2).

4.2.1 „Teda käsitlevad isikuandmed“

104. Andmetega tutvumise õigust saab kasutada ainult nende isikuandmete suhtes, mis käsitlevad andmesubjekti, kes ise või vajaduse korral volitatud isiku või volitatud esindaja kaudu (vt punkt 3.4) taotleb nendega tutvumist. On ka olukordi, kus andmed on seotud mitte isikuga, kes kasutab andmetega tutvumise õigust, vaid mõne teise isikuga. Andmesubjektil on siiski õigus ainult teda ennast käsitlevatele isikuandmetele ning mitte andmetele, mis puudutavad üksnes kedagi teist⁶³.
105. Andmete liigitamine andmesubjekti käsitlevateks isikuandmeteks ei sõltu siiski sellest, kas need isikuandmed on seotud ka kellegi teisega⁶⁴. Seega on võimalik, et isikuandmed puudutavad korraga rohkem kui ühte isikut. See ei tähenda automaatselt, et tuleks anda juurdepääs ka kellegi teise isikuandmetele, sest vastutav töötaja peab järgima isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõiget 4.
106. Vastutavad töötajad ei tohiks sõnu „teda käsitlevad isikuandmed“ tõlgendada „liiga kitsalt“, nagu artikli 29 tööühm juba märkis seoses andmete ülekandmise õigusega⁶⁵. Seda andmetega tutvumise

---

⁶³ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi, lk 9: „Andmete ülekandmise taotluse kohaldamisalasse jäävad ainult isikuandmed. Seega jäävad kohaldamisalast välja kõik andmed, mis on anonüümsed või ei puuduta andmesubjekti. Kohaldamisalasse jäävad aga pseudonüümi all esitatud andmed, kui neid on võimalik selgelt andmesubjektiga seostada (nt kui ta on esitanud vastava identifitseerimistunnuse, vt artikli 11 lõige 2)“.

⁶⁴ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 2017, Peter Nowak vs. Data Protection Commission, C-434/16, punkt 44.

⁶⁵ Artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi, lk 9: „Paljudes olukordades töötlevad vastutavad töötajad teavet, mis sisaldab mitme andmesubjekti isikuandmeid. Sellisel juhul ei peaks vastutavad töötajad lauset „andmesubjekti puudutavad isikuandmed“ liiga rangelt tõlgendama. Näiteks võivad telefonikõnede, isikutevahelise sõnumivahetuse või IP-kõnede salvestised sisaldada (abonendi konto ajaloos) üksikasju sissetulevates ja väljaminevates kõnedes

õiguse suhtes kohaldades leiab Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi näiteks, et andmetega tutvumist taotleva andmesubjekti ja vastutava töötleva vaheliste telefonivestluste salvestised (ja nende transkriptsioon) võivad kuuluda andmetega tutvumise õiguse alla, tingimusel et tegemist on isikuandmetega⁶⁶. Eeldusel, et kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmäärust ja et töötlemine ei kuulu isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 2 lõike 2 punkti c kohase isikliku kasutuse erandi alla, kui andmesubjekt kasutab saadud salvestist, mis sisaldab vestluspartneri isikuandmeid, muudel eesmärkidel, näiteks salvestist avaldades, muutub andmesubjekt selle teise isiku (kelle hääl salvestati) isikuandmete töötlemisel vastutavaks töötlejaks. Kuigi see ei vabasta vastutavat töötlejat tema andmekaitsekohustustest, kui ta analüüsib nõuetekohaselt, kas võib anda juurdepääsu täielikule salvestisele, soovitatakse vastutaval töötlejal teavitada andmesubjekti sellest, et ta võib sellisel juhul muutuda vastutavaks töötlejaks. See ei piira isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohast edasist hindamist, mida on üksikasjalikult kirjeldatud jaotises 6. Samamoodi võivad andmetega tutvumise õiguse alla kuuluda sõnumid, mis andmesubjekt on saatnud teistele isikutele ja mille ta on enda seadmest kustutanud, kuid mis on teenuseosutajale endiselt kättesaadavad.

107. Samas on olukordi, kus seos andmete ja mitme isiku vahel võib vastutava töötleva jaoks tunduda hägune, näiteks identiteedivarguse korral. Identiteedivarguse puhul tegutseb isik pettuslikult teise isiku nimel. Sellega seoses on oluline meenutada, et kannatanule tuleks anda teavet kõigi isikuandmete kohta, mida vastutav töötleva säilitab seoses tema isikuga, sealhulgas nende kohta, mis on kogutud petturi tegevuse alusel. Teisisõnu, isegi pärast seda, kui vastutav töötleva sai teada identiteedivargusest, on isikuandmed, mis puudutavad kannatanu identiteeti või on sellega seotud, andmesubjekti isikuandmed.

Näide 17. Isik kasutab pettuse teel kellegi teise identiteeti, et mängida internetis pokkerit. Kurjategija maksab veebikasiinole kannatanult varastatud krediitkaardiga. Kui kannatanu saab identiteedivargusest teada, palub ta veebikasiino pakkuvalt juurdepääsu oma isikuandmetele, täpsemalt juurdepääsu teabele mängitud veebimängude ja kurjategija kasutatud krediitkaardi kohta.

Kogutud andmete ja kannatanu vahel on seos, sest kasutatud on viimase identiteeti. Pärast pettuse avastamist on eespool nimetatud isikuandmed endiselt seotud nende sisu (kannatanu krediitkaart on selgelt seotud kannatanuga), otstarbe ja mõju tõttu (teavet veebimängude kohta, mida kurjategija on mänginud, võib kasutada näiteks arвете esitamiseks kannatanule). Seetõttu annab veebikasiino kannatanule võimaluse eespool nimetatud isikuandmetega tutvuda.

108. Vajaduse korral võib kasutada logimist, et säilitada andmeid failile juurdepääsu kohta ja jälgida, milliseid toiminguid tehti seoses juurdepääsuga kirjele (nt printimine, kopeerimine või isikuandmete kustutamine). Need logid võivad sisaldada logimise aega, failile juurdepääsu põhjust ning juurdepääsu saanud isiku tuvastamise teavet. Selle teemaga seotud küsimusi arutatakse Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevas kohtuasjas (C-579/21). Logimise kasutuselevõtmine, järelevalve ja läbivaatamine on vastutava töötleva kohustus ja seda kontrollivad järelevalveasutused. Seega peaks vastutav töötleva tagama, et tema alluvuses tegutsevad isikud, kellel on juurdepääs isikuandmetele, töötlevad isikuandmeid ainult vastutava töötleva juhiste alusel, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse

---

osalevate kolmandate isikute kohta. Kuigi salvestised sisaldavad seega mitut inimest käsitlevaid isikuandmeid, peaks abonentidel olema võimalik selliseid salvestisi andmete ülekandmise taotluse põhjal saada, sest salvestised käsitlevad (ka) andmesubjekti. Kui sellised salvestised edastatakse aga seejärel uuele vastutavale töötlejale, ei tohiks see uus vastutav töötleva töödelda neid ühelgi eesmärgil, mis kahjustaks kolmandate isikute õigusi ja vabadusi (vt kolmas tingimus allpool).“

⁶⁶ Vt näide 34 punktis 6.2.

üldmääruse artiklis 29. Kui isik siiski töötleb isikuandmeid muul eesmärgil kui vastutava töötleja juhiste täitmiseks, võib ta sellise töötlemise tulemusel muutuda vastutavaks töötlejaks ja tema suhtes võidakse algselt distsiplinaar- või kriminaalmenetlus või rakendada järelevalveasutuste määratud halduskaristusi. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupi märkib, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 24 kohaselt on töötandja kohustatud kasutama asjakohaseid meetmeid – alates koolitusest kuni distsiplinaarmentluseni –, et tagada isikuandmete töötlemise vastavus isikuandmete kaitse üldmäärusega ja vältida rikkumisi.

4.2.2 Isikuandmed, mida „töödeldakse“

109. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikes 1 viidatakse lisaks sellele isikuandmetele, mida „töödeldakse“. Andmetega tutvumise taotlusega hõlmatud isikuandmete ulatuse kindlaksmääramise ajalist lähtepunkti on juba täpsustatud punktis 2.3.3. Sõnastus viitab siiski ka sellele, et andmetega tutvumise õiguse puhul ei tehta vahet töötlemistoimingute eesmärkidel.

Näide 18. Ettevõtte töötles andmesubjektiga seotud isikuandmeid, et töödelda tema ostutellimust ja korraldada kauba saatmine andmesubjekti kodusele aadressile. Pärast seda, kui neid esialgseid eesmärke, milleks isikuandmeid koguti, enam ei ole, säilitab vastutav töötleja osa isikuandmeid üksnes selleks, et täita andmete säilitamisega seotud õiguslike kohustusi.

Andmesubjekt taotleb juurdepääsu teda puudutavatele isikuandmetele. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 1 kohase kohustuse täitmiseks peab vastutav töötleja esitama andmesubjektile taotletud isikuandmed, mida säilitatakse tema õiguslike kohustuste täitmiseks.

110. Arhiveeritud isikuandmeid tuleb eristada varundatud andmetest, mis on isikuandmed, mida säilitatakse üksnes andmete taastamiseks nende kaotamise korral. Tuleks rõhutada, et lõimitud andmekaitse ja võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtteid silmas pidades on varundatud andmed põhimõtteliselt sarnased reaalses maailmas andmetega. Kui varundatud isikuandmete ja tootmissüsteemis reaalses maailmas olevate andmete vahel on väikesi erinevusi, on need tavaliselt seotud täiendavate andmete kogumisega pärast viimast varundamist. Reaalses maailmas andmete vähenemine (nt kustutamine pärast andmete säilitamistähtaaja lõppu või pärast kustutamistaotlust) kirjutatakse mõnel juhul varundatud andmetes üle alles hilisema varundamise ajal. Kui andmetega tutvumise taotlus esitatakse hetkel, mil varundussüsteemis on andmesubjekti kohta reaalses maailmas võrreldes rohkem isikuandmeid või erinevad isikuandmed (mis on märgatav näiteks võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet täielikult järgides rakendatud reaalses maailmas süsteemi kustutuslogi kaudu), peab vastutav töötleja olema selle olukorra suhtes läbipaistev ja andma andmesubjektile taotletud juurdepääsu, sealhulgas varundussüsteemis salvestatud isikuandmetele, kui see on tehniliselt teostatav. Näiteks selleks, et tagada läbipaistvus oma õigust kasutavatele andmesubjektidele, võib vastutav töötleja reaalses maailmas süsteemi kustutuslogi põhjal näha, et varundussüsteemis on andmeid, mida ei ole reaalses maailmas enam olemas, kuna need on hiljuti kustutatud, ja mida ei ole veel varundussüsteemis üle kirjutatud.

4.2.3 Uue andmetega tutvumise taotluse ulatus

111. Kokkuvõttes on andmesubjektidel õigus tutvuda kõigi neid puudutavate töödeldavate andmetega või osaga neist andmetest, sõltuvalt taotluse ulatusest (vt ka punkt 2.3.1 teabe täielikkuse kohta ja punkt 3.1.1 taotluse sisu analüüsi kohta). Sellest tulenevalt, kui vastutav töötleja on juba varem rahuldanud andmetega tutvumise taotluse ja tingimusel, et taotlus ei ole ülemäärane, ei saa vastutav töötleja uue taotluse ulatust kitsendada. See tähendab, et seoses sama andmesubjekti mis tahes järgmise andmetega tutvumise taotlusega ei tohiks vastutav töötleja piirduda üksnes töödeldavate

isikuandmete või töötlemise enda muutustega pärast viimast taotlust, välja arvatud juhul, kui andmesubjekt on sellega sõnaselgelt nõus. Vastasel juhul oleksid andmesubjektid kohustatud koguma esitatud isikuandmeid, et koostada täielik isikuandmete kogum, mis käsitleb teavet töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta.

4.3 Teave töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta

112. Lisaks isikuandmetega tutvumise võimaldamisele peab vastutav töötleja andma teavet töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 1 punktidele a–h ja artikli 15 lõikele 2. Enamik teavet nende konkreetsete punktide kohta on vähemalt üldisel kujul juba koondatud vastutava töötleja isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 30 osutatud töötlemistoimingute registrisse ja/või artiklite 12–14 kohaselt koostatud isikuandmete kaitse teatesse. Seetõttu võiks esimese sammuna olla kasulik tutvuda artikli 29 tööühma suunistega määruse 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta,⁶⁷ milles käsitletakse isikuandmete kaitse üldmääruse artiklite 13 ja 14 alusel esitatava teabe sisu.
113. Artikli 15 lõike 1 punktide a–h ja artikli 15 lõike 2 järgimiseks võivad vastutavad töötlejad hoolikalt kasutada oma isikuandmete kaitse teate tekstimoduleid, kui nad tagavad, et need on ajakohased ja täpsed seoses andmesubjekti taotlusega. Enne andmetöötluse algust või seda alustades ei ole sageli veel võimalik esitada teatavat teavet, näiteks konkreetsete vastuvõtjate identifitseerimise või andmetöötluse konkreetse kestuse kohta. Teatav teave, näiteks õigus esitada kaebus järelevalveasutusele (vt artikli 15 lõike 1 punkt f), ei muutu andmetega tutvumise taotluse esitanud isikust sõltuvalt. Seetõttu võib selle edastada üldisel kujul, nagu seda isikuandmete kaitse teates ka tehakse. Muud teabeliigid, nagu teave andmete vastuvõtjate, kategooriate ja allikate kohta, võivad erineda sõltuvalt sellest, kes esitab taotluse ja milline on taotluse ulatus. Artikli 15 kohase andmetega tutvumise taotluse puhul võib seetõttu olla vajalik, et kogu vastutava töötleja käsutuses olev teave töötlemise kohta ajakohastatakse ja seda kohandatakse vastavalt tegelikele töötlemistoimingutele, mis on seotud taotluse esitanud andmesubjektiga. Seega ei ole viide oma privaatsuspõhimõtete sõnastusele vastutava töötleja jaoks piisav viis, et anda artikli 15 lõike 1 punktides a–h ja lõikes 2 nõutud teavet, välja arvatud juhul, kui „kohandatud ja ajakohastatud“ teave on sama, mis töötlemise alguses esitatud teave. Selgitades, millised andmed on seotud taotluse esitanud isikuga, võib vastutav töötleja vajaduse korral viidata teatavatele tegevustele (näiteks „kui olete kasutanud seda teenust ...“, „kui olete tasunud arve alusel“), tingimusel et andmesubjektidele on selge, kas see puudutab neid. Järgnevalt selgitatakse üksikute teabeliikide puhul nõutavat täpsusastet.
114. Artikli 15 lõike 1 punkti a kohane teave eesmärkide kohta peab olema konkreetne, st et taotluse esitanud andmesubjektiga seotud tegelikul juhul tuleb esitada täpne eesmärk (täpsed eesmärgid). Vastutava töötleja üldiste eesmärkide loetelust ei piisa, kui ei selgitata, millist eesmärki (milliseid eesmäärke) vastutav töötleja taotluse esitanud andmesubjekti puhul taotleb. Kui töötlemine toimub mitmel eesmärgil, peab vastutav töötleja selgitama, milliseid andmeid või andmekategooriaid millisel eesmärgil või millistel eesmärkidel töödeldakse. Erinevalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 13 lõike 1 punktist c ja artikli 14 lõike 1 punktist c ei sisalda artikli 15 lõike 1 punktis a osutatud töötlemist käsitlev teave teavet töötlemise õigusliku aluse kohta. Kuna aga mõne andmesubjekti õigused sõltuvad kohaldatavast õiguslikust alusest, on see teave andmesubjektide jaoks oluline, et kontrollida andmetöötluse seaduslikkust ja teha kindlaks, millised andmesubjekti õigused on konkreetses

---

⁶⁷ Artikli 29 tööühma 11. aprilli 2018. aasta suuniste määruse (EL) 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta (WP260 rev.01), mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostööühkogu (edaspidi „artikli 29 tööühma suuniste läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoostööühkogu“).

olukorras kohaldatavad. Seega, et aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikega 2, soovitatakse vastutaval töötlejal teavitada andmesubjekti ka iga töötlemistoimingu suhtes kohaldatavast õiguslikust alusest või osutada, kust ta selle teabe leiab. Igal juhul nõuab läbipaistva töötlemise põhimõte, et teave töötlemise õigusliku aluse kohta oleks andmesubjektile kättesaadav (nt isikuandmete kaitse teates).

115. Teavet andmekatgoriate kohta (artikli 15 lõike 1 punkt b) võib samuti kohandada vastavalt andmesubjekti olukorrale, mistõttu tuleks välja jätta kategooriad, mis on osutunud taotluse esitaja puhul ebaoluliseks.

Näide 19. Hotell teatab isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 13 ja 14 osutatud teabega seoses, et ta töötleb mitmesuguseid kliendiandmete kategooriaid (identifitseerimisandmed, kontaktandmed, pangaandmed, krediitkaardi number jne). Kui andmetega tutvumise taotlus esitatakse artikli 15 alusel, tuleb lisaks sellele, et taotluse esitanud andmesubjektile antakse juurdepääs tegelikele töödeldavatele andmetele (teine komponent), teatada talle kooskõlas artikli 15 lõike 1 punktiga b ka konkreetsel juhul töödeldavad konkreetsed andmekatgoriad (nt kui makse on tehtud sularahas, siis jäetakse välja panga- või krediitkaardiandmed).

116. Teabes „vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate“ kohta (artikli 15 lõike 1 punkt c) tuleb esiteks võtta arvesse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 9 esitatud vastuvõtja määratlust. Vastuvõtja määratlus põhineb isikuandmete avalikustamisel füüsilisele või juriidilisele isikule, avaliku sektori asutusele, ametile või muule organile⁶⁸. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktist 9 tuleneb, et avaliku sektori asutusi, kes tegutsevad konkreetse uurimise raames, mille suhtes kohaldatakse konkreetseid siseriiklikke sätteid, ei käsitata vastuvõtjatena.
117. Seoses küsimusega, kas vastutaval töötlejal on vabadus valida, kas esitada teavet vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta, tuleb märkida, et „erinevalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 13 ja 14, mis panevad vastutavale töötlejale kohustuse [...], annab isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 15 andmesubjektile tegeliku õiguse andmetega tutvuda, mistõttu peab tal olema võimalus valida, kas ta tutvub võimaluse korral teabega konkreetsete vastuvõtjate kohta, kellele andmed on avalikustatud või edaspidi avalikustatakse, või teabega vastuvõtjate kategooriate kohta“⁶⁹. Samuti tuleb meelde tuletada, et nagu eespool nimetatud läbipaistvust käsitlevates suunistes⁷⁰ on märgitud, peaks juba isikuandmete kaitse üldmääruse artiklite 13 ja 14 kohaselt olema teave vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta võimalikult konkreetne, pidades silmas läbipaistvuse ja õigluse põhimõtteid. Artikli 15 kohaselt on ette nähtud, et kui andmesubjekt ei ole otsustanud teisiti, on vastutav töötleja kohustatud nimetama tegelikud vastuvõtjad, välja arvatud juhul, kui neid vastuvõtjaid ei ole võimalik kindlaks teha või kui vastutav töötleja tõendab, et andmesubjekti andmetega tutvumise taotlused on selgelt põhjendamatud või ülemäärased isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 tähenduses^{71 72}. Euroopa Andmekaitseõukogu tuletab sellega seoses

⁶⁸ Lisaks tuleb märkida, et ühes ja samas ettevõttes võib olla erinevaid vastutavaid töötlejaid, nagu on määratletud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 7. Sellises olukorras on võimalik andmete avalikustamine ühelt vastuvõtjalt teisele ühe ettevõtte piires.

⁶⁹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Österreichische Post AG, C-154/21, punkt 36.

⁷⁰ Artikli 29 tööühma 11. aprilli 2018. aasta suunised määruse 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta (WP260 rev.01), mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu (edaspidi „artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu“), lk 37 (lisa).

⁷¹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Österreichische Post AG, C-154/21.

⁷² Ainuüksi asjaolu, et andmed on avalikustatud suurele hulgale adressaatidele, ei muuda taotlust iseenesest ülemääraseks, vt jaotis 6, lõige 188.

meelde, et tegelikke vastuvõtjaid käsitleva teabe säilitamine on muu hulgas vajalik selleks, et täita vastutava töötaja kohustusi, mis tulenevad isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõikest 2 ja artiklist 19.

Näide 20. Tööandja annab oma isikuandmete kaitse teates vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 13 lõike 1 punktile e ja artikli 14 lõike 1 punktile e teavet selle kohta, milliseid andmekategooriaid edastatakse tööreiside puhul „reisibüroodele“ või „hotellidele“. Kui töötaja esitab pärast tööreisi toimumist isikuandmetega tutvumise taotluse, peaks tööandja artikli 15 lõike 1 punkti c kohaselt märkima oma vastuses isikuandmete vastuvõtjate kohta, millised reisibüroo(d) ja hotelli(d) on andmeid saanud. Kuigi tööandja viitas artiklite 13 ja 14 kohases isikuandmete kaitse teates õiguspäraselt vastuvõtjate kategooriatele, kuna selles etapis ei olnud veel võimalik vastuvõtjaid nimetada, peaks ta juhul, kui töötaja ei ole otsustanud teisiti, esitama teabe konkreetsete vastuvõtjate kohta (reisibüroode, hotellide jne nimed), juhul kui töötaja esitab andmetega tutvumise taotluse.

Kui eespool nimetatud tingimusi järgides võib vastutav töötaja esitada ainult vastuvõtjate kategooriad, peaks teave olema võimalikult konkreetne, näidates ära vastuvõtja liigi (st viitega tema tegevusalale), tööstusharu, sektori ja vastuvõtja asukohta⁷³.

118. Vastavalt artikli 15 lõike 1 punktile d tuleb võimaluse korral anda teavet selle kohta, kui kaua isikuandmeid säilitatakse. Muul juhul tuleb esitada kriteeriumid, mida kasutatakse selle ajavahemiku kindlaksmääramiseks. Vastutava töötaja esitatud teave peab olema piisavalt täpne, et andmesubjekt teaks, kui kaua teda puudutavaid andmeid säilitatakse. Kui kustutamise aega ei ole võimalik märkida, tuleb täpsustada säilitamistähtaja kestus ja selle algus või käivitav sündmus (nt lepingu lõpetamine, garantiiperioodi lõppemine jne). Näiteks ei ole piisav pelgalt märge, et „kustutatakse pärast seadusjärgsete säilitamistähtaegade möödumist“. Andmete säilitamistähtaegu käsitlevad märkused peavad keskenduma andmesubjekti käsitlevatele konkreetsetele andmetele. Kui andmesubjekti isikuandmete suhtes kohaldatakse erinevaid kustutustähtaegu (nt kuna kõigi andmete suhtes ei kehti seaduslik säilitamiskohustus), tuleb märkida vastavate töötlemistoimingute ja andmekategooriate kustutustähtajad.
119. Kui teave õiguse kohta esitada kaebus järelevalveasutusele (artikli 15 lõike 1 punkt f) ei sõltu konkreetsetest asjaoludest, siis artikli 15 lõike 1 punktis e nimetatud andmesubjektide õigused erinevad sõltuvalt töötlemise aluseks olevast õiguslikust alusest. Seoses kohustusega aidata kaasa andmesubjekti õiguste kasutamisele vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 2 peab vastutava töötaja vastus nendele õigustele olema individuaalselt kohandatud andmesubjekti juhtumile ja olema seotud asjaomaste töötlemistoimingutega. Vältida tuleks teavet õiguste kohta, mis ei ole konkreetses olukorras andmesubjekti suhtes kohaldatavad.
120. Vastavalt artikli 15 lõike 1 punktile g tuleb esitada „olemasolev teave“ andmete allika kohta, kui isikuandmeid ei ole kogutud andmesubjektilt. Olemasoleva teabe hulk võib aja jooksul muutuda.

Näide 21. Ühe suurettevõtte privaatsuspõhimõtetes on märgitud:

„Krediidivõimelisuse kontroll aitab meil vältida probleeme maksetehingutega. See tagab meie ettevõtte kaitse finantsriskide eest, mis võivad ka mõjutada müügihindu keskmises ja pikas perspektiivis. Krediidivõimelisuse kontroll viiakse alati läbi, kui me kavatsame kaupa saata ilma vastavat ostuhinda samal ajal kätte saamata, näiteks järelmaksuga ostu korral. Ilma krediidivõimelisuse

⁷³ Artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitseõukogu, lk 37 (lisa).

kontrolli tegemata on võimalik ainult ettemaksuga ost (kohene pangaülekanne, veebimakseteenuse pakkuja, krediitkaart).

Krediitdivõimelisuse kontrolli eesmärgil saadame teie nime, aadressi ja sünnikuupäeva näiteks järgmistele teenusepakkujatele: 1) finantsteabe teenusepakkuja X, 2) äriteabe pakkuja Y, 3) krediidasutus Z.

Andmed edastatakse eespool nimetatud krediidasutustele ainult seadusega lubatud ulatuses ja ainult teie varasema maksekäitumise analüüsimiseks ning makseviivituse riski hindamiseks matemaatilistatistiliste meetodite alusel, kasutades aadressiandmeid, samuti teie aadressi kontrollimiseks (tarne kontrollimine). Sõltuvalt krediitdivõimelisuse kontrolli tulemusest ei pruugi meil enam olla võimalik pakkuda teile individuaalseid makseviise, näiteks arvega ostmist“.

Seega sisaldab isikuandmete kaitse teade üldist teavet võimaluse kohta saada teavet loetletud majandusteabe asutustelt kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitega 13 ja 14. Kui eelnevalt ei ole selge, milliseid ettevõtteid hakatakse töötlemise kaasama, piisab sellest, kui isikuandmete kaitse teates nimetatakse nõuetele vastavate ettevõtete nimed. Artikli 15 põhineva taotluse puhul tuleks lisaks sellele, et on saadud teavet krediitdivõimelisuse kohta, avalikustada (tagantjärele) teave selle kohta, millised nimetatud äriühingutest on konkreetselt kaasatud. Artikli 15 lõike 1 punktis g on selgelt märgitud, et kui isikuandmeid ei koguta andmesubjektilt, hõlmab teave andmete töötlemise kohta „olemasolevat teavet nende allika kohta“.

121. Artikli 15 lõike 1 punktis h on sätestatud, et igal andmesubjektil peaks olema õigus saada sisulist teavet muu hulgas andmesubjekti puudutavate automatiseeritud otsuste, sealhulgas profiilianalüüsi tegemise kohta ning kasutatava loogika ja selle kohta, millised võivad olla sellise töötlemise tähtsus ja prognoositavad tagajärjed⁷⁴. Võimaluse korral peab artikli 15 lõike 1 punkti h kohane teave olema täpsem seoses põhjendustega, mis viisid konkreetsete otsuste tegemiseni andmetega tutvumist taotlenud andmesubjekti kohta.
122. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 13 lõike 1 punkti f ja artikli 14 lõike 1 punkti f kohaselt tuleb anda teavet andmete kavandatava edastamise kohta kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, sealhulgas teavet kaitse piisavust käsitleva komisjoni otsuse olemasolu või puudumise kohta. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohase andmetega tutvumise taotluse puhul nõutakse artikli 15 lõikes 2 teavet artikli 46 kohaste asjakohaste kaitsemeetmete kohta ainult juhul, kui andmeid edastatakse tegelikult kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

5 KUIDAS SAAB VASTUTAV TÖÖTLEJA VÕIMALDADA ANDMETEGA TUTVUDA?

123. Isikuandmete kaitse üldmäärus ei ole väga täpne küsimuses, kuidas vastutav töötleja peab võimaldama andmetega tutvuda. Andmetega tutvumise õigust võib mõnes olukorras olla lihtne kohaldada, näiteks kui väikesel organisatsioonil on andmesubjekti kohta piiratud hulgal teavet. Teistes olukordades on andmetega tutvumise õiguse kasutamine keerulisem, sest andmetöötlus on andmesubjektide arvu, töödeldavate andmekategooriate ning eri organisatsioonide sisemise ja omavahelise andmevoo tõttu

---

⁷⁴ Vt selle kohta suunised määruse 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta (WP 260), lõige 41, koos viitega suunistele automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilianalüüsi kohta määruse 2016/679 kohaldamisel (WP 251).

keerulisem. Võttes arvesse isikuandmete töötlemise erinevusi, võib asjakohane viis andmetega tutvumise võimaldamiseks olla erinev.

124. Käesoleva jaotise eesmärk on anda mõningaid juhiseid ja tuua praktilisi näiteid eri viiside kohta, kuidas vastutavad töötledjad saavad andmetega tutvumise taotlust rahuldada, ning samuti isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 1 tähenduse kohta seoses andmetega tutvumise õigusega. Selles jaotises antakse ka juhiseid selle kohta, mida peetakse üldkasutatavaks elektrooniliseks vorminguks, ning samuti andmetega tutvumise võimaldamise ajastuse kohta vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 3.

5.1 Kuidas saab vastutav töötledja taotletud andmeid leida?

125. Andmesubjektidel peaks olema võimalik tutvuda kogu neid puudutava teabega, mida vastutav töötledja töötleb. See tähendab näiteks, et vastutav töötledja on kohustatud otsima isikuandmeid kõigist oma IT-süsteemidest ja muudest arhiveerimissüsteemidest, mis ei ole IT-süsteemid. Sellise otsingu tegemisel peaks vastutav töötledja kasutama organisatsioonis andmesubjekti kohta olemasolevat teavet, mis annab tõenäoliselt süsteemides kokkulangevusi sõltuvalt sellest, kuidas teave on struktureeritud⁷⁵. Näiteks kui teave on failides sorteeritud nime või viitenumbri järgi, võib otsingu piirata nende teguritega. Kui aga andmete struktuur sõltub muudest teguritest, nagu perekondlikud suhted või ametinimetused või mis tahes otsesed või kaudsed tunnused (nt kliendinumbr, kasutajanimi või IP-aadressid), tuleb otsingut laiendada, et see hõlmaks ka neid tegureid, tingimusel et vastutaval töötledjal on selline andmesubjektiga seotud teave või et andmesubjekt esitab selle teabe. Sama kehtib ka juhul, kui kolmandate isikute kohta käivad andmed sisaldavad tõenäoliselt andmesubjekti isikuandmeid. Vastutav töötledja ei tohi siiski nõuda andmesubjektilt rohkem teavet, kui on vaja andmesubjekti tuvastamiseks. Kui vastutav töötledja kasutab andmete töötlemiseks volitatud töötledjat, tuleb otsingut loomulikult laiendada ka volitatud töötledja töödeldavatele isikuandmetele.
126. Kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 25, milles käsitletakse lõimitud andmekaitset ja vaikumisi andmekaitset, peaks vastutaval töötledjal (ja kõigil tema kasutatavatel volitatud töötledjatel) olema juba sisse seatud funktsioonid, mis võimaldavad järgida andmesubjekti õigusi. Selles kontekstis tähendab see, et andmesubjekti puudutava teabe leidmiseks ja hankimiseks taotluse käsitlemisel peaksid olema kehtestatud asjakohased viisid. Tuleks siiski märkida, et ülemäärane tõlgendamine selles küsimuses võib viia teabe otsimise ja leidmise funktsioonideni, mis iseenesest kujutavad endast ohtu andmesubjektide eraelu puutumatusse. Seetõttu on oluline silmas pidada, et ka andmete leidmise protsess peaks olema kavandatud andmekaitseõbralikult, nii et see ei ohustaks teiste, näiteks vastutava töötledja töötajate eraelu puutumatus.

5.2 Asjakohased meetmed andmetega tutvumise võimaldamiseks

5.2.1 „Asjakohaste meetmete“ võtmine

127. Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 12 on sätestatud nõuded andmetega tutvumise võimaldamiseks, st kinnituse, isikuandmete ja artikli 15 kohase täiendava teabe esitamiseks, ning selles on täpsustatud ka andmetega tutvumise õiguse kasutamise vorm, viis ja tähtaeg. Artikli 29 tööühma

---

⁷⁵ Selline otsing peaks loomulikult hõlmama ka teavet, mis on volitatud töötledja valduses, vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 28 lõike 3 punkt e.

131. Kooskõlas vastutuse põhimõttega peab vastutav töötaja dokumenteerima oma meetodi, et ta saaks tõendada, miks artikli 15 kohase vajaliku teabe esitamiseks valitud vahendid on konkreetses olukorras asjakohased.

5.2.2 Erinevad vahendid andmetega tutvumise võimaldamiseks

132. Nagu eespool punktis 2.2.2 on juba selgitatud, on andmesubjektidel andmetega tutvumise taotluse esitamisel artikli 15 lõike 3 kohaselt õigus saada koopia oma töödeldavatest andmetest koos täiendava teabega, mida peetakse peamiseks viisiks, kuidas tagada isikuandmetega tutvumine.
133. Mõnes olukorras võib siiski olla asjakohane, et vastutav töötaja võimaldab andmetega tutvuda muul viisil kui koopia esitamisega. Sellised ajutised viisid andmetega tutvumiseks võivad olla näiteks järgmised: suuline teave, failide kontrollimine, kohapealne või kaugsidevahendite kaudu andmetega tutvumine ilma allalaadimise võimaluseta. Need viisid võivad olla sobivad andmetega tutvumise võimaldamiseks näiteks juhul, kui see on andmesubjekti huvides või kui andmesubjekt seda taotleb. Andmetega tutvumine kohapeal võib olla asjakohane ka esialgse meetmena siis, kui vastutav töötaja töötleb suurt hulka digiteerimata andmeid, et andmesubjektile oleks võimalik teada saada, milliseid isikuandmeid töödeldakse, ja et ta saaks teha teadliku otsuse selle kohta, milliseid isikuandmeid ta soovib koopiana saada. Andmetega tutvumise ajutised viisid võivad olla teatavates olukordades piisavad ja asjakohased; näiteks võib see rahuldada andmesubjektide vajadust kontrollida, kas vastutava töötaja poolt töödeldud andmed on õiged, andes andmesubjektidele võimaluse tutvuda originaalandmetega. Vastutav töötaja ei ole kohustatud andma teavet muul viisil kui koopia esitamisega, kuid ta peaks sellise taotluse kaalumisel kasutama mõistlikku lähenemisviisi. Andmetega tutvumise võimaldamine muul viisil kui koopia andmisega ei välista andmesubjektide õigust saada ka koopia, välja arvatud juhul, kui nad seda ei soovi.
134. Vastutav töötaja võib sõltuvalt konkreetses olukorrast otsustada esitada töödeldavate andmete koopia koos täiendava teabega eri viisidel, näiteks e-posti või füüsilise posti teel või iseteenindusvahendi kaudu. Kui andmesubjekt esitab taotluse elektrooniliselt, esitatakse ka teave üldkasutatavate elektrooniliste vahendite kaudu, kui andmesubjekt ei taotle teisiti, nagu on märgitud artikli 15 lõikes 3. Igal juhul peab vastutav töötaja kaaluma asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, sealhulgas nõuetekohast krüpteerimist, kui ta edastab teavet e-posti teel või veebipõhiste iseteenindusvahendite kaudu.
135. Olukorras, kus vastutav töötaja töötleb taotluse esitanud isiku isikuandmeid ainult väikeses mahus, võib ja tuleks isikuandmete koopia ja täiendav teave esitada lihtsa protsessi teel.

Näide 22. Kohalik raamatupood säilitab kauba kojutoimetamise tellinud klientide nimed ja aadressid. Klient külastab raamatupoodi ja esitab andmetega tutvumise taotluse. Sellises olukorras piisab kliendi isikuandmete väljatrükkimisest otse ärisüsteemist, esitades samal ajal ka artikli 15 lõigetes 1 ja 2 sätestatud täiendava teabe.

Näide 23. Heategevusorganisatsiooni igakuine annetaja esitab e-kirjaga andmetega tutvumise taotluse. Heategevusorganisatsioonil on andmed viimase 12 kuu jooksul tehtud annetuste kohta, samuti annetajate nimed ja e-posti aadressid. Vastutav töötaja võib esitada e-kirjale vastates isikuandmete koopia ja täiendava teabe, tingimusel et rakendatakse kõiki vajalikke kaitsemeetmeid, võttes näiteks arvesse andmete laadi.

136. Isegi need vastutavad töötajad, kes töötlevad suurt andmehulka, võivad andmetega tutvumise taotluste käsitlemisel tugineda käsitsi tehtavatele toimingutele. Kui vastutav töötaja töötleb andmeid

mitmes osakonnas, peab ta andmesubjekti taotlusele vastamiseks koguma isikuandmeid kõigilt osakondadelt.

Näide 24. Vastutav töötaja määrab administraatori, kes tegeleb andmetega tutvumise taotlustega seotud praktiliste küsimustega. Taotluse saamisel saadab administraator e-kirjaga päringu organisatsiooni eri osakondadele, paludes neil andmesubjekti puudutavad isikuandmed kokku koguda. Kõigi osakondade esindajad edastavad administraatorile oma osakonnas töödeldavad isikuandmed. Seejärel saadab administraator kõik isikuandmed koos vajaliku täiendava teabega andmesubjektile näiteks e-kirjaga, kui see on asjakohane.

137. Kuigi andmetega tutvumise taotluste käsitlemise toiminguid, mis tehakse käsitsi, võib pidada asjakohaseks, võib mõnele vastutava töötajale olla kasulik kasutada andmesubjektide taotluste käsitlemiseks automatiseeritud protsesse. See võib olla nii näiteks nende vastutavate töötajate puhul, kes saavad palju taotlusi. Üks võimalus artikli 15 kohase teabe esitamiseks on pakkuda andmesubjektile iseteenindusvahendeid. See võib hõlbustada andmesubjektide andmetega tutvumise taotluste tõhusat ja õigeaegset käsitlemist ning võimaldab vastutaval töötajal lisada iseteenindusvahendisse kontrollimehhanismi.

Näide 25. Sotsiaalmeediateenuse pakkujal on andmetega tutvumise taotluste käsitlemiseks automatiseeritud protsess, mis võimaldab andmesubjektidel pääseda kasutajakonto kaudu ligi oma isikuandmetele. Isikuandmete leidmiseks saavad sotsiaalmeedia kasutajad oma kasutajakontole sisse logides valida võimaluse „Laadi alla oma isikuandmed“. See iseteenindusvahend võimaldab kasutajatel laadida oma isikuandmeid sisaldava faili otse kasutajakontolt alla oma arvutisse.

138. Iseteenindusvahendite kasutamine ei tohiks kunagi piirata saadud isikuandmete ulatust. Kui kogu artikli 15 kohast teavet ei ole võimalik iseteenindusvahendi kaudu esitada, tuleb ülejäänud teave esitada muul viisil. Vastutav töötaja võib tõepoolest soovitada andmesubjektidel kasutada iseteenindusvahendit, mille vastutav töötaja on andmetega tutvumise taotluste käsitlemiseks kasutusele võtnud. Tuleb siiski märkida, et vastutav töötaja peab tegelema ka nende andmetega tutvumise taotlustega, mis ei ole saadetud kindlaksmääratud sidekanali kaudu⁷⁸.

5.2.3 Andmete esitamine „kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ja lihtsasti kättesaadavas vormis, kasutades selget ja lihtsat keelt“

139. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 1 kohaselt peab vastutav töötaja võtma asjakohaseid meetmeid, et esitada artikli 15 kohane teave kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ja lihtsasti kättesaadavas vormis, kasutades selget ja lihtsat keelt.
140. Nõue esitada andmesubjektile andmed kokkuvõtlikult ja selgelt tähendab, et vastutavad töötajad peaksid esitama teabe tõhusalt ja lühidalt, et see oleks andmesubjektile kergesti arusaadav, eriti kui tegemist on lapsega. Vastutav töötaja peab artikli 15 kohase andmete esitamise viisi valimisel arvesse võtma andmete hulka ja keerukust.

Näide 26. Sotsiaalmeediateenuse pakkuja töötleb suurt hulka andmesubjekti käsitlevat teavet. Suur osa nendest isikuandmetest on sadadel lehekülgedel sisalduv teave andmesubjekti tegevusest veebilehel registreeritud logifailides. Kui andmesubjektid taotlevad juurdepääsu oma isikuandmetele, on nendes logifailides sisalduvad isikuandmed tõepoolest hõlmatud andmetega tutvumise õigusega. Seega võib andmetega tutvumise õigus olla formaalselt täidetud, kui andmesubjektile esitatakse need

⁷⁸ Vt punkt 3.1.2.

sajad logifailide leheküljed. Kui aga ei võeta meetmeid logifailides oleva teabe mõistmise hõlbustamiseks, ei pruugi andmesubjekti andmetega tutvumise õigus tegelikkuses olla tagatud, sest logifailidest ei ole võimalik hõlpsasti teadmisi saada, mistõttu ei ole isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikes 1 sätestatud nõue täidetud. Seetõttu peab vastutav töötleja olema andmesubjektile teabe ja isikuandmete esitamise meetodit valides ettevaatlik ja põhjalik.

141. Ülaltoodud näites kirjeldatud asjaoludel võiks mitmekihiline lähenemisviis, mis sarnaneb läbipaistvust käsitlevates suunistes seoses isikuandmete kaitse teatega soovitatud mitmekihilise lähenemisviisiga,⁷⁹ olla asjakohane meede, et järgida nii isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kui ka artikli 12 lõike 1 nõudeid. Seda käsitletakse lähemalt allpool punktis 5.2.4. Nõue, et teave peab olema „arusaadav“, tähendab, et see peaks olema arusaadav sihtrühmale,⁸⁰ pidades samal ajal silmas kõiki andmesubjekti võimalikke erivajadusi, mis on vastutavale töötlejale teada⁸¹. Kuna andmetega tutvumise õigus võimaldab sageli kasutada teisi andmesubjekti õigusi, on väga oluline, et esitatud teave oleks arusaadav ja selge. Selle põhjuseks on asjaolu, et andmesubjektidel on võimalik kaaluda, kas kasutada näiteks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 16 kohast õigust andmete parandamisele, alles siis, kui nad teavad, milliseid isikuandmeid töödeldakse, millistel eesmärkidel jne. Seetõttu võib vastutaval töötlejal olla vaja anda andmesubjektile täiendavat teavet, mis selgitab esitatud andmeid. Tuleb rõhutada, et andmetöötlemise keerukus kohustab vastutavat töötlejat pakkuma vahendeid andmete arusaadavaks muutmiseks ning seda ei saa kasutada argumendina, et piirata juurdepääsu kõigile andmetele. Samuti ei saa vastutava töötleja kohustust esitada andmeid kokkuvõtlikult kasutada argumendina, et piirata juurdepääsu kõigile andmetele.

Näide 27. E-kaubanduse veebisait kogub turunduslikel eesmärkidel andmeid oma veebisaidil vaadatud või selle kaudu ostetud toodete kohta. Osa neist andmetest koosneb toorandmetest,⁸² mida ei ole analüüsitud ja mis ei pruugi olla lugeja jaoks otseselt arusaadavad (koodid, tegevusajalugu jne). Sellised andmesubjektide tegevusega seotud andmed on samuti hõlmatud andmetega tutvumise õigusega ja seetõttu tuleks need esitada andmesubjektile vastuseks tema andmetega tutvumise taotlusele. Andmete esitamisel toorandmetena on oluline, et vastutav töötleja võtaks vajalikud meetmed, mis tagavad, et andmesubjekt saab andmetest aru, näiteks esitades selgitava dokumendi, mis tõlgib toorandmed kasutajasõbralikku vormi. Samuti võiks sellises dokumendis selgitada lühendeid ja muid akronüüme, näiteks et „A“ tähendab, et ostmine on katkestatud, ja „B“ tähendab, et ostmine on toimunud.

142. Väljend „lihtsasti kättesaadav“ tähendab, et artikli 15 kohane teave peaks olema esitatud viisil, mis on andmesubjekti jaoks lihtne. See kehtib näiteks kujunduse, asjakohaste pealkirjade ja liigenduse kohta. Teave tuleks alati esitada lihtsas ja selges keeles. Vastutav töötleja, kes pakub teenust mõnes riigis, peaks esitama ka vastused selles keeles, mida selle riigi andmesubjektid mõistavad. Samuti

⁷⁹ Artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoogu, lõige 35 (lisa).

⁸⁰ Arusaadavus on tihedalt seotud nõudega kasutada selget ja lihtsat keelt (artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoogu, lõige 9). See, mida on öeldud lõigetes 12–16 lihtsa ja selge keele kohta seoses isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 13 ja 14 osutatud teabega, kehtib ka artikli 15 kohase teabe edastamise kohta.

⁸¹ Vt lõige 128.

⁸² Näites esitatud toorandmete all tuleb mõista töötlemise aluseks olevaid analüüsimata andmeid, mitte kõige madalamal tasemel toorandmeid, mis võivad olla ainult masinloetavad (näiteks bitid).

soovitatakse kasutada standardseid sümboleid, kui see edendab teabe arusaadavust ja kättesaadavust. Kui teabenõue on seotud nägemispuudega andmesubjektidega või muude andmesubjektidega, kellel võib olla raskusi teabega tutvumisel või selle mõistmisel, siis eeldatakse, et vastutav töötleja võtab meetmeid, mis hõlbustavad arusaamist esitatud teabest, sealhulgas suulisest teabest, kui see on piisav⁸³. Vastutav töötleja peaks erilist tähelepanu pöörama sellele, et eakad, lapsed, nägemispuudega või kognitiivse või muu puudega isikud saaksid oma õigusi kasutada, näiteks pakkudes ennetavalt kergesti ligipääsetavaid elemente, mis aitavad kaasa nende õiguste kasutamisele.

5.2.4 Suure hulga teabe puhul on vaja erinõudeid teabe esitamise viisi kohta

143. Sõltumata sellest, milliseid vahendeid andmetega tutvumise võimaldamiseks kasutatakse, võib vastutava töötleja poolt andmesubjektidele esitatava teabe hulk ja nõue, et see teave peab olema kokkuvõtlik, tekitada pingeid. Kui on vaja esitada suur hulk andmeid, on mitmekihiline lähenemisviis üks võimalus mõlema eesmärgi saavutamiseks ja näide sobivast meetmest teatavate vastutavate töötlejate jaoks. See lähenemisviis võib aidata andmesubjektidel andmetest paremini aru saada. Tuleks siiski rõhutada, et seda lähenemisviisi saab kasutada ainult teatavatel tingimustel ja seda tuleb rakendada viisil, mis ei piira andmetega tutvumise õigust, nagu on selgitatud allpool. Lisaks sellele ei tohiks mitmekihilise lähenemisviisi kasutamine tekitada andmesubjektile lisakoormust. Seega oleks kõige sobivam, kui juurdepääs antakse veebis. Mitmekihiline lähenemisviis on üksnes üks viis artikli 15 kohase teabe esitamiseks nii, et see vastab ka isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 1 nõuetele, ning seda ei tohiks segi ajada vastutavate töötlejate võimalusega nõuda, et andmesubjekt täpsustaks teavet või töötlemistoiminguid, millega taotlus on seotud, nagu on ette nähtud isikuandmete kaitse määruse põhjenduses 63⁸⁴.
144. Andmetega tutvumise õigusega seoses tähendab mitmekihiline lähenemisviis, et vastutav töötleja võib teatavatel tingimustel esitada artikli 15 kohaselt nõutavad isikuandmed ja täiendada teabe eri kihtidena. Esimene kiht peaks sisaldama teavet töötlemise ja andmesubjekti õiguste kohta vastavalt artikli 15 lõike 1 punktidele a–h ja artikli 15 lõikele 2, samuti töödeldavate isikuandmete esimest osa. Teises kihis tuleks esitada rohkem isikuandmeid.
145. Otsustades, millist teavet tuleks eri tasanditel esitada, peaks vastutav töötleja kaaluma, millist teavet käsitaks andmesubjekt üldiselt kõige asjakohasemana. Kooskõlas õigluse põhimõttega peaks esimene kiht sisaldama ka teavet sellise töötlemise kohta, mis mõjutab andmesubjekti kõige rohkem⁸⁵. Vastutavad töötlejad peavad suutma tõendada, et nad vastutavad eespool esitatud põhjenduste eest.

Näide 28. Vastutav töötleja analüüsib suuri andmekogumeid, et paigutada kliendid nende veebikäitumise alusel erinevatesse segmentidesse. Sellises olukorras võib eeldada, et andmesubjektide jaoks on kõige olulisem saada teavet selle kohta, millisesse segmenti nad on paigutatud. Seetõttu tuleks see teave esitada esimeses kihis. Ka toorandmed,⁸⁶ mida ei ole veel analüüsitud ega täiendavalt töödeldud, näiteks kasutaja tegevus veebisaidil, on andmetega tutvumise õigusega hõlmatud isikuandmed, kuid mõnel juhul võib olla piisav, kui see teave esitatakse mõnes teises kihis.

---

⁸³ Vt artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoogu, lõige 21.

⁸⁴ Vt ka punkt 2.3.1.

⁸⁵ Vt artikli 29 tööühma suunised läbipaistvuse kohta, mille on heaks kiitnud Euroopa Andmekaitsekoogu, lõige 36.

⁸⁶ Vt joonealune märkus 82.

146. Selleks et mitmekihilist lähenemisviisi saaks pidada asjakohaseks meetmeks, on vaja, et andmesubjektile teatatakse kohe alguses, et artikli 15 kohane teave on jaotatud eri kihtideks, ning esitatakse kirjeldus selle kohta, milliseid isikuandmeid ja teavet eri kihid sisaldavad. Nii on andmesubjektile lihtsam otsustada, milliste kihtidega ta soovib tutvuda. Kirjeldus peaks objektiivselt kajastama kõiki isikuandmete kategooriaid, mida vastutav töötleja tegelikult töötleb. Samuti peab olema selge, kuidas andmesubjekt saab juurdepääsu eri kihtidele. Juurdepääs eri kihtidele ei tohi andmesubjekti jaoks kaasa tuua ebasproportsionaalselt suurt pingutust ja selle tingimuseks ei tohi olla andmesubjekti poolt uue taotluse esitamine. See tähendab, et andmesubjektidel peab olema võimalus valida, kas nad soovivad juurdepääsu kõigile kihtidele korraga või ainult ühele või kahele kihile, kui see neid rahuldab.

Näide 29. Andmesubjekt esitab andmetega tutvumise taotluse video voogedastusteenuse pakkujale. Taotlus esitatakse valiku kaudu, mille andmesubjekt saab teha, kui ta on oma kontole sisse loginud. Andmesubjektile kuvatakse kaks võimalust, mis ilmuvad veebilehel nappudena. Esimene võimalus on laadida alla isikuandmete esimene osa ja täiendav teave. See sisaldab näiteks hiljutist voogedastuse ajalugu, kontoteavet ja makseteavet. Teine võimalus on laadida alla isikuandmete teine osa, mis sisaldab tehnilisi logifaile andmesubjekti tegevuse kohta ja ajaloolist teavet konto kohta. Sellisel juhul on vastutav töötleja võimaldanud andmesubjektile kasutada oma õigust viisil, mis ei tekita andmesubjektile lisakoormust.

Variatsioon 1. Kui andmesubjekt valib ainult nupu isikuandmete esimese osa allalaadimiseks, on vastutav töötleja kohustatud esitama ainult andmete esimese osa.

Variatsioon 2. Kui andmesubjekt valib nii andmete esimese kui ka teise osa nupud, ei saa vastutav töötleja edastada ainult andmete esimest osa ja nõuda enne andmete teise osa edastamist uut kinnitust. Selle asemel tuleb andmesubjektile vastavalt taotlusele esitada mõlemad andmete osad.

147. Mitmekihilist lähenemisviisi ei peeta kõigi vastutavate töötajate puhul ega kõigis olukordades sobivaks. Seda tuleks kasutada ainult siis, kui andmesubjektile oleks tervikuna esitatud teavet raske mõista. Teisisõnu peab vastutav töötleja suutma tõendada, et mitmekihilise lähenemisviisi kasutamine annab andmesubjektile lisaväärtust, aidates tal esitatud teabest aru saada. Mitmekihilist lähenemisviisi peetakse seega asjakohaseks ainult siis, kui vastutav töötleja töötleb taotluse esitanud andmesubjekti kohta suurt hulka isikuandmeid ja kui andmesubjektile oleks ilmselgelt raskusi teabe mõistmisega, kui see esitataks korraga. Asjaolu, et artikli 15 kohase teabe esitamine nõuaks vastavalt töötajalt suuri jõupingutusi ja ressursse, ei ole iseenesest argument mitmekihilise lähenemisviisi kasutamiseks.

5.2.5 Vorming

148. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 1 esitatakse artikli 15 kohane teave kirjalikult või muul viisil, sealhulgas vajaduse korral elektrooniliste vahendite kaudu. Seoses juurdepääsuga töödeldavatele isikuandmetele on artikli 15 lõikes 3 sätestatud, et kui andmesubjekt esitab taotluse elektrooniliselt, esitatakse ka teave üldkasutatavate elektrooniliste vahendite kaudu, kui andmesubjekt ei taotle teisiti. Isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole täpsustatud, mis on üldkasutatavad elektroonilised vahendid. Seega on mitu võimalikku vormingut, mida saab kasutada. Aja jooksul ka muutub see, mida peetakse üldkasutatavaks elektrooniliseks vorminguks.
149. See, mida võiks pidada üldkasutatavaks elektrooniliseks vorminguks, peaks põhinema objektiivsel hinnangul, mitte sellel, millist vormingut vastutav töötleja oma igapäevases tegevuses kasutab. Selleks et määrata kindlaks, millist vormingut tuleb asjaomases olukorras käsitada üldkasutatava vorminguna,

peab vastutav töötleja hindama, kas tema töövaldkonnas või konkreetses olukorras on teatavad vormingud üldiselt kasutusel. Kui selliseid vorminguid üldiselt ei kasutata, tuleks üldjuhul lugeda üldkasutatavateks elektroonilisteks vorminguteks rahvusvahelises standardis (nt ISO) sätestatud vabasid vorminguid. Euroopa Andmekaitseenõukogu ei välista siiski võimalust, et ka teisi vorminguid võib pidada artikli 15 lõike 3 tähenduses üldkasutatavateks. Hinnates, kas vorming on üldkasutatav elektrooniline vorming, peab Euroopa Andmekaitseenõukogu oluliseks seda, kui kergesti saab üksikisik juurdepääsu praeguses vormingus esitatud teabele. Sellega seoses tuleks märkida, millist teavet on vastutav töötleja andnud andmesubjektile selle kohta, kuidas pääseda ligi failile, mis on esitatud konkreetses vormingus, näiteks milliseid programme või tarkvara võiks kasutada, et muuta vorming andmesubjektile kättesaadavamaks. Andmesubjekt ei tohiks siiski olla kohustatud ostma tarkvara, et saada juurdepääs teabele.

150. Otsustades, millises vormingus tuleks esitada isikuandmete koopia ja artikli 15 kohane teave, peab vastutav töötleja meeles pidama, et vorming peab võimaldama teabe esitamist viisil, mis on nii arusaadav kui ka lihtsasti kättesaadav. Oluline on, et andmesubjektile antakse teavet püsivas vormingus (tekstina, elektroonilisel kujul). Kuna teave peaks aja jooksul säilima, eelistatakse muudele vormidele põhimõtteliselt kirjalikult, sealhulgas elektrooniliste vahendite kaudu, edastatavat teavet. Isikuandmete koopia võib vajaduse korral olla salvestatud elektroonilisele andmekandjale, näiteks CD-le või USB-mälupulgale.
151. Tuleb märkida, et selleks, et vastutav töötleja saaks pidada isikuandmete koopiat andmesubjektile edastatuks, ei piisa sellest, et ta on andnud andmesubjektile juurdepääsu tema isikuandmetele. Isikuandmete koopia esitamise nõude täitmiseks ja juhul, kui andmed esitatakse elektrooniliselt/digitaalselt, peavad andmesubjektid saama oma andmed üldkasutatavas elektroonilises vormingus alla laadida.
152. Vastutava töötleja ülesanne on otsustada, millises vormingus isikuandmed esitatakse. Vastutav töötleja võib esitada dokumendid, mis sisaldavad taotluse esitanud andmesubjektide isikuandmeid, algupärasel vormingus, kuid ei ole selleks tingimata kohustatud. Vastutav töötleja võiks näiteks juhtumipõhiselt võimaldada juurdepääsu andmekandja koopiale kui sellisele, võttes arvesse läbipaistvuse vajadust (nt selleks, et kontrollida vastutava töötleja valduses olevate andmete õigsust, kui taotletakse juurdepääsu terviseloole või helisalvestisele, mille transkriptsioon on vaidlustatud). Euroopa Liidu Kohus on aga direktiivi 95/46/EÜ kohase andmetega tutvumise õiguse tõlgendamisel märkinud, et „[selle andmetega tutvumise õiguse] kasutamise tagamiseks piisab, kui elamisloa taotlejale edastatakse täielik ülevaade nendest andmetest arusaadaval kujul, st kujul, mis võimaldab andmesubjektil tutvuda andmetega ja kontrollida nende õigsust ning seda, et neid töödeldakse selle direktiiviga kooskõlas, et ta võiks vajaduse korral kasutada talle nimetatud direktiiviga antud õigusi“⁸⁷. Erinevalt direktiivist sisaldab isikuandmete kaitse üldmäärus sõnaselget kohustust anda andmesubjektile koopia töödeldavatest isikuandmetest. See ei tähenda siiski, et andmesubjektile on alati õigus saada isikuandmeid sisaldavate dokumentide koopia, vaid nendes dokumentides töödeldavate isikuandmete muutmata koopia⁸⁸. Sellise isikuandmete koopia võib esitada kogumina, mis sisaldab kõiki andmetega tutvumise õigusega hõlmatud isikuandmeid, kui kogum võimaldab andmesubjektile saada teada, kas töötlemine on õiguspärane, ja seda kontrollida. Seega ei ole isikuandmete kaitse üldmääruse sõnastus ja Euroopa Liidu Kohtu otsus selles küsimuses vastuolus. Otsuses sisalduvat sõna „ülevaade“ ei tohiks valesti tõlgendada nii, et kogum ei hõlmaks kõiki

---

⁸⁷ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, YS jt, C-141/12 ja C-372/12, punkt 60.

⁸⁸ Selle teemaga seotud küsimusi arutatakse Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevates kohtuasjades (C-487/21 ja C-307/21).

andmetega tutvumise õiguse alla kuuluvaid andmeid, vaid on lihtsalt võimalus esitada kõik need andmed, andmata juurdepääsu isikuandmeid sisaldavatele alusdokumentidele. Kuna kogum peab sisaldama isikuandmete koopiat, tuleb rõhutada, et seda ei tohi koostada viisil, mis kuidagi muudab teabe sisu.

Näide 30. Andmesubjekt on olnud aastaid kindlustatud ühes kindlustusseltsis. On toimunud mitu kindlustusjuhtumit. Iga kord on andmesubjekti ja kindlustusseltsi vahel toimunud kirjavahetus e-posti teel. Kuna andmesubjekt pidi esitama teavet iga juhtumi konkreetsete asjaolude kohta, sisaldab kirjavahetus palju andmesubjekti puudutavat isiklikku teavet (hobid, korterikaaslased, igapäevased harjumused jne). Mõnel juhul tekkisid erimeelsused seoses kindlustusseltsi kohustusega maksta andmesubjektile hüvitist, mis põhjustas suure hulga edasi-tagasi kirjavahetust. Kindlustusselts säilitab kogu seda kirjavahetust. Andmesubjekt esitab andmetega tutvumise taotluse. Sellises olukorras ei pea vastutav töötleja tingimata esitama e-kirju nende algsel kujul, edastades need andmesubjektile. Selle asemel võib vastutav töötleja otsustada koostada andmesubjekti isikuandmeid sisaldava e-kirjavahetuse faili, mis esitatakse andmesubjektile.

153. Olenemata sellest, millisel kujul vastutav töötleja isikuandmed esitab (nt isikuandmeid sisaldavad tegelikud dokumendid või isikuandmete kogum), peab teave vastama isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 12 sätestatud läbipaistvusnõuetele. Mõnel juhul võib nende nõuete täitmine olla võimalik, kui andmed koostatakse ja/või võetakse välja nii, et need oleksid hõlpsasti arusaadavad. Muudel juhtudel on teave paremini arusaadav, kui esitatakse isikuandmeid sisaldava tegeliku dokumendi koopia. Seega tuleb iga juhtumi puhul eraldi otsustada, milline vorm on kõige sobivam.
154. Sellega seoses on oluline meeles pidada, et on olemas erinevus isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15 sätestatud andmetega tutvumise õiguse ja siseriikliku õiguse alusel reguleeritud haldusdokumentide koopia saamise õiguse vahel, kusjuures viimane on õigus saada koopia tegelikust dokumendist. See ei tähenda, et isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15 sätestatud andmetega tutvumise õigus välistab võimaluse saada isikuandmeid sisaldava dokumendi/andmekandja koopiat.
155. Mõnikord määravad isikuandmed ise kindlaks nõuded selle kohta, millises vormingus tuleb isikuandmed esitada. Näiteks kui isikuandmed kujutavad endast andmesubjekti käsitsi kirjutatud teavet, võib olla vaja esitada andmesubjektile fotokoopia sellest käsitsi kirjutatud teabest, kuna käekiri ise kuulub isikuandmete alla. Nii võib see olla eriti siis, kui käekiri on midagi, mis on töötlemise jaoks oluline, näiteks kirjutiste analüüs. Sama kehtib üldiselt ka helisalvestiste kohta, sest andmesubjekti hääl ise kuulub isikuandmete alla. Mõnikord võib aga juurdepääsu anda näiteks vestluse transkriptsiooni esitamisega, kui andmesubjekt ja vastutav töötleja on selles kokku leppinud.
156. Tuleb märkida, et andmetega tutvumise õiguse ja andmete ülekandmise õiguse puhul on vormingu nõudeid käsitlevad sätted erinevad. Kui isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 20 sätestatud andmete ülekandmise õigus nõuab, et teave esitataks masinloetaval kujul, siis artiklis 15 sätestatud õigus teabele seda ei nõua. Seega võivad vormingud, mida ei peeta andmete ülekandmise taotluse täitmisel sobivaks, näiteks pdf-failid, olla siiski sobivad andmetega tutvumise taotluse täitmiseks.

5.3 Andmetega tutvumise võimaldamise tähtaeg

157. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 3 kohaselt peab vastutav töötleja andma andmesubjektile põhjendamatu viivituse ja igal juhul ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist teavet artikli 15 kohase taotluse suhtes võetud meetmete kohta. Seda tähtaega võib pikendada kuni kahe kuu võrra, võttes arvesse taotluste keerukust ja arvu, tingimusel et andmesubjekti on teavitatud sellise viivituse põhjustest ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest. Seda kohustust teavitada

andmesubjekti tähtaja pikendamisest ja selle põhjustest ei tohiks segi ajada teabega, mis tuleb anda viivitamata ja hiljemalt ühe kuu jooksul, kui vastutav töötleja ei võta meetmeid vastavalt taotlusele, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikes 4.

158. Vastutav töötleja peab vastama ja üldjuhul esitama artikli 15 kohase teabe põhjendamatu viivitusega, mis tähendab, et teave tuleks anda võimalikult kiiresti. See tähendab, et kui on võimalik esitada taotletud teavet lühema aja jooksul kui üks kuu, peaks vastutav töötleja seda tegema. Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi on samuti seisukohal, et mõnes olukorras tuleb päringule vastamise aega vastavalt andmete säilitamistähtajale kohandada, et oleks võimalik anda juurdepääs andmetele⁸⁹.
159. Tähtaeg hakkab kulgema siis, kui vastutav töötleja on saanud artikli 15 kohase taotluse, st kui taotlus jõuab vastutava töötleja kätte ühe tema ametliku kanali kaudu⁹⁰. Vastutav töötleja ei pea olema taotlusest tegelikult teadlik. Kui aga vastutaval töötlejal on vaja andmesubjektiga suhelda, sest ei ole kindel, kes on taotluse esitanud, võib tähtaja peatada, kuni vastutav töötleja on saanud andmesubjektilt vajaliku teabe, tingimusel et vastutav töötleja on põhjendamatu viivitusega küsinud täiendavat teavet. Sama kehtib ka juhul, kui vastutav töötleja on palunud andmesubjektile täpsustada taotlusega seotud töötlemistoiminguid, kui on täidetud põhjenduses 63 sätestatud tingimused⁹¹.

Näide 31. Pärast taotluse saamist vastab vastutav töötleja viivitamata ja küsib teavet, mida ta vajab taotluse esitanud isiku isikusamasuse tuvastamiseks. Viimane vastab alles mitu päeva hiljem ja teave, mille andmesubjekt saadab isikusamasuse kontrollimiseks, ei tundu olevat piisav, mistõttu vastutav töötleja peab küsima selgitusi. Sellises olukorras tähtaeg peatatakse, kuni vastutav töötleja on saanud andmesubjekti isikusamasuse kontrollimiseks piisavalt teavet.

160. Andmetega tutvumise taotlusele vastamise tähtaeg tuleb arvutada vastavalt määrusele nr 1182/71⁹².

Näide 32. Organisatsioon saab taotluse 5. märtsil. Tähtaeg hakkab kulgema samast päevast. See annab organisatsioonile taotluse täitmiseks aega hiljemalt 5. aprillini (kaasa arvatud).

Näide 33. Kui organisatsioon saab taotluse 31. augustil ja järgmisel kuul vastav kuupäev puudub, sest järgmine kuu on lühem, on vastamise tähtaeg hiljemalt järgmise kuu viimane päev, st 30. september.

161. Kui selle ajavahemiku viimane päev langeb nädalavahetusele või riigipühale, on vastutaval töötlejal aega vastamiseks kuni järgmise tööpäevani.
162. Teatavatel tingimustel võib vastutav töötleja vajaduse korral pikendada andmetega tutvumise taotlusele vastamise aega veel kahe kuu võrra, võttes arvesse taotluste keerukust ja arvu. Tuleb rõhutada, et see võimalus on erand üldreeglist ja seda ei tohiks liigselt kasutada. Kui vastutavad töötlejad on sunnitud sageli tähtaega pikendama, võib see viidata vajadusele täiustada oma taotluste käsitlemise üldiseid protsesse.

---

⁸⁹ Vt punkt 2.3.3.

⁹⁰ Mõnes liikmesriigis on kehtestatud siseriiklikud õigusaktid, millega määratakse kindlaks, millal sõnum loetakse kättesaaduks, võttes arvesse nädalavahetusi ja riiklike pühi.

⁹¹ Vt lisaks punkt 2.3.1.

⁹² Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad.

163. See, milline on keerukas taotlus, sõltub iga juhtumi konkreetsetest asjaoludest. Mõned tegurid, mida võib pidada asjakohaseks, on näiteks järgmised:
- vastutava töötleja poolt töödeldavate andmete hulk;
  - kuidas teavet säilitatakse, eriti kui teavet on raske leida, näiteks kui andmeid töödeldakse organisatsiooni eri üksustes;
  - vajadus erandi kohaldamisel teatav teave välja jätta, näiteks teave teiste andmesubjektide kohta või teave, mis kujutab endast ärisaladust, ja
  - kui teabe arusaadavaks muutmiseks on vaja teha täiendavat tööd.
164. Pelgalt asjaolu, et taotluse täitmine nõuaks suuri jõupingutusi, ei tähenda, et taotlus on keerukas. Samuti ei põhjusta asjaolu, et suurettevõtte saab suure hulga taotlusi, automaatselt tähtaja pikendamist. Kui aga vastutav töötleja saab ajutiselt suure hulga taotlusi, näiteks oma tegevusega seotud erakorralise reklaami tõttu, võib seda pidada vastamise tähtaja pikendamise õiguspäraseks põhjuseks. Sellegipoolest peaks vastutaval töötlejal, eriti kui ta töötleb suurt andmehulka, olema paigas protsessid ja mehhanismid, et ta oleks võimeline tavatingimustes käsitlema taotlusi tähtaja jooksul.

6 ANDMETEGA TUTVUMISE ÕIGUSE KASUTAMISE PIIRANGUD

6.1 Üldised märkused

165. Andmetega tutvumise õiguse suhtes kehtivad piirangud, mis tulenevad isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikest 4 (teiste isikute õigused ja vabadused) ja artikli 12 lõikest 5 (selgelt põhjendamatud või ülemäärased taotlused). Lisaks võib liidu või liikmesriigi õigusega piirata andmetega tutvumise õigust vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 23. Erandid seoses isikuandmete töötlemisega teaduslikel, ajaloolistel või statistilistel eesmärkidel või avalikes huvides toimuva arhiveerimise eesmärgil võivad põhineda isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 89 lõigetel 2 ja 3 ning erandid seoses töötlemisega ajakirjanduslikel eesmärkidel või akadeemilise, kunstilise või kirjandusliku eneseväljenduse eesmärgil võivad põhineda isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 85 lõikel 2.
166. Oluline on märkida, et peale eespool nimetatud tingimuste, erandite ja võimalike piirangute ei võimalda isikuandmete kaitse üldmäärus teha andmetega tutvumise õigusest mingeid täiendavaid erandeid. See tähendab muu hulgas seda, et andmetega tutvumise õigusega ei kaasne üldist reservatsiooni seoses vastutava töötleja selliste jõupingutuste proportsionaalsusega, mida ta peab tegema, et rahuldada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohane andmesubjekti taotlus⁹³. Lisaks ei ole lubatud piirata andmetega tutvumise õigust vastutava töötleja ja andmesubjekti vahelise lepinguga.
167. Vastavalt põhjendusele 63 on andmetega tutvumise õiguse eesmärk võimaldada andmesubjektidel saada teavet töötlemise kohta ja kontrollida selle seaduslikkust. Andmetega tutvumise õigus võimaldab andmesubjektidel sõltuvalt asjaoludest muu hulgas taotleda isikuandmete parandamist, kustutamist või

---

⁹³ Nagu on märgitud isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 63, kui vastutav töötleja töötleb suurt hulka andmesubjekti käsitlevat teavet, võib vastutav töötleja paluda, et andmesubjekt täpsustaks enne andmete esitamist, millise teabe või milliste isikuandmete töötlemise toimingutega taotlus seotud on. Vt ka punkt 2.3.1.

blokeerimist⁹⁴. Andmesobjektid ei ole siiski kohustatud oma taotlust põhjendama ega õigustama. Kui isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 nõuded on täidetud, ei tohiks taotluse eesmärke pidada oluliseks⁹⁵.

6.2 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõige 4

168. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohaselt ei tohi koopia saamise õigus kahjustada teiste isikute õigusi ja vabadusi. Selle tingimuse selgitused on esitatud põhjenduse 63 viiendas ja kuuendas lauses. See õigus ei tohiks kahjustada teiste isikute õigusi ega vabadusi, sealhulgas ärisaladusi ega intellektuaalomandit ning eelkõige tarkvara kaitsvat autoriõigust. Sellise kaalutlemise tulemus ei tohiks aga olla andmesubjektile teabe andmisest keeldumine. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 tõlgendamisel tuleb olla eriti tähelepanelik, et mitte laiendada põhjendamatult üldmääruse artiklis 23 sätestatud piiranguid, mis on lubatud ainult rangetel tingimustel.
169. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõiget 4 kohaldatakse õiguse suhtes saada andmete koopia, mis on peamine viis töödeldavate andmetega tutvumiseks (andmetega tutvumise õiguse teine komponent). Seda kohaldatakse ning teiste isikute õigusi ja vabadusi võetakse arvesse ka siis, kui isikuandmetega võimaldatakse erandkorras tutvuda muul viisil kui koopia abil. Näiteks ei ole õigustatud erinevust selles, kas ärisaladust mõjutab koopia esitamine või andmesubjektile kohapeal juurdepääsu võimaldamine. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 1 punktides a–h sätestatud töötlemist käsitleva täiendava teabe suhtes ei ole artikli 15 lõige 4 kohaldatav.
170. Vastavalt põhjendusele 63 kuuluvad ärisaladused ja intellektuaalomand ning eelkõige tarkvara kaitsev autoriõigus vastanduvate õiguste ja vabaduste alla. Neid sõnaselgelt nimetatud õigusi ja vabadusi tuleks käsitada üksnes näidetena, sest põhimõtteliselt võib iga liidu või liikmesriigi õigusel põhinevat õigust või vabadust pidada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikes 4 sätestatud piiranguks⁹⁶. Seega võib õigust isikuandmete kaitsele (Euroopa põhiõiguste harta artikkel 8) pidada samuti mõjutatud õiguseks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 tähenduses. Mis puutub õigusesse saada koopia, siis on teiste isikute õigus andmekaitsele tüüpiline juhtum, mille puhul tuleb hinnata piirangut. Peale selle tuleb arvesse võtta õigust kirjavahetuse konfidentsiaalsusele, näiteks seoses privaatse e-kirjavahetusega tööalases kontekstis⁹⁷. Oluline on märkida, et mitte iga huvi ei kujuta endast isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohaseid „õigusi ja vabadusi“. Näiteks ettevõtte majanduslik huvi mitte avaldada isikuandmeid ei ole artikli 15 lõikes 4 sätestatud erandi kasutamiseks piisav, kui see ei mõjuta ärisaladusi, intellektuaalomandit ega muid kaitstud õigusi.
171. Mõiste „teised isikud“ tähendab mis tahes muud isikut või üksust peale andmesubjekti, kes kasutab oma andmetega tutvumise õigust. Seega võidakse arvesse võtta vastutava töötleja või volitatud töötleja õigusi ja vabadusi (nt ärisaladuste ja intellektuaalomandi konfidentsiaalsuse säilitamisel). Kui ELi seadusandja oleks tahtnud vastutavate töötlejate või volitatud töötlejate õigused ja vabadused

---

⁹⁴ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, YS jt, C-141/12 ja C-372/12.

⁹⁵ See ei piira selliste kohaldatavate siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis vastavad isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud nõuetele, vt punkt 6.4.

⁹⁶ Vastanduvate õiguste ja vabaduste kaaluslikkus või prioriteetsus ei ole mõiste „õigused ja vabadused“ määramise küsimus. Selliste huvide tasakaalustamine on siiski osa artikli 15 lõike 4 kohaldatavuse hindamisest teisest etapist. Vt allpool lõige 173.

⁹⁷ Kohtuotsus, Euroopa Inimõiguste Kohus, 5. september 2017, Bărbulescu vs. Rumeenia, nr 61496/08, punkt 80.

väljastada, oleks ta kasutanud mõistet „kolmas isik“, mis on määratletud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punktis 10.

172. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikele 4 tuginemiseks ei piisa üldisest murest, et andmetega tutvumise taotluse täitmine võib mõjutada teiste isikute õigusi ja vabadusi. Vastutav töötaja peab suutma tõendada, et konkreetses olukorras oleksid teiste isikute õigused või vabadused tegelikult mõjutatud.

Näide 34. Nüüdseks täiskasvanud isik oli minevikus mitu aastat noorte hoolekandeametuse hoole all. Asjakohased toimekujud võivad sisaldada tundlikku teavet teiste isikute (vanemate, sotsiaaltöötajate, teised alaealiste) kohta. Üldjuhul ei saa andmesubjekti teabenõuet siiski sel põhjusel tagasi lükata, viidates isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikele 4. Pigem peab noorte hoolekandeametus vastutava töötajana teiste isikute õigusi ja vabadusi üksikasjalikult uurima ja tõendama. Sõltuvalt kõnealustest huvidest ja nende suhtelisest tähtsusest võib sellise konkreetse teabe esitamist keelduda (nt nimede väljajätmisega).

173. Võttes arvesse isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendust 4 ja Euroopa põhiõiguste harta artikli 52 lõike 1 loogikat, ei ole õigus isikuandmete kaitsele absoluutne õigus⁹⁸. Seega tuleb ka andmetega tutvumise õiguse kasutamist tasakaalustada teiste põhiõigustega kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Kui isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohase hindamise käigus selgub, et taotluse täitmisel on ebasoodne (negatiivne) mõju teiste osalejate õigustele ja vabadustele (1. samm), tuleb kaaluda kõigi osalejate huve, võttes arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid ning eelkõige andmete edastamisega kaasnevate riskide tõenäosust ja tõsidust. Vastutav töötaja peaks püüdma vastanduvaid õigusi tasakaalustada (2. samm), näiteks rakendades asjakohaseid meetmeid, mis maandavad teiste isikute õigustele ja vabadustele tekitatavat riski. Nagu on rõhutatud põhjenduses 63, ei tohiks teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitsmine isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 alusel viia keeldumiseni esitada andmesubjektile kogu teave. See tähendab näiteks, et piirangu kohaldamisel tuleb isikuandmete koopia andmisest keeldumise asemel muuta teisi puudutav teave võimalikult suure ulatuses loetamatuks. Kui aga asjaomaste õiguste tasakaalustamiseks ei ole võimalik lahendust leida, peab vastutav töötaja järgmise sammuna otsustama, milline vastanduvatest õigustest ja vabadustest on ülimuslik (3. samm).

Näide 35. Jaemüüja pakub oma klientidele võimalust tellida tooteid klienditeeninduse infotelefoni kaudu. Kommertstehingute tõendamiseks säilitab jaemüüja kõnede salvestised kooskõlas kohaldatavate õigusaktide rangete nõuetega. Klient soovib saada koopia vestlusest, mille ta pidas klienditeenindajaga. Esimese sammuna analüüsib jaemüüja taotlust ja mõistab, et salvestis sisaldab isikuandmeid, mis on seotud ka kellegi teisega, nimelt klienditeenindajaga. Teise sammuna peab jaemüüja selleks, et hinnata, kas koopia andmine mõjutaks teiste isikute õigusi ja vabadusi, tasakaalustama vastanduvad huvid, võttes eelkõige arvesse nende klienditeenindaja õigusi ja vabadusi mõjutavate võimalike riskide tõenäosust ja raskusastet, mis tulenevad salvestise edastamisest kliendile. Jaemüüja järeldeb, et klienditeenindajaga seotud isikuandmeid on salvestises väga vähe, ainult tema hääl. Jaemüüja/ vastutav töötaja leiab, et klienditeenindaja ei ole lihtsalt tuvastatav. Lisaks on vestlus sisult ametialane ja andmesubjekt oli vestluspartner. Eespool nimetatud asjaolude põhjal järeldeb vastutav töötaja objektiivselt, et andmetega tutvumise õigus ei kahjusta klienditeenindaja õigusi ja vabadusi ning seetõttu võib vastutav töötaja anda andmesubjektile kogu salvestise, sealhulgas need osad, mis on seotud klienditeenindajaga.

⁹⁸ Vt nt ka kohtuotsus, Euroopa Kohus, 9. november 2010, Volker und Markus Schecke GbR ja Hartmut Eifert vs. Land Hessen, C-92/09 ja C-93/09, punkt 48.

Näide 36. Meditsiinitarvete kaupluse klient soovib isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 alusel tutvuda oma jalgade mõõtmistulemustega. Meditsiinitarvete kauplus võttis andmesubjekti jalgade mõõtmised, et valmistada individuaalsed meditsiinilised kompressioonisukad. Ilmselt oli meditsiinitarvete kauplusel palju kogemusi ja nad olid kehtestanud täpseks mõõtmiseks spetsiaalse meetodi. Pärast mõõtmist meditsiinitarvete kaupluses soovib klient kasutada mõõtmistulemusi, et osta odavamaid sokke mujalt (tellides neid veebipoest). Meditsiinitarvete kauplus keeldub isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 alusel osaliselt andmete juurdepääsu andmisest, väites, et nende spetsiaalse ja täpse mõõtmismeetodi tõttu on tulemused kaitstud ärisaladusena. Kui (ja niivõrd, kui võrd vastutav töötaja suudab seda tõendada)

- andmesubjektile mõõtmistulemuste kohta teabe andmine ei ole võimalik ilma mõõtmisviisi avalikustamata ja
- teave mõõtmisviisi kohta, sealhulgas vajaduse korral mõõtmispunktide täpne määramine, on ärisaladus,

võib isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõiget 4 kohaldada.

Vastutav töötaja peaks ikkagi andma mõõtmistulemuste kohta võimalikult palju teavet, mis ei paljasta tema ärisaladust, isegi kui see tähendaks jõupingutuste tegemist tulemuste läbivaatamiseks ja redigeerimiseks.

Näide 37. Mängija X on registreeritud mänguplatvormi Y kasutajaks. Ühel päeval teatatakse mängijale X, et tema veebikonto on suletud. Kuna ta ei saa enam sisse logida, palub mängija X vastutavalt töötajalt juurdepääsu kõigile teda puudutavatele isikuandmetele. Lisaks soovib mängija X teada, mis põhjusel konto suleti. Mänguplatvorm Y, st selle veebipõhise mänguplatvormi vastutav töötaja, kellele taotlus on esitatud, teavitab kasutajaid oma veebisaidil olevates üldtingimustes, et mis tahes pettus (peamiselt kolmanda isiku tarkvara kasutamine) toob kaasa ajutise või alalise mängukeelu tema platvormil. Mänguplatvorm Y teavitab kasutajaid oma privaatsuspõhimõtetes ka isikuandmete töötlemisest vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 13 sätestatud nõuetele, eesmärgiga tuvastada mängupettusi.

Mängijalt X andmetega tutvumise taotluse saamisel peaks mänguplatvorm Y esitama mängijale X temaga seotud töödeldavate isikuandmete koopia. Seoses konto sulgemise põhjusega peaks mänguplatvorm Y kinnitama mängijale X, et mängija X juurdepääsu võrgumängudele otsustati piirata ühe või mitme mängupettuse tõttu, mis on vastuolus üldiste kasutustingimustega. Lisaks mängupettuste tuvastamise eesmärgil toimuva töötlemise kohta esitatud teabele peaks mänguplatvorm Y võimaldama mängijal X tutvuda teabega, mida ta on salvestanud mängija X mängupettuste kohta, mis viisid piirangu kehtestamiseni. Eelkõige peaks mänguplatvorm Y esitama mängijale X teavet, mis viis konto sulgemiseni (nt logi ülevaade, pettuse kuupäev ja kellaaeg, kolmanda isiku tarkvara tuvastamine jne), et andmesubjekt (st mängija X) saaks kontrollida, kas andmete töötlemine on olnud täpne.

Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikele 4 ja põhjendusele 63 ei ole mänguplatvorm Y siiski kohustatud avalikustama ühtegi osa pettusevastase tarkvara tehnilise toimimise kohta, isegi kui see teave on seotud mängijaga X, kui seda võib käsitada ärisaladusena. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 kohane nõutav huvide tasakaalustamine toob kaasa selle, et mänguplatvormi Y ärisaladused välistavad nende isikuandmete avaldamise, sest

teadmised pettusevastase tarkvara tehnilise toimimise kohta võivad ka võimaldada kasutajal tulevikus vältida pettuste või kelmuste avastamist⁹⁹.

174. Kui vastutav töötaja keeldub isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 4 alusel täielikult või osaliselt rahuldamast andmetega tutvumise õigust käsitlevat taotlust, peab ta teavitama andmesubjekti viivitamata ja hiljemalt ühe kuu jooksul selle põhjustest (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 4). Selgituses tuleb viidata konkreetsetele asjaoludele, et andmesubjektid saaksid hinnata, kas nad soovivad keeldumise suhtes meetmeid võtta. See peab sisaldama teavet võimaluse kohta esitada kaebus järelevalveasutusele (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 77) ja rakendada õiguskaitsevahendeid (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 79).

6.3 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 5

175. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 5 võimaldab vastutavatel töötlejal jätta rahuldamata andmetega tutvumise õigust käsitlevad taotlused, mis on selgelt põhjendamatud või ülemäärased. Neid mõisteid tuleb tõlgendada kitsalt, sest läbipaistvuse ja andmesubjektide tasuta õiguste põhimõtteid ei tohi kahjustada.
176. Vastutav töötaja peab suutma isikule tõendada, miks ta leiab, et taotlus on selgelt põhjendatu või ülemäärane, ja kui temalt seda küsitakse, peab ta pädevale järelevalveasutusele põhjuseid selgitama. Iga taotlust tuleks kaaluda iga üksikjuhtumi puhul eraldi, võttes arvesse selle esitamise asjaolusid, et otsustada, kas see on selgelt põhjendatu või ülemäärane.

6.3.1 Mida tähendab „selgelt põhjendatu“?

177. Andmetega tutvumise õigust käsitlev taotlus on selgelt põhjendatu, kui objektiivse lähenemisviisi rakendamine näitab, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 nõuded ei ole selgelt ja üheselt mõistetavalt täidetud. Nagu aga eelkõige eespool jaotises 3 selgitatud, on andmetega tutvumise õigust käsitleva taotluse puhul väga vähe eeltingimusi. Seetõttu rõhutab Euroopa Andmekaitsekoogu, et andmetega tutvumise õigust käsitlevate taotluste puhul on väga piiratud võimalused tugineda isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikes 5 sätestatud „selgelt põhjendatu“ alternatiivile.
178. Lisaks on oluline meenutada, et enne piirangu kehtestamist peavad vastutavad töötajad hoolikalt analüüsima taotluse sisu ja ulatust. Näiteks ei tohiks taotlust pidada selgelt põhjendatuks, kui taotlus on seotud selliste isikuandmete töötlemisega, mis ei kuulu isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse (sellisel juhul ei tohiks taotlust üldse käsitleda artikli 15 kohase taotlusena).
179. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 kohaldatavus on küsitav ka näiteks selliste taotluste puhul, mis on seotud teabe või töötlemistoimingutega, mis selgelt ja üheselt mõistetavalt ei kuulu vastutava töötaja töötlemistoimingute hulka.

Näide 38. Andmesubjekt esitab munitsipaalasutusele taotluse seoses andmetega, mida töötleb riigiasutus. Selle asemel, et väita, et taotlus on selgelt põhjendatu, oleks taotluse saanud asutusele

⁹⁹ Üksikisikutele edastatava teabe ulatus sõltub suuresti olukorrast, võttes arvesse vastutava töötaja olemust ja teenuse kasutustingimuste rikkumise laadi. Mõnikord võib vastutaval töötlejal olla võimalik esitada ainult põhiteavet vastuseks andmetega tutvumise taotlusele, mille suhtes kohaldatakse artikli 15 lõiget 4.

sobivam ja lihtsam kinnitada, et asutus ei töötle neid andmeid (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 esimene komponent: „kas“ isikuandmeid töödeldakse)¹⁰⁰.

180. Vastutav töötleja ei tohiks eeldada, et taotlus on selgelt põhjendamatu, sest andmesubjekt on varem esitanud taotlusi, mis on olnud selgelt põhjendamatud või ülemäärased, või kui taotlus on sõnastatud ebaobjektiivselt või ebasobivalt.

6.3.2 Mida tähendab „ülemäärane“?

181. Isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole mõistet „ülemäärane“ määratletud. Ühest küljest võimaldab isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 sõnastus „eelkõige oma korduva iseloomu tõttu“ järeldada, et selle osa kohaldamise peamine stsenaarium seoses isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 15 on seotud andmesubjekti esitatud andmetega tutvumise õigust käsitlevate taotluste arvuga. Teisest küljest näitab eespool nimetatud sõnastus, et muud põhjused, mis võivad põhjustada ülemäärast, ei ole *a priori* välistatud.
182. Kindlasti võib andmesubjekt vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõikele 3, mis käsitleb õigust saada koopia, esitada vastutavale töötlejale rohkem kui ühe taotluse¹⁰¹. Selliste taotluste puhul, mida võidakse pidada ülemääraseks, sõltub „ülemäärasuse“ hindamine vastutava töötleja tehtud analüüsist ja asjaomase sektori eripärast.
183. Edasiste taotluste puhul tuleb hinnata, kas mõistlike ajavahemike künnis (vt põhjendus 63) on ületatud või mitte. Vastutavad töötlejad peavad hoolikalt arvesse võtma iga juhtumi konkreetseid asjaolusid.
184. Näiteks sotsiaalvõrgustike puhul eeldatakse andmekogumi muutumist lühemate ajavahemike järel kui kinnistusraamatute või kesksete äriregistririte puhul. Ärisuhete puhul tuleks arvesse võtta kliendiga suhtlemise sagedust. Sellest tulenevalt on erinevad ka „mõistlikud ajavahemikud“, mille jooksul andmesubjektid võivad oma andmetega tutvumise õigust uuesti kasutada. Mida sagedamini toimuvad muudatused vastutava töötleja andmebaasis, seda sagedamini võib andmesubjekt taotleda oma isikuandmetega tutvumist, ilma et see oleks ülemäärane. Teisalt võib sama andmesubjekti teistkordset taotlust pidada teataval asjaoludel korduvaks.
185. Otsustades, kas mõistlik ajavahemik on möödunud, peaksid vastutavad töötlejad kaaluma järgmist, võttes arvesse andmesubjekti mõistlikke ootusi:
- kui sageli andmeid muudetakse – kas on ebatõenäoline, et teave on taotluste esitamise vahelisel ajal muutunud? Kui andmekogumit ei ole ilmselgelt töödeldud muul viisil kui säilitamise eesmärgil ja andmesubjekt on sellest teadlik, näiteks eelneva andmetega tutvumise õigust käsitleva taotluse tõttu, võib see olla märk ülemäärasest taotlusest;
  - andmete laad – see võib hõlmata ka seda, kas tegemist on eriti tundlike andmetega;
  - töötlemise eesmärgid – need võivad hõlmata seda, kas töötlemine võib avalikustamise korral tõenäoliselt põhjustada taotlejale kahju;

¹⁰⁰ Teine küsimus on see, kas asutusel, kellele andmetega tutvumise taotlus adresseeriti, on õigus edastada taotlus pädevale riigiasutusele.

¹⁰¹ Artikli 15 lõike 3 teise lause kohaselt võib vastutav töötleja nõuda täiendavate taotletud koopiade eest mõistlikku tasu.

- kas edasised taotlused käsitlevad sama liiki teavet või töötlemistoiminguid või erinevaid¹⁰².

Näide 39 (puusepp). Andmesubjekt esitab puuseppale, kes valmistab talle laua, **iga kahe kuu tagant** andmetega tutvumise taotluse. Puusepp vastas esimesele taotlusele täielikult. Otsustades, kas mõistlik ajavahemik on möödunud, tuleks võtta arvesse seda, et puusepp töötleb ja kogub isikuandmeid ainult aeg-ajalt (eespool esimene punkt) ja mitte oma põhitegevuse raames ning veelgi vähem tõenäoline on, et puusepp osutab samale andmesubjektile sageli teenuseid. Tõepoolest, kõnealusel juhul osutas puusepp andmesubjektile teenust ainult üks kord, mistõttu on ebatõenäoline, et andmesubjekti puudutavas andmekogumis toimusid muutused. Võttes arvesse eelkõige töödeldavate isikuandmete laadi ja hulka, võib töötlemisega seotud riske pidada väikeseks (eespool teine punkt), sest töötlemise eesmärk (arvete esitamine ja arvestuse pidamise kohustuse täitmine) ei põhjusta tõenäoliselt andmesubjektile kahju (eespool kolmas punkt). Lisaks sellele puudutab taotlus eelmise taotlusega sama teavet (eespool neljas punkt). Selliseid taotlusi võib nende korduvuse tõttu pidada ülemääraseks.

Näide 40 (sotsiaalmeediaplatvorm). Sotsiaalmeediaplatvorm, mille põhitegevus on andmesubjekti isikuandmete kogumine ja/või töötlemine, teeb suuremahulisi keerulisi ja pidevaid töötlemistoiminguid. Platvormi teenuseid kasutav andmesubjekt esitab andmetega tutvumise taotluse **iga kolme kuu tagant**. Sellisel juhul on väga tõenäoline, et andmesubjektiga seotud isikuandmeid muudetakse sageli (eespool esimene punkt), kogutud andmete lai valik hõlmab ka tuletatud tundlikke isikuandmeid (eespool teine punkt), mida töödeldakse eesmärgiga näidata andmesubjektile asjakohast sisu ja võrgustiku liikmeid (kolmas punkt). Iga kolme kuu tagant esitatavaid andmetega tutvumise taotlusi ei saa sellistel asjaoludel põhimõtteliselt pidada korduvuse tõttu ülemääraseks.

Näide 41 (reitinguagentuurid). Nagu sotsiaalvõrgustike puhul, ei saa ka reitinguagentuuride puhul välistada, et nende valduses olevaid asjakohaseid andmeid muudetakse palju lühemate ajavahemike järel kui teistes valdkondades (eespool esimene punkt). See tuleneb paljudest teguritest, millest andmesubjekt kui kõrvaline isik ei ole tavaliselt ärimudeli keerukuse tõttu teadlik. Seega saab ainult reitinguagentuur ise anda vastuse küsimusele, milliseid andmeid on vastutav töötleja krediidi hinnangu arvutamiseks kogunud ja milliseid praegu arvutamisel arvesse võetakse. Lisaks võib andmete töötlemisel reitinguagentuuri kaudu ja sellest tuleneval krediidi hinnangul olla andmesubjektile kaugeleulatuvaid tagajärgi seoses kavandatud õigustoimingutega, näiteks ostu-, rendi- või liisingulepingute sõlmimisega (eespool kolmas punkt).

Üldiselt ei ole võimalik kindlaks määrata mingit konkreetset ajavahemikku, mille jooksul järgmise andmetega tutvumise taotluse esitamist võiks pidada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 teise lause alusel ülemääraseks. Pigem on vajalik üksikjuhtumi asjaolude üldine hindamine. Võttes aga arvesse andmetöötluse tähtsust andmesubjektide tegeliku igapäevaelu jaoks, võib eeldada, et **üheaastane ajavahemik** tasuta antava teabe vahel on igal juhul liiga pikk, et taotlust saaks pidada ülemääraseks. Kui taotlus esitatakse väga lühikese ajavahemiku järel, peaks otsustavaks teguriks olema see, kas andmesubjekt on põhjust arvata, et teave või töötlemine on pärast viimast taotlust muutunud. Näiteks kui andmesubjekt on teinud finantstehingu, näiteks võtnud laenu, peaks

¹⁰² Kui hilisem taotlus käsitleb ulatuse JA aja seisukohast sama liiki teavet, on tegemist mitte ülemäärasuse, vaid täiendava koopia taotlemisega, vt punkt 2.2.2.2.

andmesubjektil olema õigus taotleda juurdepääsu krediiditeabele, isegi kui selline taotlus juba esitati ja sellele vastati vahetult enne kõnealust finantstehingut.

186. Kui teavet on võimalik esitada hõlpsasti elektrooniliselt või turvalisele süsteemile kaugjuurdepääsu abil, mis tähendab, et selliste taotluste täitmine ei koorma tegelikult vastutavat töötajat, on ebatõenäoline, et järgnevat taotlust võib pidada ülemääraseks.
187. Kui taotlus kattub eelmise taotlusega, võib kattuvat taotlust üldjuhul pidada ülemääraseks, kui see hõlmab täpselt samu andmeid või töötlemistoiminguid ja kui vastutav töötaja ei ole eelmist taotlust veel täitnud, ilma et tekiks „põhjendamatu viivitus“ (vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõige 3). Tegelikult võiks seetõttu mõlemad taotlused ühendada.
188. Asjaolu, et vastutaval töötajal kulubs väga palju aega ja vaeva, et anda andmesubjektile teavet või koopia, ei saa iseenesest muuta taotlust ülemääraseks¹⁰³. Suur hulk töötlemistoiminguid tähendab tavaliselt rohkemat tööd andmetega tutvumise taotluste täitmisel. Kuid nagu eespool märgitud, võib teataval asjaoludel pidada taotlust ülemääraseks muudel põhjustel kui nende korduvus. Euroopa Andmekaitse nõukogu leiab, et see hõlmab eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kuritarvitamise juhtumeid, st juhtumeid, kus andmesubjektid kasutavad andmetega tutvumise õigust ülemääraselt üksnes kavatsusega tekitada vastutavale töötajale kahju.
189. Seda arvesse võttes ei tohiks taotlust pidada ülemääraseks järgmistel põhjustel:
- andmesubjekt ei põhjenda taotlust või vastutav töötaja peab taotlust mõttetuks;
  - andmesubjekt on sõnastanud taotluse ebasobivalt või ebaviisakalt;
  - andmesubjekt kavatses andmeid kasutada edasiste nõuete esitamiseks vastutava töötaja vastu¹⁰⁴.
190. Teisalt võib taotlust pidada ülemääraseks näiteks järgmistel juhtudel:
- isik esitab taotluse, kuid pakub samal ajal, et ta võtab selle tagasi, kui saab vastutavalt töötajalt mingi hüvitist, või
  - taotlus on pahatahtlik ja seda kasutatakse vastutava töötaja või tema töötajate ahistamiseks ainult häirimise eesmärgil, näiteks lähtudes asjaolust, et
    - isik on taotluses endas või muu suhtluse käigus sõnaselgelt teatanud, et ta kavatses põhjustada häireid ja ei midagi muud, või
    - isik saadab kampaania osana süstemaatiliselt, näiteks kord nädalas, erinevat taotlust vastutavale töötajale, mille eesmärk ja mõju on häirida vastutavat töötajat¹⁰⁵.

6.3.3 Tagajärjed

191. Kui andmetega tutvumise õigust käsitlev taotlus on selgelt põhjendamatu või ülemäärane, võivad vastutavad töötajad vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 5 kas nõuda mõistlikku

¹⁰³ Proportsionaalsuse test puudub, vt eespool lõige 166.

¹⁰⁴ See ei piira selliste kohaldatavate siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis vastavad isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud nõuetele, vt punkt 6.4.

¹⁰⁵ „Kampaania osana süstemaatiliselt saatmine“ tähendab, et andmesubjekt jagab taotlused, mida võiks hõlpsasti ühendada üheks, kunstlikult mitte ainult mõneks, vaid paljudeks üksikuteks taotlusteks, mille ilmne eesmärk on tekitada häireid.

tasu (võttes arvesse teabega või teabe edastamisega või taotletud meetme võtmisega seotud halduskulusid) või keelduda taotluse täitmisest.

192. Euroopa Andmekaitsekoostööühik ühelt poolt ei ole vastutavad töötajad üldjuhul kohustatud võtma mõistlikku tasu enne taotluse rahuldamisest keeldumist. Teisest küljest ei saa nad ka nende kahe võimaluse vahel täiesti vabalt valida. Tegelikult peavad vastutavad töötajad tegema asjakohase otsuse sõltuvalt juhtumi konkreetsetest asjaoludest. Kui selgelt põhjendamatute taotluste puhul on raske ette kujutada, et mõistliku tasu nõudmine on sobiv meede, siis ülemääraste taotluste puhul on läbipaistvuse põhimõtte kohaselt sageli asjakohasem nõuda tasu, et hüvitada korduvate taotlustega põhjustatud halduskulud.
193. Vastutav töötaja peab suutma tõendada, et taotlus on selgelt põhjendamatu või ülemäärane (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 kolmas lause). Seega soovitatakse tagada aluseks olevate faktide nõuetekohane dokumenteerimine. Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõikele 4 peavad vastutavad töötajad, kui nad keelduvad andmetega tutvumise taotlust täielikult või osaliselt rahuldamast, teavitama andmesubjekti viivitamata ja hiljemalt ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest
- keeldumise põhjusest;
  - õigusest esitada kaebus järelevalveasutusele;
  - võimalusest kasutada õiguskaitselahendusi.
194. Enne isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 alusel mõistliku tasu nõudmist peaksid vastutavad töötajad andmesubjektidele teatama oma kavatsusest seda teha. Viimastel peab olema võimalik otsustada, kas nad võtavad taotluse tagasi, et vältida tasu maksmist.
195. Andmetega tutvumise õigust käsitlevate taotluste põhjendamatut tagasilükkamist võib käsitada andmesubjekti õiguste rikkumisena vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitele 12–22 ja seetõttu võivad pädevad järelevalveasutused rakendada parandusmeetmeid, sealhulgas haldustrahve vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 83 lõike 5 punktile b. Kui andmesubjekt leiab, et tema õigusi on rikutud, on tal õigus esitada kaebus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 77 alusel.

6.4 Võimalikud piirangud liidu või liikmesriikide õiguses isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 alusel ja erandid

196. Isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 15 sätestatud kohustuste ja õiguste ulatust võib piirata liidu või liikmesriikide õigusaktidega¹⁰⁶.
197. Vastutav töötaja, kes kavatab tugineda siseriiklikul õigusel põhinevale piirangule, peab hoolikalt kontrollima asjakohaste siseriiklike õigusaktide nõudeid. Lisaks on oluline märkida, et liikmesriikide (või liidu) õiguses sätestatud andmetega tutvumise õiguse piirangud, mis põhinevad isikuandmete kaitse üldmääruse artiklil 23, peavad rangelt vastama kõnealuses sättes sätestatud tingimustele. Euroopa Andmekaitsekoostööühik on välja andnud suunised 10/2020 isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud piirangute kohta, mis sisaldavad täiendavaid selgitusi selles küsimuses. Seoses

---

¹⁰⁶ Vt näiteks Saksamaa föderaalne andmekaitseseaduse (BDSG) paragrahvid 32–37, Norra isikuandmete seaduse paragrahvid 16 ja 17 ning Rootsi andmekaitseseaduse 5. peatükk.

andmetega tutvumise õigusega tuleb Euroopa Andmekaitseõukogu meelde, et vastutavad töötajad peaksid piirangud tühistama niipea, kui neid õigustavad asjaolud enam ei kehti¹⁰⁷.

198. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 kohaseid piiranguid käsitlevate seadusandlike meetmetega võib ette näha ka õiguse teostamise edasilükkamise, õiguse osalise teostamise, õiguse piiramise kindlatele andmeliikidele või õiguse kaudse teostamise sõltumatu järelevalveasutuse kaudu¹⁰⁸.

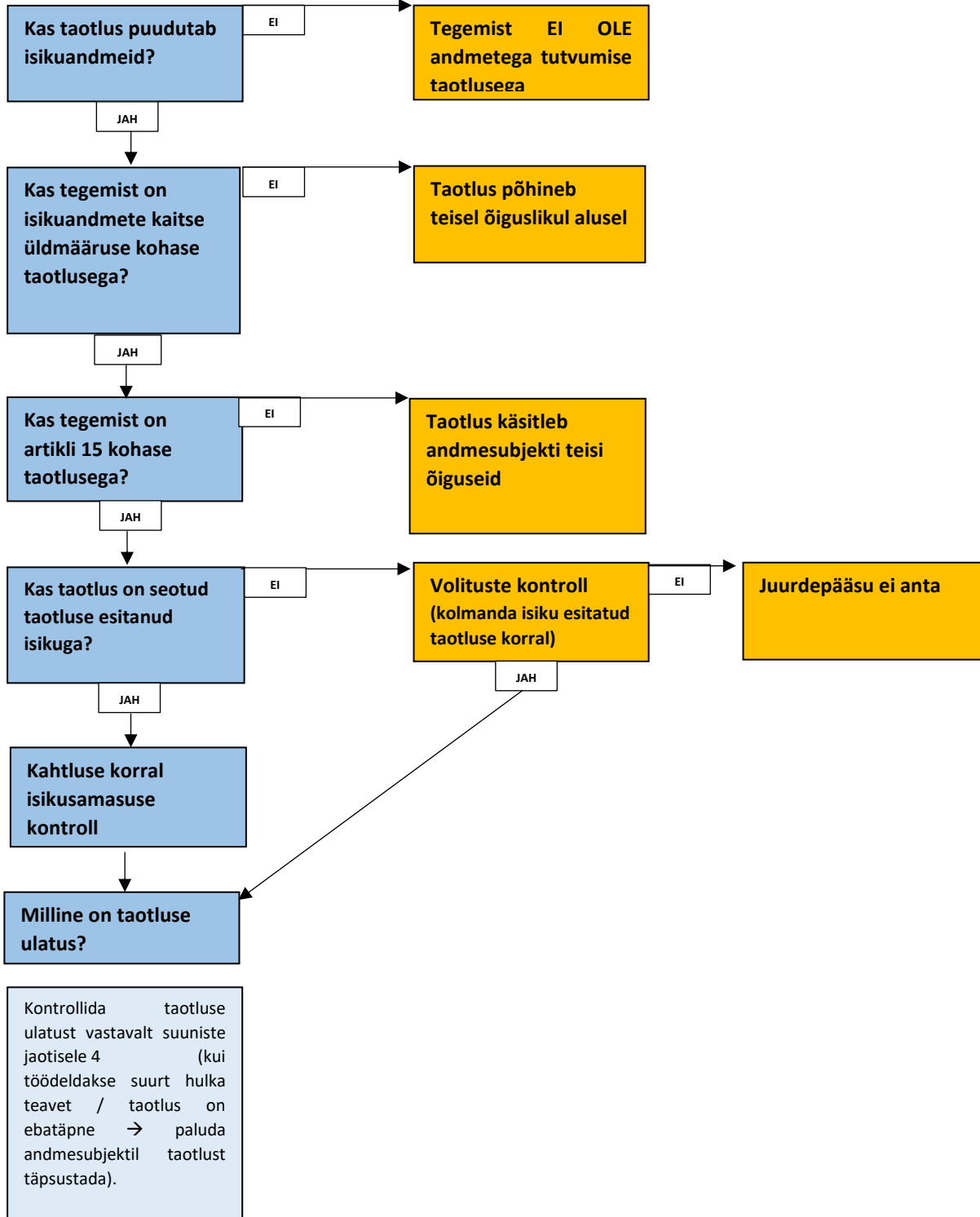
---

¹⁰⁷ 13. oktoobril 2021 vastu võetud suunised 10/2020 isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud piirangute kohta, versioon 2.0, lõige 76.

¹⁰⁸ 13. oktoobril 2021 vastu võetud suunised 10/2020 isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 sätestatud piirangute kohta, versioon 2.0, lõige 12. Saksamaa föderaalne andmekaitseaduse paragrahvi 34 lõikes 3 on näiteks sätestatud, et kui riigiasutus ei anna andmesubjektile andmetega tutvumise õiguse taotlusele vastuseks teavet teatavate piirangute tõttu, tuleb andmesubjekti taotlusel esitada selline teave föderaalsele järelevalveasutusele, välja arvatud juhul, kui vastutav kõrgeim föderaalne asutus (asutus, kellele taotlus esitati) otsustab üksikjuhtumi puhul, et see ohustaks liitvabariigi või liidumaa julgeolekut. Itaalia andmekaitseadustikus on ette nähtud kaudne juurdepääs (ametiasutuse kaudu) juhul, kui juurdepääs võib avaldada negatiivset mõju mitmesugustele huvidele (nt huvi võidelda rahapesu vastu), vt Itaalia andmekaitseadustiku artikkel 2-L.

LISA. VOOSKEEM

1. etapp. Kuidas taotlust tõlgendada ja hinnata?

2. etapp. Kuidas taotlusele vastata (1)?

Andmetega tutvumise õiguse kolm põhikomponenti (artikli 15 ülesehitus)		
Kinnitus selle kohta, kas isikuandmeid töödeldakse või mitte	Juurdepääs isikuandmetele	Täiendav teave eesmärkide, vastuvõtjate jne kohta (artikli 15 lõike 1 punktid a–h)

2. etapp. Kuidas taotlusele vastata (2)?

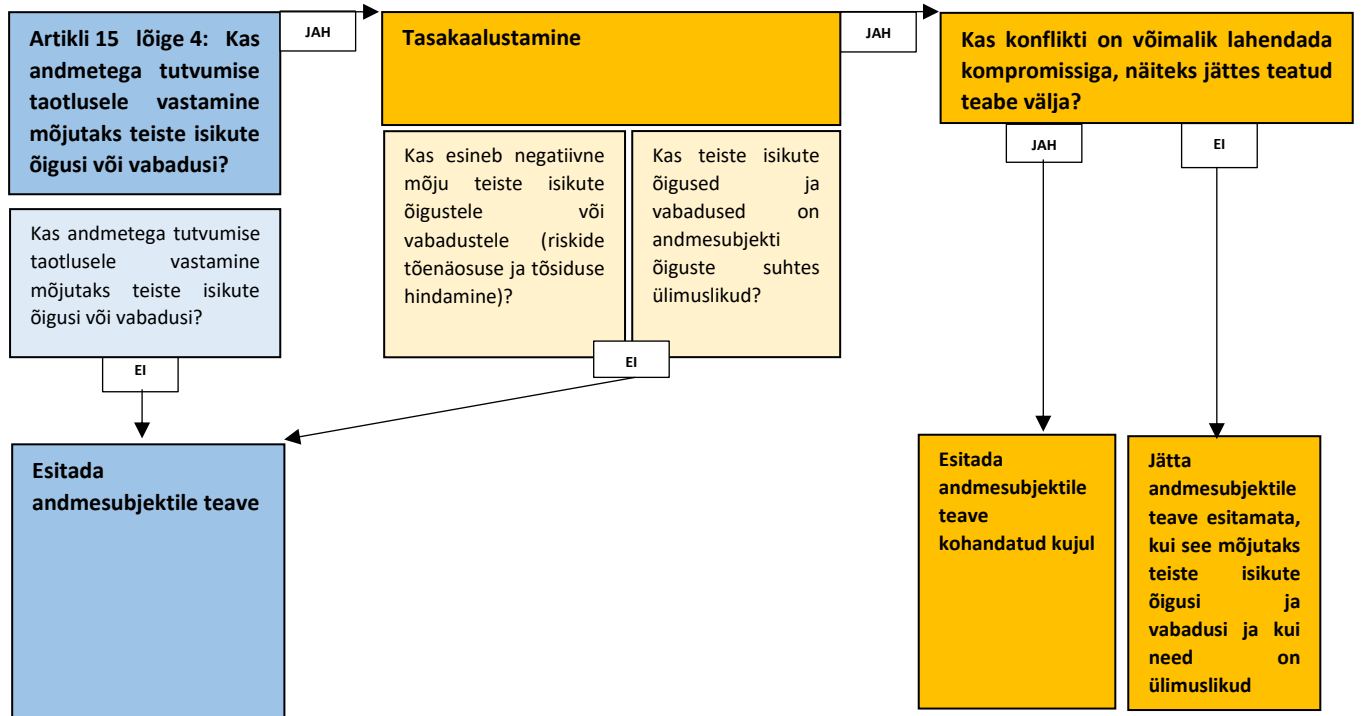
Asjakohaste meetmete võtmine			
Artikli 12 lõige 1: kokkuvõtlik, selge, arusaadav ja lihtsasti kättesaadav		Artikli 12 lõige 2: andmetega tutvumise õiguse kasutamisele kaasaaitamine	
Teha valik erinevate vahendite vahel	Esitada koopia, kui ei ole kokku lepitud teisiti (artikli 15 lõige 3)	Kasutada vajaduse korral mitmekihilist lähenemisviisi (kõige asjakohasem veebipõhises kontekstis)	Tähtaeg – ilma põhjendamatu viivitusega, igal juhul ühe kuu jooksul (erandjuhtudel võib pikendada kahe kuu võrra) (artikli 12 lõige 3)

2. etapp. Kuidas taotlusele vastata (3)?

Kuidas saab vastutav töötleja leida andmesubjekti kõik andmed?		
Määrata kindlaks otsingukriteeriumid – lähtudes andmesubjekti esitatud teabest, muust teabest, mis on vastutava töötleja valduses andmesubjekti kohta, ja teguritest, mille alusel andmed on struktureeritud (nt kliendi number, IP-aadressid, ametinimetused, peresuhted jne).	Teha kindlaks kõik tehnilised funktsioonid, mis võivad olla andmete leidmiseks kättesaadavad.	Otsida kõigist asjakohastest IT-süsteemidest või muudest arhiveerimissüsteemidest.

Koostada, teha väljavõtteid või koguda andmesubjektiga seotud andmeid muul viisil, mis kajastab töötlemist täielikult, st mis hõlmab kõiki andmesubjekti puudutavaid isikuandmeid ning mis võimaldab andmesubjektil olla teadlik töötlemise seaduslikkusest ja seda kontrollida. Teavet võib otsida iga üksikjuhtumi puhul eraldi või vajaduse korral kasutada vastutava töötleja poolt juba rakendatud lõimitud andmekaitse vahendit.

3. etapp. Piirangute kontrollimine (1)

3. etapp. Piirangute kontrollimine (2)

